

AALBORG UNIVERSITET

STRATEGISK SKALERING

EN ETNOGRAFISK UNDERSØGELSE AF KØBENHAVNS
KOMMUNES ANVENDELSE AF SIGNS OF SAFETY' SKALERING I
FORBINDELSE MED DEN BØRNEFAGLIGE UNDERSØGELSE.

Speciale af Tine Elholm Madsen.
Institut for sociologi og socialt arbejde.
Kandidat i socialt arbejde
Forår 2015

Anslag: 200.978.
Vejleder: Mimi Petersen.

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	5
PROBLEMFORMULERING	8
ORGANISATORISK, METODISK OG JURIDISK RAMME.....	9
Lovgivning og organisatoriske rammer	9
Hvad er Signs of Safety?	13
BEGREBSAFKLARING.....	18
VIDENSKABSTEORI, SLUTNINGSFORM OG FORSKNINGSMETODE	19
ETNOGRAFISK METODE	21
Metodetriangulering	21
Etnografiske interviews.....	22
Spradley og forberedelse	24
Etnografisk observationsstudium	30
FOKUSGRUPPEINTERVIEWS.....	38
TRANSSKRIBERING OG FELTNOTER.	40
DATABEARBEJDNING MED AFSÆT I GROUNDED THEORY.....	42
ET KRITISK PERSPEKTIV PÅ MIN ANVENDELSE AF ETNOGRAFISK METODE OG GROUNDED THEORY.	47
ANALYSE AF DET INDSAMLEDE DATAMATERIALE.....	49

Informantgruppe 1, eksploration og nysgerrighed	50
Signs of Safety	52
Skalering	53
Sikkerhedsplaner	53
Signs of Safety	54
Skalaen	54
Sikkerhedsplaner	55
Hvad er Strategi?.....	61
Informantgruppe 2, organisation og ramme.....	63
Informantgruppe 3, afgrænsede arbejdsopgaver	67
Informantgruppe 4, diskussioner og faglige refleksioner.....	72
Sagsdrøftelser.....	73
Fokus på foranstaltninger og indsatser	73
Kerneopgaven har betydning	76
Formelle krav i organisationen	82
TEORETISK ANALYSE.	86
Organisationen som ramme	87
Udstillingsvindue	90
Handlekompetencer.....	91
Lipsky og Frontlinjemedarbejderen	97
KONKLUSION	101
PERSPEKTIVERING	104
VALIDITET OG GENERALISERBARHED	106
ANVENDT LITTERATUR	108

ABSTRACT

This Master Thesis explores the use of the Australian childcare method, Signs of Safety, in Copenhagen Child Protective Services. In specific the thesis examines the use of the Signs of Safety Risk Assessment Formula, which is used to assess the well being of vulnerable and high risk children. The thesis was completed via an ethnographic study; the study includes six individual interviews, one focus group interview and supplementary ethnographic field studies and observations in Copenhagen Child Protective Services. Furthermore the collected data was analysed on the basis on Grounded Theory data processing method. Therefor the focus of the study was based on the empirical data, allowing the social workers to introduce their subject of interest.

The study showed how the risk assessment scale was used as a way of conveying the risk assessment within the different teams of Child Protective Services. Furthermore it showed how the organization and the different teams were influenced by *how* the risk assessment scale was used and that this could affect the actual assessment of the child. Therefor the use for the risk assessment scale was not used for its original purpose, as a communicating tool with families, but as a way of conveying the child assessment and as a toll to communicate within the organization and teams.

On the basis of Grounded Theory I therefor introduced and created the term ***Strategic Scaling***, this term is introduced to describe the exact use of the Risk Assessment Scale in Copenhagen Child Protective Services. The term is inspired by Michael Lipskys theory of the Street Level-bureaucrat. Lipsky describes how there are discrepancies between the needs of the citizen and the actual capability of the Street Level-Bureaucrat; this, Lipsky says, creates coping-strategies. In addition to Lipsky I also introduce the use of Pär Nygrens theoretical perspectives to show how social work is based on both the interpersonal skills

and the sociocultural environment. Both Lipsky and Nygren is supplied by basic theoretical perspectives of organization theory.

INDLEDNING

Nærværende speciale vil tage afsæt i et etnografisk studium af Københavns Kommunes anvendelse af den socialfaglige, australske børneundersøgelsesmetode, Signs of Safety. Særligt centralt for anvendelsen af Signs of Safety, er i dansk kontekst, Den Børnefaglige Undersøgelse og metodens karakteristiske skalering til at vurdere barnets trivsel. Specialet vil derfor søge, at afdække hvorledes undersøgelsessocialrådgiverne i Københavns Kommune anvender metodens redskab, skalering, om metoden og redskaberne har betydning for den faglige vurdering af barnets trivsel i Den Børnefaglige Undersøgelse eller om der i højere grad er tale om, at det er de organisatoriske rammer for socialrådgivernes arbejde, der primært har betydning for den faglige vurdering af barnet i forbindelse med Den Børnefaglige Undersøgelse.

Specialets inspirationskilde stammer fra den praksis jeg som socialrådgiver har stiftet bekendtskab med i Københavns Kommune. Jeg modtog, som socialrådgiver ansat i en af Københavns Kommunes børnegrupper, de Børnefaglige Undersøgelser fra undersøgelsesgrupperne og har derfor været nysgerrig efter, at få indsigt i den proces som en undersøgelse af et barns trivsel eller mistrivsel er; hvilke redskaber der bruges, hvordan arbejdet med undersøgelsen foregår og hvad der bestemmer den faglige risikovurdering af barnet. Specialet er herudover en viderebygning af min Bachelor i Socialt arbejde, der var tilknyttet forskningsprojektet ”*Sikkerhed i Centrum*” ved Institut for Socialt Arbejde. Forskningsprojektet, der afdækkede brugen af Signs of Safety i Roskilde Kommune, var, specifik for bachelorprojektets vedkommende, en komparation mellem Roskilde og Københavns Kommunes anvendelse af

metoden (Petersen & Johansen 2015: 112). Først vil jeg dog skitsere den ramme hvori implementeringen af den australske metode skal forstås.

Politisk har der længe været fokus på metoder som Signs of Safety, i 2012 varslede daværende Social- og Integrationsminister, Karen Hækkerup, at man i forhold til socialt udsatte børn og unge, nu ønskede ”*et opgør med indsatser der ikke virker*”. Således rettede man, med en rapport fra konsulentfirmaet Rambøll ryggen, luppen på kommunernes sociale indsatser og metoder til socialt udsatte børn og unge. Fokus var nu på de metoder med dokumenteret positiv effekt, for på den måde at sikre gode resultater (hj.s.1). I Rambøllrapporten understregedes det, at særligt et intensiveret samarbejde med forældre og netværk havde dokumenterede gode effekter. Med et fokus på et sådan samarbejde, kunne der endda sikres en besparelse på godt 2, 5 mia. kr. (hj.s.2. Rambøll 2011: 10). Endvidere, kunne brugen af evidensbaserede metoder generelt, potentielt betyde en besparelse på 29, 5 mia. kr. på børn- og ungeområdet. Besparelserne kunne hentes, fordi man anvendte specifikke metoder og dermed undgik unødige indsatser der ingen effekt havde på barnets trivsel (hj.s.2. Rambøll 2011: 11). Det var ikke kun rapporten fra Rambøll, der havde fokus på brugen af specifikke socialfaglige indsatser og metoder. En undersøgelse af familiebehandling og praktisk pædagogisk støtte i hjemmet, de mest anvendte indsatser på børnefamilieområdet, viste nemlig i 2012, at der ikke var nogen signifikant udvikling at måle hos børnene og familierne efter forløbene (hj.s.3. Hansen et al 2012: 9). Det var et opgør med de traditionelt udformede indsatser, såsom familiebehandling eller praktisk pædagogisk støtte, der ifølge Rambøll og socialministeriet, kunne sikre bedre støtte til udsatte børn og familier. Noget tydede altså på, at det havde stor betydning hvilken metode som kommunerne anvendte, det var centralt at de anvendte metoder nu var evidensbaserede og at der dokumenterede gode effekter før kommunerne tog dem i anvendelse.

Rapporten fra Rambøll lagde særligt vægt på metoderne, De Utrolige År (DUÅ) og MST (Multisystemisk Terapi) og MTFC (Multidimensional Treatment Foster Care) og Slægts- og netværkspleje. Fælles for metoderne var et øget fokus på samarbejdet med familien og det udvidede netværk, dokumenterede gode effekter, samt et fokus på den økonomiske besparelse, som anvendelsen af specifikke metoder kunne betyde.

På trods af den økonomiske besparelse ved anvendelsen af bestemte socialfaglige metoder, kunne undersøgelser dog også vise, at netop anvendelsen af en bestemt socialfaglig metode, ikke nødvendigvis havde nogen signifikant betydning i forhold til det sociale arbejde med børn og familier og at man ikke nødvendigvis var sikret de resultater som man havde en forventning om. Kildedal et al. (2010) afdækkede f.eks. i en komparativ undersøgelse af norske og danske børnefamiliecentre, at anvendelsen af specifikke socialfaglige metoder, ikke havde nogen væsentlig betydning for, hvordan familierne oplevede samarbejdet med de sociale myndigheder i forbindelse med Den Børnefaglige Undersøgelse. Undersøgelsen pegede også på, at der ikke kunne ses en sammenhæng mellem den socialfaglige metode og den måde socialrådgiverne arbejdede på, ligesom familierne i de fleste tilfælde ikke kunne beskrive den anvendte socialfaglige metode eller oplevede, at de var blevet præsenteret for metoden (Kildedal et al. 2010). I rapporten ”*Metoder i Socialt Arbejde*” fandt man, med undtagelse af førnævnte MST, en begrænset sammenhæng mellem den anvendte socialfaglige metode og det sagsarbejde som socialrådgiverne beskrev. I stedet belyste rapporten, at socialrådgiverne i højere grad arbejdede ud fra en individuelt systematik, man fandt dog at konteksten og de organisatoriske rammer havde stor betydning for det sociale arbejde (Thorsager et al. 2007).

Signs of Safety, som nærværende speciale tager sit udgangspunkt i, har samme elementer som rapporten fra Rambøll og socialministeriet lagde vægt på. Metoden er evidensbaseret og har efterhånden stor udbredelse i hele verden og i

flere danske kommuner, alligevel er det kun få undersøgelser der beskriver den nyere brug af den australske metode i Danmark. Jeg ønsker derfor med denne undersøgelse, at belyse hvordan eller om metoden, Signs of Safety, har betydning for det sociale arbejde med Den Børnefaglige Undersøgelse eller om Den Børnefaglige Undersøgelse primært influeres af de organisatoriske og strukturelle rammer i Københavns Kommune.

For at belyse dette, vil de følgende afsnit i første omgang afdække hvorledes opbygningen af børnefamilieenhederne i Københavns Kommune er organiseret, samt redegøre for metoden Signs of Safety, således at rammen for denne undersøgelse er tilstrækkeligt belyst. Dette leder mig dog først frem til følgende problemformulering.

PROBLEMFOMULERING

Hvorledes influerer de organisatoriske og metodiske rammer Københavns Kommunes Undersøgelsergruppe og hvilken betydning har disse for Den Børnefaglige Undersøgelse og den faglige vurdering af barnets trivsel?

Problemformuleringen søges besvaret via en etnografisk undersøgelse af Københavns Kommunes Undersøgelsergruppe og deres arbejde med Signs of Safety når Den Børnefaglige Undersøgelse udarbejdes. Der er foretaget 6 semistrukturerede interviews, herunder tre socialrådgivere ansat i undersøgelsergruppe i Københavns Kommune, to interviews med to socialfaglige koordinatører, samt et interview med en konsulent i Københavns Kommunes metodeudviklingscenter. Herudover er der foretaget et fokusgruppeinterview med en undersøgelsergruppe, ligesom alle interviews er suppleret af observationsstudier. Der er desuden foretaget observationer af undersøgelsergruppens faggruppemøde.

ORGANISATORISK, METODISK OG JURIDISK RAMME

LOVGIVNING OG ORGANISATORISKE RAMMER

Dette afsnit vil afdække den juridiske ramme for Den Børnefaglige Undersøgelse. Denne ramme er særligt vigtig at tydeliggøre, idet Københavns Kommunes organisering af de forskellige socialfaglige opgaver, er bundet til Servicelovens juridiske sagstrin. Organiseringen af disse afgrænsede arbejdsopgaver i de forskellige grupper, er vigtig at redegøre for, for at forstå rammen for specialets fokus.

Der findes i alt seks børnefamilieenheder i Københavns Kommune, hver enhed har en undersøgelsesgruppe og to handleplansgrupper, i enkelte enheder er der en handleplansgruppe og en foranstaltningsgruppe, så også dette sagstrin er opdelt. En enhed dækker et afgrænset geografisk område og enheden fungerer på denne måde som en lokal myndighed (hj.s.4). Enheden er en del af Borgercenter Børn og Unge, der dækker den socialfaglige indsats på børn- og ungeområdet i hele Københavns Kommune.

Den Børnefaglige Undersøgelse, der danner ramme for specialets undersøgelsesfelt, blev introduceret i forbindelse med Barnets Reform i januar 2011. Den Børnefaglige Undersøgelse specificeres i Servicelovens § 50 (herefter SL. § 50). Den Børnefaglige Undersøgelse igangsættes

”hvis det må antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal kommunalbestyrelsen undersøge barnets eller den unges forhold.”

(SL. §50)

Det er altså her at Undersøgelsesgruppen i Københavns Kommune første gang har kontakt til barnet og familien. Undersøgelsesgruppen er altså den første kontakt som familien og barnet har til kommunen. Kommunalbestyrelsen skal desuden i forbindelse med Den Børnefaglige Undersøgelse, anlægge en helhedsbetragtning, der betyder at væsentlige forhold i barnets eller den unges liv skal undersøges og afdækkes, herunder undersøges:

- Barnets eller den unges udvikling og adfærd
- Familieforhold
- Skoleforhold
- Sundhedsforhold
- Fritidsforhold
- Venskaber og andre relevante forhold

Disse forhold skal afdækkes i forbindelse med undersøgelsen (SL.§ 50, stk.2), så det senere kan vurderes om barnet måtte have behov for særlig støtte. Det er denne undersøgelse der danner arbejdsramme for undersøgelsesgrupperne i Københavns Kommune. Efter endt undersøgelse gives sagen videre til indsats- eller foranstaltningsgrupperne, der efter Servicelovens §52 på det foreliggende grundlag, skal finde den rette socialfaglige indsats til barnet eller den unge.

Af Servicelovens § 52 fremgår det konkret at:

”Kommunalbestyrelsen skal vælge den eller de foranstaltninger, som bedst kan løse de problemer og behov, der er afdækket gennem den børnefaglige undersøgelse efter § 50.”

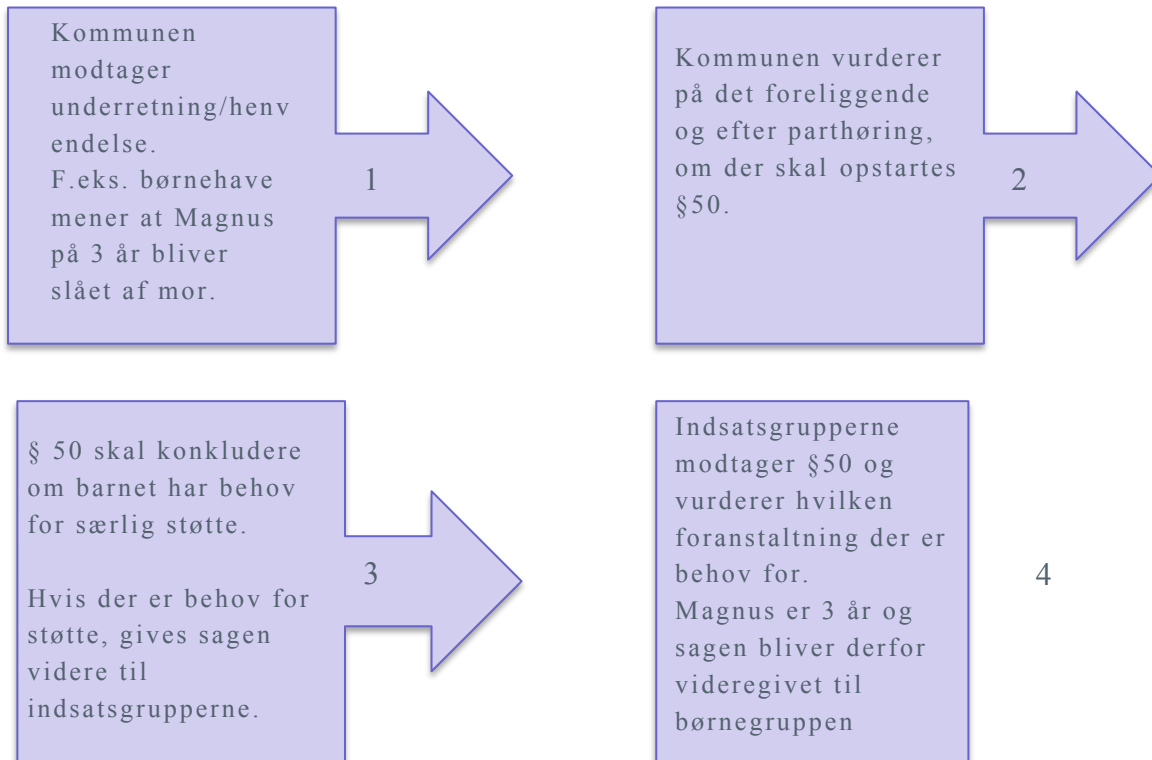
Man har altså i Københavns Kommune har valgt at inddele arbejdet med disse undersøgelser, i en specialiseret gruppe der udelukkende varetager opgaven med netop Den Børnefaglige Undersøgelse. Dette betyder også, at undersøgelsesgruppen, efter endt undersøgelse, skal tage stilling til to relevante forhold som en del af afslutningen på Den Børnefaglige Undersøgelse. Disse er som følgende:

- A. Kan det på baggrund af undersøgelsen vurderes, at barnet/den unge og familien har behov for støtte efter § 52 SL.?
 - Hvis ikke, lukkes sagen.
 - Hvis ja, punkt B.

- B. I hvor høj grad vurderes barnets udvikling og trivsel truet, hvis barnet, jf. A har behov for særlig støtte? Barnet vurderes på en skala fra 1-10 der efter metoden Signs of Safety anvendes til at vise hvor bekymrede Børnefamiliecenteret er for barnet. De konkrete metodiske retningslinjer vil blive afdækket i næste afsnit.

En Børnefaglig Undersøgelse må maksimalt vare fire måneder (SL. §50, stk.6), er undersøgelsen ikke afsluttet inden denne frist, skal der laves en foreløbig vurdering.

Forløbet fra underretning eller den første henvendelse fra forældrene, undersøgelsesperiode og eventuelle efterfølgende foranstaltninger, kan derfor som helhed skitseres således:

I Københavns Kommune inddeles de enkelte arbejdsopgaver altså som netop beskrevet med udgangspunkt i Servicelovens specificering af sagstrin fra underretning/henvendelse til udførelsen af undersøgelse og efterfølgende eventuelt til indsats/foranstaltning. Således er der i kommunen en undersøgelsesgruppe og to handleplansgrupper (en børnegruppe og en ungegruppe), barnets sag videregives fra undersøgelsesgruppen til handleplansgruppen efter endt undersøgelse hvis det vurderes at barnet har behov for støtte. Det vil sige, at barnets sag overdrages mellem punkt 3 og 4- Denne ramme for arbejdet leder mig videre til den socialfaglige metode der anvendes i netop disse sagstrin og som Socialministeriet jo netop lagde vægt på, havde afgørende betydning for det sociale arbejde. Følgende afsnit vil derfor afdække hvad metoden Signs of Safety er og hvordan den anvendes.

HVAD ER SIGNS OF SAFETY?

Ligesom de netop beskrevne juridiske og organisatoriske rammer har betydning for den kontekst i hvilken denne undersøgelse er foretaget, er det ligeledes relevant at berøre den socialfaglige metode som Københavns Kommune anvender, når de udformer Den børnefaglige Undersøgelse. Dette afsnit vil derfor afdække kort hvilken metode Signs of Safety er og hvordan der arbejdes med metoden under Den Børnefaglige Undersøgelse.

Overordnet kan en socialfaglig metode kan defineres som en intentionel anvendelse af tilgange og arbejdsredskaber, der er rettet mod en social indsats mod borgere eller klienter, således at deres sociale situation kan forandres (Sunesson 1981:69). En socialfaglig metode dækker altså både over den overordnede tilgang, men dækker også de konkrete redskaber under metoden. Tilgangen er knyttet til den problemforståelse som den professionelle via metoden, har af de sociale problemer og er dermed også de løsninger der knytter sig til problemet (Henriksen 2015: 38).

I Københavns Kommune valgte man at gå skridtet videre fra brugen af DUÅ¹, som var en af de anbefalede metoder fra Rambøllrapporten, kommunen implementerede dermed endnu en evidensbaseret metode. Fokus på evidensbaserede metoder opstod som et resultat af en tidligere evaluerings- og evidensbølge i 1960'erne. Her har det sociale område og de anvendte metoder i socialt arbejde, haft en udvikling som man mange år tidligere så på sundhedsområdet. Dette fokus skulle kvalitetssikre den professionelles praksis, de private og offentlige ydelser og den professionelles praksis skulle nu

¹ De Utrolige År defineres som ”forældreprogrammer, børneprogrammer og ét program til personalet i skole og børnehave. Programmerne er gruppebaserede, og anvender videomodellering, rollespil, praktiske aktiviteter og gruppedrøftelser. De Utrolige År har både et forebyggende og et behandlende sigte” (hj.s.5.)

vidensbaseres (Nielsen 2012: 90). Denne udvikling har haft stor betydning for de socialfaglige metoder og for det sociale arbejde (Wadskjær 2012: 69).

Københavns Kommune påbegyndte allerede i 2006 implementeringen af den Australske metode, Signs of Safety (hj.s.6); en undersøgelsesmetode udviklet af korttidsterapeuten og socialarbejderen, Andrew Turnell og praktikerens, Steve Edwards, i 1990'erne i Vestaustralien. Metoden var et nyt undersøgelsesredskab og skulle også kunne sikre et alternativ til anbringelse uden for hjemmet (Turnell et al 2013: 12). Generelt kan man sige, at Signs of Safety er en løsningsfokuseret tilgang, men metoden er derudover vanskelig at karakterisere. Selv siger metodens udvikler, Andrew Turnell, at han samlede viden fra 150 socialarbejdere i Vestaustralien og at udgangspunktet for denne viden skulle være, "hvad der fungerer" i praksis (Turnell et al 2013: 13). I Australien talte man på dette tidspunkt om "*the missing generation*" blandt den oprindelige befolkning, med en henvisning til, at størstedelen af denne minoritetsgruppes børn var anbragt uden for hjemmet. Man ønskede både et alternativ til anbringelse, men også en sikkerhedsforanstaltning, så man kunne nedbringe overgreb og dødsfald blandt aboriginerbørn, der var vanskelige at komme i kontakt med og som var fysisk langt væk fra myndigheden (Turnell et al 2013: 12). Den praktiske metode, besidder klare elementer fra fx adfærdsterapi, side om side om med f.eks. det systemiske perspektiv, dog med en tydelig base i den løsningsfokuserede tilgang.

Den løsningsfokuserede tilgang er karakteriseret ved, ikke kun at forholde sig til hvad der er sket i fortiden, men primært at fokusere på fremtid og nutid. Man skal lede efter undtagelserne, for "*ingen problemer er til stede hele tiden*", det er undtagelsen der kan fortælle noget om hvordan løsningen skal findes (Turnell et al 2013: 105). Mere overordnet, kan man om den løsningsfokuserede tilgang sige, at der ingen objektiv sandhed findes og at familier, adfærd og f.eks. psykiske symptomer, er kontekst- og ikke mindst, personafhængigt med de

løsningsfokuseredes briller på (Antczak 2009 :157). Siden er Signs of Safety videreudviklet, særligt socialarbejdere i New Zealand har sat et væsentligt præg på udformningen af Signs of Safetys undersøgelseskema, som er et centralt redskab ved brugen af metoden. På samme måde har Københavns kommune tilpasset skemaet til deres undersøgelser og til indsats- og undersøgelsesgrupperne. Dette skema kalder man i Københavns kommune ”processkemaet”.

Undersøgelseskemaet er centralt i metoden og skal dels afdække barnets eller den unges ressourcer og de bekymringer der er for barnet, men skal også fungere som et middel til kommunikation med familien. I en dansk kontekst vil undersøgelseskemaet måske blive benyttet allerede ved den første kontakt med familien og dernæst i forbindelse med Den Børnefaglige Undersøgelse (hjemmeside 2). Skemaet skal, helt i tråd med den danske lovgivningsramme for undersøgelsen, *afdække ressourcer og problemer* hos barnet, familien og netværket (SL. §50 stk. 4). Nedenstående skema er et eksempel på metodens oprindelige undersøgelseskema og er altså ikke det processkema man anvender i Københavns Kommune.

Signs of Safety Assessment and Planning Form

What are we Worried About?	What's Working Well?	What Needs to Happen?

On a scale of 0 to 10 where 10 means everyone knows the children are safe enough for the child protection authorities to close the case and zero means things are so bad for the children they can't live at home, where do we rate this situation? (If different judgements place different people's number on the continuum).

0 ← → 10

© 2011 Andrew Turnell

2

Undersøgelseskemaet inddeles i tre, nogle gange fire, kategorier. I skemaet ovenfor ses kun tre kategorier, men jeg vil for god orden skyld og med udgangspunkt i de fire kategorier som Københavns Kommune anvender, også afdække ”komplicerende faktorer” som også kan være en del af skemaet.

- **Hvad der bekymrer**

- Her menes hvilke faktorer hvor barnet er belastet. Dette punkt er væsentligt, for ved den løsningsfokuserede tilgang, er dette også en anerkendelse af, at ikke alle sociale problemer belaster børn forskelligt. Hvis der f.eks. er tale om et alkoholmisbrug i hjemmet, ville dette misbrug kun nævnes i denne kategori, hvis det havde en negativ påvirkning på barnet. Eksempelvis kunne man skrive “når mor drikker bliver Magnus utryg og kan ikke sove”. Det er altså kun en bekymring at Magnus er utryg og ikke kan sove og ikke at mor har et alkoholmisbrug. Således åbnes der

² (hj.s.7)

her op for, at Magnus også sagtens kan være tryk, når bare der f.eks. er et netværk når mor drikker.

- **Komplicerende faktorer.**

- Dette punkt afdækker de potentielle belastninger for barnet. Her ville man skrive, at det at mor drikker er en komplicerende faktor, dette punkt fortæller dog ikke som bekymringerne, hvad det gør ved barnet, men afdækker oplysninger der kan have betydning. Det kunne f.eks. også være arbejdsløshed. Det er altså ikke en direkte bekymring med alkoholmisbrug eller arbejdsløshed, men det er en bekymring hvad det gør ved barnet.

- **Hvad der fungerer.**

- Her skitseres barnets beskyttelsesfaktorer. F.eks. kunne man skrive, at ”mormor er god til at passe Magnus når mor drikker og at mor er god til at ringe til mormor, når hun drikker alkohol”. Herudover ville man også f.eks. angive de punkter hvor barnet trives, f.eks. ”Magnus har mange venner i børnehaven”.

- **Hvad der skal ske.**

- Dette punkt afdækker hvor børnefamiliecenteret og familien selv gerne ser, at familien og barnet skal hen, for at sagen kan lukkes. Herunder er der punkter der trinvist følges, således skaleres barnet også højere på skalaen nederst i skemaet, når disse trin eller mål er opfyldt.

Skalaen

Som skemaet også tydeligt viser, er en central del af metoden og undersøgelsesskemaet den førnævnte skala fra 0-10, som ses nederst i skemaet. Skalaen skal fungere som et kommunikationsredskab mellem familien og forvaltningen, På denne måde er familien klar over hvor bekymrede man er for barnet. 0 kategoriserer barnet som anbringelsestruet, mens 10 repræsenterer et

barn i trivsel og en lukning af sagen i socialforvaltningen. Skalaen er særlig vigtig når barnets sag gives videre fra undersøgelsesgruppe til handleplansgruppe, fordi den kan fortælle noget om hvor bekymrede undersøgelsesgruppen er for barnet og fordi den kan indikere hvor meget støtte barnet har behov for. Skalaen bliver derfor skemaets, men også Den Børnefaglige Undersøgelses konklusion, det vil sige en slags opsummering af hvor bekymrede socialrådgiverne er for barnet og en risikovurdering af barnets udsathed. Dette er en vigtig pointe at understøtte, idet jeg i det følgende vil beskrive både den faglige vurdering, men også særligt anvendelsen af skalaen som centralt. Anvendelse af skalaen og den faglige vurdering af barnet, kan altså betragtes som synonyme i nærværende speciale.

Signs of Safety er altså en australsk undersøgelsesmetode man i Københavns Kommune anvender i en modificeret udgave med udgangspunkt i det man i Kommunen kalder "processskemaet". Centralt i skemaet er her de fire kategorier, hvad fungerer, hvad bekymrer, hvad skal ske og komplicerende faktorer. Herudover indeholder skemaet også skalaen der skitserer bekymringsniveauet for barnet på en skal fra 0-10.

BEGREBSAFKLARING

Undersøgelsessocialrådgivere betegner i dette speciale de socialrådgivere der i Københavns Kommune arbejder med Den Børnefaglige Undersøgelse jf. Servicelovens §50. Herefter vil anvendelse af begreberne *undersøgelsessocialrådgivere* og *undersøgelsesgruppe* altså referere til de grupper af socialrådgivere der i Københavns Kommune arbejder med undersøgelser af udsatte børn og unge forhold (jf. SL §50).

Indsatsgrupper eller *handleplansgrupper* referer til de grupper af socialrådgivere i Københavns Kommune, der overtager myndighedsopgaven efter Den Børnefaglige Undersøgelse i forbindelse med foranstaltninger jf. Servicelovens §

52. Disse kan ligeledes specificeres som henholdsvis *børnegrupper* eller *ungegrupper*, børnegrupperne varetager myndighedsopgaven for børn i aldersgruppen 0-12 år, mens ungegruppen varetager myndighedsopgaven for børn i aldersgruppen 13-18 år (i tilfælde af efterværnsforløb kan denne aldersgrænse være højere). Med denne ramme fastlagt vil jeg nu bevæge mig videre og i det følgende afdække mit videnskabsteoretiske ståsted, ligesom jeg senere vil præsentere min undersøgelsesmetode og min databearbejdningsstrategi.

VIDENSKABSTEORI, SLUTNINGSFORM OG FORSKNINGSMETODE

Som bekendt tager dette speciale udgangspunkt i en etnografisk undersøgelse af Københavns Kommune. Etnografiens formål er, at observere sociale fænomener og strukturer i grupper og hos mennesker eller individer, derfor er den etnografiske undersøgelsesmetode velegnet til at søge viden om de undersøgelsesgrupper der udarbejder Den Børnefaglige Undersøgelse i Københavns Kommune. De sociale fænomener er af samme grund også centrale, når jeg nu vil afdække det videnskabsteoretiske grundlag for nærværende speciale. Jeg vil således vedkende mig fænomenologien som det videnskabsteoretiske afsæt for denne undersøgelse.

Fænomenologien skal søge, at indfange livet som det er i menneskets individuelle og sociale erfaringsverden (Rendtorff 2007: 279). Fænomenologien befinder sig i spændingsfeltet mellem eksistensfilosofien og den hermeneutiske fortolkning af menneskers livsverden (Rendtorff 2007: 278). Den er samtidigt en søgen efter den mening der via erfaring opstår mellem mennesket og omverdenen (Rendtorff 2007: 279). Filosofen, Edmund Husserl, argumenterede som grundlægger af fænomenologien for, at der bør sættes parentes om omverdenens eksistens og i stedet analysere fænomenet som det melder sig for bevidstheden

(Rendtorff 2007: 280). Denne metodiske suspension, også kaldet epoché, er fænomenologiens begyndelsespunkt. Dette har særligt været relevant i nærværende undersøgelse, da jeg, som det følgende metodeafsnit vil vise, har forholdt mig meget åbent og induktivt til mine informanternes informationer. Ved induktion, mener jeg her, at jeg er nået frem til konklusioner ud fra den indsamlede empiri og uafhængigt af teori. Dänermark et al påpeger i teksten *generalization, scientific inference and models for an explanatory social science*, at en sådan slutningsform har stor betydning for den videnskabelige metode (Dänermark et al 2002: 73). Det er i dette tilfælde ikke blot en slutningsform, men også en anerkendelse af fænomenologiens begyndelsespunkt og ideal om, at sætte parentes om egne fortolkninger og forforståelser omkring verden. Dette udgangspunkt, siger Husserl, gør sig også gældende for det han kalder objektive videnskabers afsæt, det undersøgte vil altid tage udgangspunkt i forskerens eget tilhørsforhold til en oprindelig intersubjektiv og kropslig livsverden (Rendtorff 2007: 280). En sådan livsverden er bygget på en horisont, i tid og rum, hvor fænomener viser sig i deres konkrete menings- og erfaringsstrukturer og det er denne der skal sættes i parentes når feltet skal undersøges (Ibid). Dette er ligeledes i tråd med Grounded Theory som er den databearbejdnings- og analysestrategi jeg har valgt til at belyse de empiriske fund.

Alligevel kan man sige, at trods mit meget eksplorative udgangspunkt og med et ideal om åbenhed, så har jeg også afsøgt felten som fagperson og forsker. Der vil være faglig viden og ikke mindst forforståelser, som jeg umuligt kan distancere eller frigøre mig fra, når felten fortolkes. I stedet er disse forforståelser en præmis for undersøgelsen og en del af processen; ligesom fagkundskaben, muligvis også kunne anses for at være en fordelagtig position at fortolke ud fra. Jeg kunne på dette punkt læne mig op ad Gadamer's filosofiske hermeneutik, ifølge Gadamer er det nemlig ikke muligt som forsker at gå forudsætningsløst til det undersøgte (Gadamer 2004: 254). Fordommene, eller forudsætningerne om man vil, er kædet sammen med historiske realiteter (Gadamer 2004: 263f). Jeg

vil dog ikke forsøge at bringe disse fordomme i spil, ligesom jeg heller ikke har forsøgt aktivt at bevidstgøre mig om disse eller skrive dem ned i forbindelse med nærværende undersøgelse. I stedet skal denne inspiration fra den filosofiske hermeneutik opfattes som et eklektisk udgangspunkt og også en erkendelse af, at jeg ikke anser det som muligt fuldstændigt at tilsidesætte mit faglige perspektiv ved denne undersøgelse. Det er jo måske netop som Husserl skriver, at selv objektvidenskabens udgangspunkt er forskerens eget tilhørsforhold til den intersubjektive livsverden (Rendtorff 2007: 280). På samme måde har jeg også som uddannet socialrådgiver et intersubjektivt perspektiv som jeg vælger at vedkende mig, men som jeg har forsøgt at sætte parentes om. Jeg vælger således, at fortolkes Husserls parentes som en anerkendelse af netop min egen intersubjektive livsverdens eksistens og betydning, om end jeg vælger at forsøge at tilsidesætte den. Med dette afsæt, vil jeg nu redegøre for den anvendte undersøgelsesmetode, ligesom der vil følge et afsnit omkring valg af databearbejdningsmetode.

ETNOGRAFISK METODE

Udgangspunktet for min undersøgelse er som nævnt, et etnografisk feltstudie af undersøgelsesgrupperne i Københavns Kommunes Borgercenter for Børn og Unge. Centralt i min undersøgelse og ved det etnografiske feltstudie, er observationer af sociale fænomener og strukturer i f.eks. grupper eller hos individer. Observationsstudiets formål er, at kortlægge regler, mekanismer og antagelser, der organiserer, samt regulerer den menneskelige adfærd (Kristiansen & Krogstrup 1999:148).

METODETRIANGULERING

Jeg har foruden observationerne også foretaget semistrukturerede interviews, samt lavet et fokusgruppeinterview. Denne triangulering har jeg valgt, fordi de forskellige kvalitative metoder kan afdække forskellige aspekter. Jeg har

anvendt de første semistrukturerede interviews til at spore mig ind på hvilket problemfelt jeg ønskede at belyse, disse interviews var længerevarende og her kunne jeg gå mere i dybden med hvad der optog socialrådgiverne. Herefter har jeg valgt at anvende både observationsstudier, samt foretage et fokusgruppeinterview, for at undersøge om de første fund kunne bekræftes og hvordan disse skulle forstås. Fokusgruppeinterviewet giver f.eks. adgang til dialog omkring et udvalgt emne, dette var en helt anden præmis, end den som jeg havde valgt at udføre de semistrukturerede interviews i. Herudover kunne observationerne vise mig den nonverbale kommunikation som kunne give mig helt en anden forståelse eller nuancering af det sagte. Jeg vil senere redegøre mere dybdegående for, hvad de enkelte kvalitative metoder kan bidrage med, men det er dog vigtigt i første omgang at pointere, at der er tale om et bevidst valg, for at sikre bredere viden. I dette afsnit vil jeg forholde mig til anvendelsen af den etnografiske metode, herunder observationsstudier, anvendelsen af feltnoter, samt semistrukturerede etnografiske interviews.

ETNOGRAFISKE INTERVIEWS

Jeg vil nu berøre de semistrukturerede interviews som er grundlag for størstedelen af denne undersøgelse i Københavns Kommune. Med afsæt i Kvale- og Brinkmanns semistrukturerede livsverdeninterviews, har jeg ladet mig inspirere af deres metodologiske overvejelser i forbindelse med udførelsen af min undersøgelses egne semistrukturerede interviews. Herudover vil jeg i dette afsnit forsøge at berøre nogle af Spradleys krav til et vellykket etnografisk interview, ligesom jeg vil forholde mig til hvorfor jeg har valgt netop denne måde at indsamle empiri på.

Jeg ønskede i første omgang, som nævnt i min indledning, at blive klogere på, hvordan Den Børnefaglige Undersøgelse bliver udarbejdet og hvilke faktorer der spiller ind, når barnets trivsel vurderes. Var det, som Socialministeriet påpegede, den socialfaglige metode der havde afgørende betydning eller var det

nærmere den organisatoriske ramme som en række undersøgelser pegede på? Jeg ønskede at få viden om hvordan de personligt og professionelt oplevede at arbejde med metoden Signs og Safety og finde ud af hvilke andre faktorer der var væsentlige for deres arbejde. Af samme grund var det derfor oplagt, at tale med de socialrådgivere der laver de disse undersøgelser og på denne måde finde viden om deres arbejdsfelt. Det var vigtigt for mig, at jeg med min manglende kendskab til arbejdet med undersøgelserne, forholdt mig åben for, at det var socialrådgiverne selv der kunne fortælle deres arbejde og gøre mig klogere. Således valgte jeg, at informanten selv skulle kunne introducere mig for et arbejdsfelt jeg kendte meget lidt til, bedst måtte kunne afdækkes via disse individuelle interviews.

At interviewet er semistruktureret vil i denne undersøgelse sige, at jeg har lavet en meget åben interviewguide, som jeg i mine første tre interviews har fulgt. De første tre interviews var med tre undersøgelsessocialrådgivere alle ansat i Københavns Kommune. - Jeg vil senere give et kronologisk overblik over empiriindsamlingen og informanterne i særskilt afsnit. Afsættet for denne første interviewguide var tre temaer, som jeg gerne så, at jeg og informanten kom omkring. Jeg har i forbindelse med udførelsen af disse interviews, ikke taget udgangspunkt i en problemformulering, ligesom jeg dermed heller ikke kunne sikker på, om temaerne kunne vise mig en konkret problemstilling. Min spørgeguide var derudover ikke var fastlagt (Kvale & Brinkmann 2009: 45). Temaerne var som følgende:

- Signs of Safety.
- Skalering.
- Sikkerhedsplaner.

Formålet med semistrukturerede interviews, skriver Kvale & Brinkmann, er at indsamle beskrivelser af den interviewedes livsverden³ med den hensigt, at forstå betydningen af det, som interviewpersonerne beskriver (Kvale & Brinkmann 2009: 19). I Dette tilfælde ønskede jeg mig som sagt, at få beskrevet hvordan socialrådgiverne i undersøgelsesgrupperne bruger Signs of Safety i deres arbejde med den børnefaglige undersøgelse og være åben overfor om der var andre faktorer der kunne spille ind, herudover var jeg ikke sporet ind på en konkret problemstilling, mit fokus på dette tidspunkt var mere en nysgerrighed omkring deres metodiske anvendelse. Således havde jeg også indstillet mig på, at det var informanten der selv skulle introducere hvilke udfordringer eller hvilke fordele de så, når de anvendte denne australske metode i praksis. På samme måde var mit første var mit første tema, Signs of Safety, enormt brugbart, for det rammesatte de to efterfølgende temaer og gav mig et bud på hvilket forhold og kendskab socialrådgiveren havde til metoden. Var hun f.eks. teoretisk bekendt med metoden, anvendte hun nogle af metodens redskaber mere end andre osv.

SPRADLEY OG FORBEREDELSE

I min forberedelse af de semistrukturerede interviews, har jeg taget udgangspunkt i antropologen Spradley (1978) og dennes refleksioner i form af fem dogmer eller krav til et vellykket etnografisk interview. Jeg har ikke fulgt Spradleys fem krav fuldstændigt, men har taget stilling til dogmerne som en slags opmærksomhedspunkter. Det vigtigste for mig var først og fremmest at få et indblik i den livsverden som informanterne havde; det følgende kan derfor også give et overblik over den proces der har været omkring udvælgelsen af informanter og er i ligeså høj grad et udtryk for hvornår og hvad jeg har tilvalgt og fravalgt i empiriindsamlingen.

³ Begrebet livsverden skal forstås som den *“verden, som man møder i dagliglivet, og som den fremtræder i den umiddelbare og middelbare oplevelse, uafhængigt af og forud for alle forklaringer”* (Kvale & Brinkmann 2009: 47).

Et af Spradleys krav er *Grundig Kulturtilenelse*. Spradley mener bl.a. at man bør forholde sig til, om informanten er ny for felten som man ønsker undersøgt. Er informanten ny i felten, kan man som undersøger nemlig risikere, skriver Spradley, at de beskrivelser som informanten giver af felten, er fejlopfattelser eller ikke er en integreret del af felten (Spradley 1979: 49f).

Dette er på en og samme måde et etnografisk fravalg af den meget umiddelbare og uplanlagte observation som etnografien også repræsenterer. Jeg vil dog hæfte mig ved, at disse dogmer også kan ses som en guide til at sikre indholdsrigge semistrukturerede interviews og det er dette jeg vil læne mig op af i min anvendelse af Spradley. Jeg har derfor fravalgt socialrådgivere der var nyuddannede eller havde meget lidt arbejds erfaring fra Københavns Kommune. Således kunne jeg ifølge Spradley undgå fejlfortolkninger af hvad felten er. Samtidig kan man dog sige, at min meget åbne spørgeguide, har f.eks. vist sig at afdække et socialfagligt område som informanterne ikke havde meget kendskab til, nemlig temaet og brugen af sikkerhedsplaner. Jeg vil uddybe dette i et senere afsnit, men det er en pointe, at trods overvejelser og refleksioner omkring informanternes arbejds erfaring, så sikrer dette ikke, at informanten har viden om alle aspekter af f.eks. et fagområde. Denne begrænsede erfaring eller kendskab til Sikkerhedsplaner, er i dette tilfælde ikke et udtryk for informantens manglende erfaring med felten, men mere et udtryk for en fejlopfattelse jeg selv havde af deres arbejdsområde.

Man kunne desuden forestille sig, at hvis en informant med meget lidt tilknytning til felten, var blevet mødt af mit tema ”sikkerhedsplaner”, så kunne den manglende erfaring med sikkerhedsplaner opfattes som et udtryk for manglende arbejds erfaring og ikke som et udtryk for et ordentligt kendskab til felten. Endvidere er det jo også værd at bemærke, at en beskrivelse af et etnografisk undersøgelsesfelt, også kan være beskrivelser af hvad felten ikke er,

det vil i dette tilfælde sige, at jeg ved at få beskrevet hvad undersøgelingsgruppen ikke arbejder med, også får viden omkring hvad de i så fald arbejder med.

Et andet aspekt som Spradley mener, at etnografen bør holde sig for øje, er *informantens tilknytning til felten* og om denne er aktuel. Har informanten ikke haft kontakt til felten længe, vil han ikke være den mest oplagte, at bruge til at beskrive f.eks. arbejds erfaringer. Spradley eksemplificerer dette ved, at fortælle om en mælkemand med ca. 20 års erfaring, på tidspunktet for interviewet finder etnografen dog ud af, at mælkemandens noget undvigende svar kunne forklares med, at denne ikke længere arbejdede som mælkemand. Han kunne altså ikke fortælle om hvordan felten aktuelt så ud, men blot mindes hvordan den var (Spradley 1979: 48). Jeg har i min undersøgelse valgt to informanter der på tidspunktet for interviewet var på barsel, dette kunne, ifølge Spradley, betyde at den information de har givet mig under interviewet hverken var aktuel eller brugbar. Jeg oplevede dog samtidigt, at mine informanter var bevidste omkring dette, de tog forbehold som f.eks. dette citat viser:

I. Jo. Så jeg kan høre at du tænker meget over hvordan det der tal det bliver tolket fra foranstaltningsgrupperne?

T. Ja, det var meget oppe lige inden jeg gik på barsel, ikke? Der var det meget det vi tog op på mange gruppemøder, ikke?" (TM: 106-109)

På samme måde kan man sige, at den feltbeskrivelse jeg efterspurgte jo primært omhandlede, hvorledes de som individuelle fagpersoner oplevede arbejdet med Den Børnefaglige Undersøgelse. Dette individuelle, faglige udgangspunkt må, trods barselsorlov, dog fortsat være relevant. Jeg havde alligevel Spradleys dogme i tankerne, da jeg senere i processen besluttede at undersøge netop ovenstående informants beskrivelser nærmere. Jeg søgte i mit senere fokusgruppeinterview og observationerne på undersøgelingsgruppens faggruppemøde, netop viden om disse forskellige strategier som lige denne

informant havde fortalt mig om. På samme måde var det hendes gruppe som jeg senere lavede fokusgruppeinterview med. Resultaterne af både observationer og fokusgruppeinterviewet vil blive redegjort for i senere afsnit, centralt her, er dog pointen om, at der muligvis kunne være tale om fortsat aktuelle problemstillinger i undersøgelsesgrupperne og at de individuelle informanternes feltbeskrivelse og hvad jeg som observatør senere kunne opleve på egen hånd, stemte godt overens. Det er endvidere vigtigt at holde sig for øje, at jeg trods min skelen til Spradleys dogmer, har fastholdt min søgen efter viden om informantens livsverden, dette står lidt i kontrast til Spradleys krav til valg af informanter, hvis formål er at sikre f.eks. en bred beskrivelse af en mælkekmands fag. Jeg mener dog omvendt ikke, at disse krav umuliggør viden om informantens livsverden, men skal snarere betragtes som en forberedelse og udvælgelse af informanter og ikke en sortering i de oplysninger de giver mig. Samtidigt betød mine informanternes barselsorlov, at vi kunne mødes under mindre strukturerede rammer og at de, vigtigst af alt, havde tid til at deltage i længere interviews og til at reflektere omkring deres arbejde. De var med andre ord tilgængelige for jeg som undersøger, endnu en af Spradleys anbefalinger (Spradley 1979: 51).

Spradley foretrækker ikke blot informanter med aktuel kendskab til felten, han efterstræber også at etnografen undersøger det han i et andet dogme kalder en *ukendt kulturel scene*. Det vil sige, at etnografen udelukkende undersøger felten som for ham er ukendt. Dette krav har jeg selvsagt noget sværere ved at leve op til, jeg har samme faglige udgangspunkt som mine informanter og jeg har endda arbejdet i Københavns Kommune; man kan faktisk sige, at jeg undersøgte felten ud fra et indefra-perspektiv. Omvendt var det vigtigt for mig, at jeg ikke undersøgte det arbejdsområde som jeg selv havde stiftet bekendtskab med, mine overvejelser gik alligevel i denne henseende på, om jeg kunne forholde mig åbent nok til oplysningerne som informanterne præsenterede mig for. Af samme grund valgte jeg derfor, at fokusere på undersøgelsesgruppernes arbejde med

Den Børnefaglige Undersøgelse. Det har været vigtigt for mig at spørge meget praktisk ind til hvordan møderne med forældre og børn foregår, hvordan de i praksis anvender skalaen og hvordan gruppemøderne f.eks. foregår. Dette har jeg dels gjort fordi jeg manglende denne viden, men det har også sikret en beskrivelse af netop den livsverden som informanten forholder sig til i sit arbejde. Dette stemmer godt overens med Spradleys mål om en informant der ikke er analytisk, men beskrivende omkring felten (Spradley 1979:52). Spradley mener endda at man helt bør undgå at spørge informanten om holdninger og meninger, så langt vil jeg dog ikke gå, i dette tilfælde har jeg spurgt ind til praksis på baggrund af manglende viden, ikke som en opfyldelse af Spradleys dogme.

Jeg har i forbindelse med udførelsen af mine semistrukturerede interviews med socialrådgiverne, så vidt muligt efterstræbt en afslappet stemning, således at informanten kunne føle sig godt tilpas og ikke følte et unødvendigt pres for at præstere noget bestemt inde for en bestemt tidsramme. Jeg ønskede mig, ideelt, en uformel stemning hvor frie associationer havde plads og kunne fylde. F.eks. har jeg i forbindelse med alle interviews drukket en kop kaffe og talt lidt uformelt med informanten inden vi påbegyndte interviewet. Denne uformelle samtale er central i den etnografiske metode, der også lægger vægt på den information man kan få via mere afslappede samtaler og i samspil med informanterne (Spradley 1979:55ff).

Kvale stiller sig dog kritisk overfor betragtningen om, at man som undersøger kan skabe en ramme for interviewet der kan sammenlignes med en ligebyrdig samtale. Kvale påpeger derimod, at det er interviewerens der sætter dagsordenen ved et interview, at denne kan få uddybet svar og kan frasortere hvad der er relevant eller interessant for interviewerens selv. Interviewet, siger Kvale, skal i stedet betragtes som et instrument til at opnå viden og ikke med det formål at sikre den gode samtale (Kvale & Brinkmann 2009: 89).

En anke mod denne noget formelle ramme for et interview, er dog netop det som den etnografiske metode udfordrer, ved også at tillægge det uformelle rum, før og efter et interview stor betydning. Spradley skriver:

“In fact, skilled ethnographers often gather most of their data through observation and many casual, friendly conversations. They may interview people without their awareness, merely on a friendly conversation while introducing a few ethnographic questions” (Spradley 1979:58).

Jeg må omvendt blankt erkende, at mine informanter, trods kaffe og hyggelige samtaler, alligevel ændrede fremtræden i det øjeblik vi påbegyndte selve interviewet. Derfor har disse uformelle samtaler haft stor betydning for, hvordan jeg kunne spørge ind til noget specifikt senere i den del af interviewet jeg optog. Min ene informant fik tydelige røde pletter på halsen og virkede nervøs, da jeg startede optagelsen, en anden havde inden interviewet betænkeligheder ved, om jeg ville spørge mere teoretisk ind til det sociale arbejde, det følte hun sig ikke klædt på til. Disse refleksioner var ikke en del af vores uformelle samtaler hvor jeg også spurgte ind til faglige ting eller reflekterede sammen med informanten. Det kendetegnende ved mine interviews med informanterne er alligevel, at jeg har fået ligeså meget ud af vores uformelle møder og snakke, som jeg har fået af det mere formelle interview.

Observationen af denne ændring hos informanten er dog i sig selv også værd at hæfte sig ved, ikke mindst fordi jeg ved mine observationer af f.eks. nervøsitet hos informanten, også drager konklusioner omkring det der reelt ikke er observerbart eller beskrevet direkte af min informant; det er således min fortolkning af et fænomen eller en antagelse om hvad de fx måtte føle der er observeret. Jeg lader mig imidlertid inspirere af Löfgrens etnografiske hverdagslivsstudier (Löfgreen et. al. 2010), der med samme metodiske

udgangspunkt som jeg selv, observerer hverdagsfænomener.

Hverdagsfænomener, eller non-events, såsom at dagdrømme, men også spænding og nervøsitet, kan ifølge Löfgreen være vanskelige at observere, idet etnografen med denne antagelse også beskriver hvad der ikke nødvendigvis er fysisk observerbart (*Löfgreen et al. 2010: 66 ff.*). Omvendt får det observerede fænomen sin berettigelse, og det usynlige bliver synligt, i det øjeblik etnografen noterer det. Hvad der står tilbage, skriver Löfgreen, er dog et bearbejdet fænomen, observationsnotatet vil altid være etnografens egen fortolkning og selvom han ønsker at formidle den oplevelse han har haft, så vil det blot være en beskrivelse af en observation, ikke selve fænomenet (*Löfgreen et al. 2010: 66*). Sigtet med disse interviews, og den etnografiske metode, skriver Löfgreen, er da heller ikke at sikre et empirisk bevis, men at tage udgangspunkt i brugbare citater der kan sige noget om informantens virkelighed (*Löfgreen et al. 2010:70*). Löfgreens refleksioner omkring etnografens fortolkninger leder mig frem til selve observatørrollen som det følgende afsnit vil afdække.

ETNOGRAFISK OBSERVATIONSSTUDIUM

Centralt i min undersøgelse og ved det etnografiske feltstudie, er observationer af sociale fænomener og strukturer hos f.eks. grupper. Observationsstudiets formål er, at kortlægge regler, mekanismer og antagelser, der organiserer, samt regulerer den menneskelige adfærd (Kristiansen and Krogstrup 1999:148). Både fokusgruppeinterview, samt de semistrukturerede interviews med socialrådgiverne og konsulenten i Københavns Kommune, har jeg som sagt suppleret med observationer. Således har jeg nedskrevet observationer og refleksioner efter hvert interview og jeg har observeret en undersøgelsesgruppes arbejdsproces. Det har jeg gjort, for at sikre, at den viden jeg fik fra mine interviews, kunne få lidt mere dybde og så jeg ikke drog konklusioner udelukkende baseret på mine interviews. Herudover kan observationer bidrage med ny viden, det kan være vanskelig for informanten at beskrive f.eks.

gruppedynamikker eller beslutningsprocesser. Dette ville kræve at informanten tolkede for mig som undersøger og ikke blot, som Spradley opfordrer til, tager udgangspunkt i egne beskrivelser og oplevelser. Denne pointe gør sig jo særligt gældende i forhold til de observationer jeg gjorde mig i undersøgelsesgruppen, men observationer kunne også bruges som et redskab til at opnå viden via bl.a. kropssprog, herunder f.eks. forskellig slags gestus eller via bevægelser.

Kristiansen og Krogstrup understreger betydningen af netop sådanne observationer, idet en stor del af den viden der indsamles, produceres nonverbal (Kristiansen & Krogstrup 1999: 147). Observationerne kunne altså fortælle mig noget om de nuancer der lå bag den faglige vurdering i den børnefaglige undersøgelse, mens observationerne på gruppemødet kunne vise mig om og hvordan gruppen havde indflydelse på undersøgelsens vurdering af barnets trivsel. Dette leder mig videre til en specificering af netop disse observationer i undersøgelsesgruppen og af mine andre observationer af socialrådgiverne.

Observationer af undersøgelsesgruppens faggruppemøder

Dette afsnit vil omhandle de observationer jeg har foretaget i en af Københavns Kommunes Undersøgelsesgrupper. Observationerne i undersøgelsesgruppen har fundet sted i slutningen af april under undersøgelsesgruppens faggruppemøde, dette møde finder sted en gang om ugen, i ca. tre timer.

Mit formål med observationerne, var som nævnt overordnet at sikre en nuancering af mine semistrukturerede interviews, der jo netop berørte gruppemøderne som en centralt del af arbejdet med den børnefaglige undersøgelse. Det stod på denne måde klart for mig, efter mine interviews, at selve undersøgelsesgruppen og ikke kun den enkelte rådgiver, kan have indflydelse på den konklusion og vurdering der er af barnets trivsel i undersøgelsen; af samme grund, var disse observationer særligt vigtige.

Herudover kunne jeg nu få adgang til den faglige dialog og overvejelser der lå bag Den Børnefaglige Undersøgelse, herunder f.eks. om rådgiverne havde fokus på iværksættelse af indsatser eller om de udelukkende havde fokus på at få undersøgt barnets forhold.

Observationer i undersøgelsesgruppen har haft den klare fordel, at selvom jeg som udefrakommende trådte ind i et rum jeg normalt ikke er en del af, så er rammen for hvem der deltager i møderne, vekslende. Udover undersøgelsesgruppen, deltager også skolesocialrådgivere, daginstitutionssocialrådgivere og koordinator og lederen af undersøgelsesgruppen. Skolesocialrådgivere og daginstitutionssocialrådgivere veksler fra uge til uge i et rotationsprincip, så alle institutioner der er tilknyttet enheden kommer med på et gruppemøde en gang om måneden. Gruppen var desuden blevet varslet inden at jeg kom og jeg deltog i en halv times morgenmad, inden gruppemødet, hvor vi kunne tale lidt uformelt og de kunne stille spørgsmål til mig og den undersøgelse jeg lavede. På denne måde havde mine observationer, via denne ret uplanlagte morgenmad, fået samme struktur som mine semistrukturerede interviews, hvor jeg har lagt vægt på lidt uformel samtale inden.

Valg af undersøgelsesgruppe

Jeg bed især mærke i den ene af mine informanternes beskrivelser af gruppens proces omkring konklusionerne på den børnefaglige undersøgelse, de strategiske overvejelser en undersøgelsesgruppe kan have, samt de faglige refleksioner der hører med, når bekymringen for barnet diskuteres. Jeg besluttede mig derfor for, med tilladelse fra min informant, at kontakte denne gruppe, så jeg på egen hånd kunne få et indblik i de refleksioner hun havde fortalt så levende om.

Informanten var på tidspunktet for mit interview, på barsel og var derfor ikke deltager på mødet jeg senere observerede. Dette gjorde min position mere anonym, omvendt har jeg senere gjort mig tanker om, at det kunne have været en god mulighed, at have en gatekeeper der kendte gruppen godt og som kunne ”godkende” mig og hvis arbejdsdag jeg kunne følge. I stedet var mine gatekeepere i dette tilfælde to socialfaglige koordinatører, der med deres lederfunktion og tilknytning til gruppen, har en anden indgang til gruppen end en socialrådgiver fra gruppen ville have. Jeg vil senere uddybe dette i min perspektivering, men det er imidlertid et aspekt ved mine observationer.

Jeg observerede mødet med udgangspunkt i temaer, som har været fælles temaer for alle de rådgivere som jeg har interviewet individuelt. Centralt for mine observationer var derfor, om disse temaer også ville gå igen hvis jeg observerede et møde og om de kunne uddybes og forklares. Disse overvejelser leder mig derfor frem til følgende afsnit der vil afdække etnografens observatørrolle som i denne undersøgelse er værd at hæfte sig ved, den kan nemlig tage forskellig form, alt efter hvilken kontekst etnografen befinder sig i.

Observatørrollen

En præmis ved anvendelsen af etnografisk metode, er etnografens egen rolle og hvorledes man vælger at observere og forholde sig til felten. Jeg vil i dette afsnit først forholde mig til hvordan jeg har observeret felten, ligesom jeg kort vil diskutere de forskellige positioner jeg har indtaget i forbindelse med undersøgelsen, herunder vil jeg berøre en række etiske overvejelser jeg har haft i forbindelse med anvendelsen af forskellige observationsroller.

Burges (1984) præsenterer Golds fire etnografiske observationstyper som etnografen kan indtage i felten, når der observeres og indsamles information. Disse fire typer er idealtypiske positioner i hvilken etnografen kan placere sig i forhold til felten. Positionerne forholder sig til, hvorledes etnografen vælger at observere felten og om der tages kontakt til felten (Burges 1984:80). I nærværende undersøgelse har jeg vekslet mellem flere forskellige roller og har derfor haft forskellige positioner under mine observationer.

Jeg har i forbindelse med mine semistrukturerede interviews, observeret informanterne både før, under og efter interviewet. Jeg har taget feltnoter umiddelbart efter mødet, så jeg kunne erindre mødet efterfølgende, som supplement til det jeg havde optaget på lydfil. Disse observationer var særligt vigtige, for som jeg skrev i foregående afsnit og med afsæt i Spradley, så har de uformelle samtaler haft stor betydning for, hvad jeg i interviewet havde fokus

på. Feltnoterne indeholdt f.eks. observationer af hvad der særligt syntes at interessere informanten under interviewet, men også hvad de havde fortalt mig inden om f.eks. deres arbejdsliv.

Denne observation er svær at placere inde for inde for én af Golds typer. Gold opererer som sagt med fire idealtyper. *Den fuldstændige deltager, den deltagende observatør, observatøren som deltager og den fuldstændige observatør* (Ibid). Disse skal altså ikke betragtes som faste observationspositioner, etnografen kan nemlig veksle mellem forskellige roller. *Den fuldstændige deltager* gemmer sin observatørrolle totalt og deltager i felten som var han en del af den. Etnografien tegner flere eksempler på denne rolle, noget tilsvarende ville i denne undersøgelse betyde, at jeg havde søgt ansættelse i en undersøgelsesgruppe i Københavns Kommune (Ibid: 80ff). Der er også flere eksempler på journalister der har researchet med udgangspunkt i den fuldstændige rolle, jeg kommer i skrivende stund f.eks. i tanke om en journaliststuderende der afdækkede forholdene på et plejehjem ved at lade sig ansætte som rengøringsassistent i en periode. Denne rolle kan på en og samme gang sikre etnografen brugbar viden, ligesom man samtidigt kan stille spørgsmålstejn ved, om det overhovedet er etisk forsvarligt at udføre sådanne observationer, uden de observeredes viden. Journalisten på plejehjemmet fik observeret og afdækket nogle voldsomme overgreb på de ældre, hans tilstedeværelse ændrede ikke nødvendigvis felten på samme måde som den var blevet det, havde han bekendt kulør. I min observation af en af Københavns Kommunes undersøgelsesgrupper, er det uden tvivl ikke alle medarbejdere der har været bevidste omkring hvem jeg var til alle tider, det vil derfor sige, at min rolle som studerende har været skjult i nogle situationer. Vidste alle rådgiverne der opsøgte den socialfaglige koordinator som jeg var sammen med under mit besøg, at jeg var studerende eller antog de at jeg f.eks. arbejdede et andet sted i kommunen?

Omvendt har jeg for disse mennesker været en fremmed på deres arbejdsplads og dette må i nogen grad, skabe et filter for hvor meget man fortæller og hvordan man fortæller om sit arbejde. Ligesom jeg ikke har opholdt mig på afdelingen i denne anonyme position over en længere periode. Herudover kan det pointeres, at ved at indtræde i felten på denne måde, så ændres gruppen automatisk og spørgsmålet er så, hvad man i virkeligheden observerer (Ibid).

Samme kritik kunne man rejse af Golds anden idealtypiske observatør, *den deltagende observatør*, her deltager, som navnet antyder, observatøren, men observationen er altså italesat overfor felten. Informanterne har vidst at jeg har noteret feltnoter under vores interviews, f.eks. arbejdserfaring, ligesom de var bekendte med den etnografiske metode jeg anvendte. Retrospektivt er denne rolle som observatør potentielt temmelig problematisk, for var informanten bevidst om mine observationer eller blot om at de medvirkede i et interview? Det stiller under alle omstændigheder spørgsmålstegn ved, om denne situation har været ligeværdig, jeg har i dette tilfælde magten til at formidle og nedskrive mine egne subjektive observationer og holdninger. Samtidigt må dette, trods mit meget induktive udgangspunkt, være en forudsætning for de fleste undersøgelser og igen synes Kvale og Brinkmans pointe om forskerens til tider suveræne magtposition i interviewsituationen igen værd at gentage; jeg kan som undersøger formidle det jeg finder relevant og mine observationer er trods fænomenologiens parentes da også funderet i min egen subjektive verdensopfattelse (Kvale & Brinkmann 2009: 89).

Rollen som ”*observerende deltager*” har jeg indtaget i forbindelse med min deltagelse i undersøgelsesgruppens faggruppemøde, her vidste de at jeg observerede deres møde og var bevidste om min observation. Denne rolle har Gold præsenteret som etnografens mere formelle rolle i hvilken kontakten til informanterne er kort, men også gennemsigtig, idet rollen som den observerende undersøger er italesat overfor felten (Burges 1984: 82). Faren ved at udføre en så

italesat observation som denne, kan være at felten kun viser sig fra visse sider og at man ikke får et fuldstændigt indblik i f.eks. gruppedynamik. Omvendt, ville fortalere mene, at dette også afholde observatøren selv fra, at indtræde eller blive for opslugt af den felt han vil undersøge, med den etnografiske brille at ”go native” i sin position (Ibid).

Det interessante ved netop mine observationer ved mødet med undersøgelsesgruppen var dog, at jeg oplevede at min rolle og observation ændrede sig som timerne gik. Min rolle var til en start meget tydeliggjort, idet jeg jo var blevet præsenteret som observatør, både før mødet, men også som en formel forespørgsel fire uger inden jeg mødte gruppen. Noget tid efter denne formelle introduktion og et stykke inde i mødet, tog jeg dog mig selv i at deltage indirekte i mødet på en mere involveret måde, f.eks. ved at nikke, grine af jokes mv. Jeg har i min feltnote noteret at:

”Mødet virker naturligt og der er en afslappet og venlig tone. Ingen afbryder og f.eks. talerække bliver overholdt. Jeg oplever, at jeg falder i baggrunden og jeg kommer til at nikke med og f.eks. grine med på joke osv. I pauserne er de nysgerrige efter at høre om hvem jeg er og hvad min opgave omhandler og mine egne erfaringer som socialrådgiver. Jeg forsøger at svare så neutralt som muligt.” (feltnote 5).

Om det var jeg selv der indoptog rollen som mødedeltager eller om dette var et udtryk for, at gruppen ikke længere var ligeså bevidste omkring min position er svært at sige, jeg vil dog argumentere for, at jeg som observatør har oplevet et væsentligt skift, der indikerede at gruppen muligvis har følt sig trygge nok, til at virke afslappede og indbyde til min indirekte deltagelse. Om dette så kan placeres inde for en af Golds positioner, er svært at sige, måske skal disse i

virkeligheden betragtes mere som en dynamisk position, der kan ændres over tid og afhængigt af konteksten.

Observationer i undersøgellesgruppen har haft den klare fordel, at selvom jeg som udefrakommende trådte ind i et rum jeg normalt ikke er en del af, så er rammen for hvem der deltager i møderne, som beskrevet, vekslende. Dette kunne muligvis forklare min oplevelse af nemt at kunne deltage indirekte. Der kunne muligvis også være andre faktorer der spillede ind, jeg vil i det følgende forholde mig til hvorledes f.eks. køn og alder kan være forudsætninger for observationsstudiet i Københavns Kommune.

Kristiansen & Krogstrup understreger, at faktorer såsom køn, fag og alder, også har betydning når man træder ind i felten (Kristiansen & Krogstrup 1999: 142). Jeg forsøgte at italesætte at jeg var socialrådgiver og på denne måde blev vores fælles fag et udgangspunkt for vores dialog til morgenbordet og jeg oplevede også at dette fælles faglige udgangspunkt senere var en fordel ved fokusgruppeinterviewet, der var f.eks. nogle faglige termer som de ikke behøvede at forklare mig og som gjorde dialogen lettere, end hvis den nu var blevet afbrudt af forklaringer omkring faglige betydninger eller viden omkring det metodiske udgangspunkt. På samme måde var jeg netop i forhold til køn og alder ikke var væsentlig forskellig fra de undersøgelsessocialrådgivere jeg observerede. Undersøgellesgruppen består udelukkende af kvinder, ligesom fagkoordinatoren og lederen begge er kvinder. Gruppen har desuden en alderssammensætning der heller ikke var særligt differentieret og som jeg kunne falde naturligt ind i. – Det var altså en meget homogen gruppe jeg kunne observere. På den anden side, kunne det også have været en fordel, at jeg som interviewer intet havde vidst om organisationen, arbejdsgangen og det forestående møde, jeg er muligvis gået glip af en række brugbare beskrivelser og fortællinger om arbejdet i børnefamiliecenteret, der kunne sige noget om det arbejde der bliver udført og den kultur der er til stede (jf. Spradley). Jeg kan f.eks. ikke vide om mine informanter har undladt at forklare noget eksplicit,

fordi de kunne antage at jeg vidste det i forvejen. Ligesom at jeg også antager, at jeg med mit faglige udgangspunkt, kan forstå deres arbejdsfelt uden megen forklaring. Dette leder mig frem til de metodiske overvejelser jeg har gjort mig i forbindelse med undersøgelsens fokusgruppeinterview, der til forskel fra etnografiens observationsstudier og interviews, repræsenterer en anden form for viden.

FOKUSGRUPPEINTERVIEWS.

I følgende afsnit vil jeg forholde mig til det fokusgruppeinterview som jeg har foretaget, herunder vil jeg afdække hvorledes jeg har forholdt mig som undersøger til dette interview, ligesom jeg vil redegøre for hvorledes præmissen for det etnografiske interview og fokusgruppeinterviewet er væsentligt forskelligt fra hinanden og hvordan de på forskellig vis kan supplere denne undersøgelse.

Fokusgruppen består af 5 undersøgelsessocialrådgivere fra samme undersøgelsesgruppe hvis faggruppemøde jeg har forinden havde observeret. Jeg var som nævnt blevet præsenteret for gruppen inden, i forbindelse med mine observationer af deres faggruppemøde. Fokusgruppeinterviewet varede ca. tyve min og der var en afslappet stemning og rådgiverne virkede trygge ved interviewet og ved jeg som interviewer.

Et fokusgruppeinterview kan give en indsigt i en gruppes sociale dynamik, ligesom det til forskel fra mine individuelle interviews, nu var muligt at observere interaktion og ikke mindst, få adgang til dybere refleksioner som gruppen selv kunne introducere i fællesskab og ud fra en ramme som jeg havde sat (Demant 2008: 131). På dette tidspunkt i min undersøgelse, ønskede jeg ikke længere at forholde mig helt så eksplorativt, jeg havde nu brug for at få be- eller afkræftet min tidligere informanters oplysninger. En meget åben interviewguide, som jeg hidtil havde gjort brug af, ville ikke nødvendigvis være en fordel ved

dette fokusgruppeinterview; dels ønskede jeg som sagt at få be- eller afkræftet mine tidligere informanternes oplysninger, dels ville en større gruppes mere åbne refleksioner med udgangspunkt i f.eks. de samme tre temaer, ikke nødvendigvis sikre at jeg fik hørt alle eller at jeg fik svar på de spørgsmål som jeg nu ønskede at få stillet.

Ifølge Kitzinger og Barbour kan det betegnes som et fokusgruppeinterview, så længe der er skabt et rum for interaktion og samtale. I dette tilfælde valgte jeg dog at forholde mig mere formelt til interviewet, og informanterne var, som beskrevet i ovenstående, klar over at de skulle deltage i et fokusgruppeinterview; på samme måde var de bevidste omkring mine observationer før og under interviewet.

Fokusgruppeinterviewet adskiller sig fra det etnografiske observationsstudium ved, at forskeren selv konstruerer den ramme som den sociale interaktion og diskussion foregår i (Demant 2008: 131). Denne formelle ramme passede godt til min undersøgelse på dette tidspunkt, jeg som fortalt havde behov for, at indsnævre og anvende dette interview til at få svar på nogle spørgsmål. Dataen som et fokusgruppeinterview kan give indsigt i, skriver Kitzinger og Barbour, opstår via samtale og diskussioner i en gruppe (Kitzinger & Barbour 1999: 4f). Fokusgrupper er desuden velegnede til, at belyse menneskers opfattelse og meninger, dette var et vigtigt aspekt, da mine første interviews netop viste, at det særligt var gruppens overvejelser og diskussioner, der bestemte hvor barnet blev skaleret i Den Børnefaglige Undersøgelse (Kitzinger & Barbour 1999:5). På samme måde kan det dog være et forbehold, at selvom jeg har haft adgang til netop denne undersøgelsesgruppes overvejelser og refleksioner, så er det ikke nødvendigvis repræsentativt for undersøgelsesgrupperne i Københavns Kommune generelt (Kitzinger & Barbour 1999:7). Dette understøttede mine individuelle interviews og gav et billede af meget forskellige fremgangsmåder i de forskellige enheder. Her tænker jeg f.eks. på, at de første tre informanter alle tre

gav mig forskellige beskrivelser af anvendelsen af de metodiske redskaber, at enheder i Københavns Kommune kan være opbygget via forskellige gruppestrukturer og ikke mindst at den meget homogene gruppe, som jeg observerede, i forhold til alder og køn, sagtens kunne være tilfældig i sin ensartede sammensætning. Jeg skal heller ikke kunne udelukke, at en undersøgelsesgruppes arbejde kunne have set anderledes ud, havde der f.eks. været tale om en mere alders- og kønsdifferentieret gruppe.

Næste afsnit vil afdække hvorledes jeg har forholdt mig til det indsamlede empiri og hvordan jeg har bearbejdet feltnoter og hvilke aspekter ved transskriberingen der er relevant at holde sig for øje.

TRANSSKRIBERING OG FELTNOTER.

Jeg vil i det følgende forholde mig til måden hvorpå jeg har transskriberet de interviews som min undersøgelse hviler på, ligesom jeg vil gøre mig overvejelse omkring anvendelsen af de etnografiske feltnoter. Dette afsnit har særligt sin relevans idet jeg har anvendt Grounded Theory i min databearbejdningsproces og af samme grund, har netop det skriftlige produkt stor betydning for hvordan der senere analyseres.

At overføre det talte sprog til skriftsprog, er ikke udelukkende en teknisk proces, men rejser, ifølge Kvale og Brinkmann, overvejelser omkring talesprogets og skriftsprogets forskellige egenskaber (Kvale & Brinkmann 2009: 73). Transskriptionen kan ses som en fortolkningsproces, hvor det talte sprog bliver analyseret og fortolket af den person der transskriberer materialet.

Særligt et interview har på skrift haft en anden fremtoning, end da jeg interviewede informanten. Informanten virkede fra start lidt modvillig og var i sit kropssprog lukket og afvisende, informantens modvillighed var dog på

lydoptagelserne næsten fraværende og i det transskriberede materialet fuldstændigt udvandet. Der var altså en diskrepans mellem mine oplevelser i forbindelse med interviewet og så det datamateriale der viste sig efterfølgende. Dog var det samtidigt tydeligt, at jo længere henne i samtalen vi kom, jo mere åben blev informanten. Dette var tydeligt på både lydoptagelse og det endelige skriftlige materiale. F.eks. kan man se længere svar, egne input og en dialog der virker mere åben. Af samme grund, har interviewet været en meget lærerig proces at transskribere senere hen. Jeg kunne f.eks. bedre præcisere hvilke spørgsmål der måske var gået informanten for nært og jeg kunne også høre hvilke spørgsmål der åbnede op og skabte dialog. Med andre ord kunne jeg altså også få adgang til hvordan min egen position eventuelt kunne fortolkes af de informanter jeg har truffet i løbet af min undersøgelse.

Ligeledes er det også min oplevelse, at transskribering også bliver en slags forlængelse af min hukommelse, der kan styrke mit kendskab til interviewet. Det transskriberede materiale har givet mig et bedre kendskab til mine interviews og deres indhold. Bengtsson skriver om sine etnografiske undersøgelser, at feltnoterne netop bliver et redskab til en forlængelse af observationen (Bengtsson 2013: 6). På samme måde vil jeg påstå, at det at transskribere et interview, kan give en dybere forståelse, det bliver en slags gengivelse af interviewet. Når man transskriberer kan man dog, ligesom med feltnoterne, stille spørgsmålstejn ved, om man nogensinde kan gengive den eksakte oplevelse fra interviewet på skrift og er det i så fald denne oplevelse som jeg senere analyserer på eller er det blot en analyse af det materiale der er fremkommet i min fortolkning. Denne pointe er således et forbehold ved min senere anvendelse af dette datamateriale der er så centralt i brugen af Grounded Theory som databearbejdningsmetode.

Et andet aspekt ved transskriberingen, er også fraværet af kropssprog, kropsholdning og gestus, ligesom man også kan miste nuancerne i stemmelejet,

tempoet og intonationer, når lydoptagelser transskriberes (Kvale & Brinkmann 2009:200). Således bliver transskriberingen også en fortolkning af det materiale der forandres fra lydspor til et skriftligt materiale. Kommatering og punktum kan f.eks. indikere om informanten tøver eller understreger en vigtig pointe.

Jeg har, så vidt muligt, forsøgt at gengive og videreformidle disse vigtige pauser og har også forsøgt at gengive informantens tøven eller overvejelser ved at transskribere ”øøhh, tjaaa, hmm..” og lignende, så disse bliver delagtiggjort i det transskriberede materiale og så gennemsigtighed er centralt (Kvale & Brinkmann 2009: 209). Når det er sagt, så er en præmis for både den etnografiske feltnote og for det transskriberede materiale, at det skrevne ord ofte vil være mere fattigt i forhold til selve observationen. Præmissen for feltnoten, skriver Bengtsson, vil altid være at man har at man har mere viden end hvad man er i stand til at formidle (Bengtsson 2013:11).

Netop dette afsnit om det skriftlige materiale leder mig nu frem til næste afsnit der vil forholde sig til hvorledes jeg har bearbejdet det skriftlige produkt. Afsnittet vil tage afsæt i min databearbejdningsstrategi og vil kort redegøre for min anvendelse af Grounded Theory. Først er der dog et par forbehold man skal holde sig for øje, hvorfor næste afsnit til at starte med vil redegøre for disse forbehold som det første.

DATABEARBEJDNING MED AFSÆT I GROUNDED THEORY.

Inspireret af artiklen ”*Ethnography and Grounded Theory: a happy marriage?*” af Simone Pettigrew, har jeg ikke blot anvendt etnografisk metode som beskrevet i ovenstående, jeg har også anvendt Grounded Theory, eller funderet teori, som databearbejdningsstrategi. Kort fortalt er Grounded Theory en metode til, induktivt, at udvikle nye teorier, via en systematiseret dataindsamling- og bearbejdning. Udgangspunktet er altså ikke en teori, der derefter bevises, i

stedet påbegyndes feltstudiet uden et teoretisk afsæt og det relevante gives mulighed for vise sig (Launsø & Rieper 1995: 143). Jeg vil forsøge at uddybe metoden yderligere, dog har kombinationen af Grounded Theory og etnografisk metode, væsentlige forbehold, som jeg først og fremmest er nødt til at berøre.

Strauss og Glaser introducerede i 1967 Grounded Theory, som et alternativ til den etablerede tilgang til kvalitative undersøgelser blandt sociologer (Hartman 2005: 17). Strauss og Glasers oprindelige udgangspunkt for denne nye dataindsamlingsmetode var, at forskeren især i undersøgelsens første ud af i alt tre faser, skulle forholde sig fuldstændigt åbent og altså ikke at lade sig påvirke af andet, end hvad felten viste ham; som Strauss skriver, så er det data der skal vise forskeren vejen (Hartman 2005: 46f). Herunder burde forskeren, for ikke at kontaminere felten og det undersøgte, f.eks. afholde sig fra, at søge viden om felten via f.eks. litteratur eller andres undersøgelser. Ligesom han i første omgang udelukkende bør søge informationen i felten.

Siden har Strauss dog stillet spørgsmålstegn ved, om forskeren rent faktisk er i stand til udelukkende at forholde sig til felten og ikke at lade sig påvirke det mindste (Strauss & Corbin 1990). Denne pointe er da også særlig central, når jeg i min undersøgelse har valgt at kombinere netop Etnografisk metode og Grounded Theory; for med etnografiens tradition for at afdække kulturer og sociale strukturer, med en metabevindsthed om det konstruerede felt, herunder etnografiens egen påvirkning af felten, står etnografien her i diametral modsætning til Grounded Theorys ideal om netop ikke at kontaminere felten. Etnografien antager altså, at forskerens påvirkning eller hans ”kontamination” af felten, er en naturlig præmis og en del af feltstudiet, mens Glaser, lidt karikeret, anser dette som muligt at undgå, når bare man går rigtigt til værks. Således tager jeg, med afsæt i Strauss, et markant forbehold for særligt Glasers forestilling om felten der åbent kan vise sig og undersøges af en forsker der har ingen eller meget få forudfattede holdninger til felten.

Subjektiviteten ved netop etnografien, skriver etnografen Kirsten Hastrup, er dog ikke en hindring, men ”*vores eneste ståsted*”. Ved at vedkende og forholde sig egen subjektivitet, kan man på denne måde opnå en større objektivitet (Hastrup 1992: 29). På samme måde vil jeg argumentere for, at netop Strauss pragmatisme og moderation af Grounded Theory, muliggør kombinationen af etnografien og Grounded Theory. Ligesom at selv ikke Glaser antager, at et menneske kan gå fuldstændigt forudsætningsløst til værks, i stedet ville jeg her vælge at beskrive hans standpunkt som en stræben efter at gå til felten med så få forudfattede meninger som muligt (Hastrup 1992: 60).

Dette ideal stemmer godt overens Husserls ideal om, at sætte parentes om egen intersubjektive livsverden for på denne måde at kunne møde fænomenet åbent og når det viser sig (Rendtorff 2007: 280). Alligevel, skriver Hartman, at Grounded Theory er at placere midt mellem positivismen og hermeneutikken. Grounded Theory henter inspiration fra positivismen ved at have et ideal om *falsificerbarhed*, dette opnås når forskeren trækker data fra datamaterialet og senere afprøver resultatet fra datamaterialet. Det andet element af Grounded Theory er som nævnt hermeneutikken, hvor forskeren via en induktiv og eksplorativ tilgang til felten forsøger at finde sammenhængen mellem de forskellige temaer der kan lokaliseres i datamaterialet. Således vil der også være tale om, at den undersøgeren i funderet teori også forsøger at *verificere* datamaterialet senere hen (Hartman 2005: 32ff).

I nærværende speciale kan dette ses ved, at jeg efter de første tre interviews har forsøgt både bekræfte, men også at afkræfte mine fund. Disse bekræftede fund, har så senere dannet grundlag for den analyse jeg senere vil præsentere. Dette betyder også, at jeg vil forsøge at beskrive dataindsamlingsprocessen så åbent som muligt, ligesom mit fokus senere vil være, at oplyse hvad jeg kunne be – eller afkræfte fra mine første fund. Samtidigt vil jeg dog fastholde mit

fænomenologiske afsæt, dette begrundes jeg min stræben efter åbenhed for felten. Alligevel er jeg bevidst omkring hermeneutikkens samtidige mulighed for at møde det undersøgte åbent og induktivt, dette er dog begrænset til det faktum, at jeg fravælger at bevidstgøre mig om mine forforståelser. Jeg har f.eks. ikke skrevet disse forforståelser ned inden interviews og jeg har forsøgt ikke at lade disse påvirke hvordan jeg undersøgte felten senere hen. Jeg har altså aktivt forsøgt at sætte Husserls parentes om mine forforståelser. Om man så helt kan fraskrive sig disse, blot fordi man ikke forholder sig aktivt til dem, kan jo så være spørgsmålet. Jeg vil alligevel mene, at det er en anerkendelse af netop forforståelsens eksistens, at de bevidst bliver sat til side og ikke bringes i spil.

Endvidere kunne man diskutere om jeg i dette valg af Strauss, egentlig anvender Grounded Theory eller blot lader mig inspirere af metoden (Hartman 2005: 20). Kan jeg f.eks. som fagperson og som tidligere ansat i Københavns Kommune forholde mig uden bias? Kan jeg reelt fralægge mig mine forudfattede meninger og sætte denne parentes? Det kan jeg næppe og mit valg af Grounded Theory som databearbejdningsmetode, begrundes derfor netop i en erkendelse af denne bias og som nævnt også fænomenologiens afsæt der parentes om mine egne erfaringer i anerkendelse af at de netop findes. Valget af Grounded Theory skal i denne undersøgelse nemlig nærmere betragtes som et forsøg på at opnå en bevidsthed om egne fortolkninger; ved at bevidstgøre mig omkring disse bias og tilsidesætte dem, har jeg søgt at frigøre mig fra dem.

På samme måde bør man også forholde sig til, at adgangen til information, der i skrivende stund må anses for at være af en væsentlig anden karakter, end da Strauss og Glaser i 1967 skrev deres metodebog, har væsentlig større betydning i dag. Bevidstheden omkring hvilken information man søger og hvor, er i dag endnu mere centrale i forbindelse med dataindsamling. Ligesom også feltens ramme kan udvide sig til ikke blot at være et afgrænset og fysisk geografisk område (Böcker, Jakobsen 2006: 111).

Alligevel er min begrundelse for min anvendelse af Grounded Theory da også, at etnografiens til tider noget ustrukturerede indsamling af empiri, kunne sikres en struktur med Grounded Theorys databearbejdning. Dette var særligt vigtigt fordi jeg havde forholdt mig så åbent i de første interviews, at min videre undersøgelse af felten kunne gå i mange forskellige retninger. Med ovenstående forbehold, vil jeg således i følgende forsøge at redegøre for min konkrete anvendelse af Grounded Theory i forbindelse med denne undersøgelse.

Strauss definerer hele forskningsprocessen i tre faser; en åben fase, en aksial fase og en fokuseret fase (Hartman 2001: 60).

Den åbne fase er kendetegnet ved, at forskeren finder kategorier som er såkaldte meningsfænomener for en gruppe af mennesker, i dette tilfælde hos undersøgelsesgrupperne i Københavns Kommune. Disse meningsfænomener inddeles i kategorier og medtages til forskeren når et mæthedspunkt for dataens oplysninger. Denne fase har som nævnt før, især gjort sig gældende i de første tre interviews, jeg vil senere uddybe indholdet og processen omkring disse interviews, centralt her er, at jeg bevidst ikke haft nogen konkret problemstilling eller problemformulering på dette tidspunkt. Udgangspunktet var blot tre temaer og hvad der inspirerede informanterne.

Den aksiale fase er en sontring mellem de kategorier eller temaer som dataindsamlingen udfoldede i foregående fase. Her ses nemlig relationerne mellem de forskellige kategorier eller kodninger, det vil også sige at forskeren bevæger sig et stykke længere op og betragter nu ikke blot kodningerne i fragmenter, men mere som en helhed. I denne fase har jeg via kodningen fokuseret på de lighedstræk der kunne findes i de tre interviews og dette har været grundlaget for min videre undersøgelse af felten. Når jeg her nævner kodning er der i denne undersøgelse tale om, at jeg efter transskriberingen af de

første tre interviews har skrevet tematiske lighedstræk op og hvert tema har således fået en farve. F.eks. var socialrådgiverne meget optagede af samarbejdet mellem grupperne og dette ”tema” har så fået en bestemt temafarve.

I *den fokuserede fase* ser forskeren på koblingen mellem de forskellige kategorier; herfra udvikles så en hypotese, hvorfra yderligere dataindsamling tager sit afsæt i. Sigtet er herfra at skabe en teori og teste teoriens gyldighed; den verificeres eller falsificeres. Konkret foretages der en kodning af datamaterialet, det vil sige, at forskeren undersøger datamaterialet, for fraser eller ord, der kan indikere fænomener fra det undersøgte felt (Hartman 2001:111). Teorien kan tage afsæt i allerede eksisterende teoretiske begreber, forudsat at disse er at finde i datamaterialet (Ibid). I denne fase har jeg med afsæt i Signs of Safety og det metodiske redskab ”skala” fundet en række lighedspunkter i mine første interviews, dette har jeg så udviklet begrebet ”*Strategisk Skalering*” ud fra og har efterfølgende i observationerne og i fokusgruppeinterviewet forsøgt at teste gyldigheden.

Jeg vil nu afrunde mit metodeafnit ved i næste afsnit kort at redegøre for nogle af de kritikpunkter der generelt kan rejses ved etnografisk metode og ved Grounded Theory. Derefter vil jeg introducere begrebet ”*Strategisk skalering*” og de fund jeg har gjort mig i denne undersøgelse i afsnittet ”*analyse af indsamlede datamateriale*”.

ET KRITISK PERSPEKTIV PÅ MIN ANVENDELSE AF ETNOGRAFISK METODE OG GROUNDED THEORY.

Det etnografiske feltstudium og ikke mindst deltagende observation, kritiseres ofte for ikke at kunne leve op til den normalvidenskabelige ramme for validitet (Kristensen & Kroghstrup 1999: 202). Et punkt der særligt fremhæves ved fx

deltagende observationer er, at der ikke tages højde for, at observatøren selv kan påvirke det felt han undersøger. Han undersøger altså ikke felten, men felten som det ser ud når han er til stede. Min egen rolle som observatør, men også som interviewer, har undervejs i undersøgelsen, da også været væsentlig. Jeg har f.eks. i en feltnote bemærket at:

”Jeg fandt HGs kontor og hilste på og talte kort med HG, vi blev dog øjeblikkeligt afbrudt af den medarbejder som HG delte kontor med. Medarbejderen kendte jeg og har arbejdet sammen med tidligere og det var et hjerteligt gensyn og HG blev ligesom introduceret for mig på ny.” (feltnote 3)

Her var altså en situation hvor min rolle ændredes fra, at være kandidatstuderende uden særlig tilknytning til min informants arbejdsplads, til at jeg nu blev forbundet med medarbejderen og med beskrivelser af min person. Om dette møde havde indholdsmæssig betydning for mit interview eller ej, er svært at afgøre, men at det ændrede rammen for mit interview, det kan der ikke være tvivl om. Det er altså ikke kun tilstedeværelsen i observationen af felten, men måske også mødet, i forbindelse med et interview, der kan spille ind og dermed også påvirke de oplysninger der indsamles.

På samme måde rejses et andet kritikpunkt i forbindelsen med bearbejdningen af de fund etnografen finder; disse, skriver Kristensen & Kroghstrup, er udelukkende et udtryk for egen selektion og dermed er der fare for, at dataudvælgelsen altså ikke er valid (Kristensen & Kroghstrup 1999: 203).

Her skal igen understreges ovenstående pointer vedrørende bearbejdningen i forbindelse med f.eks. transskribering, ligesom det, helt i tråd med dette kritikpunkt, er faldet mig naturligt at udvælge den data som jeg finder relevant for min undersøgelse. Denne selektion dækker formegentlig kun en brøkdel af

hvad den samlede data viste og ville uden tvivl blive fortolket helt anderledes hvis det var en anden der skulle bearbejde dem. I min anvendelse af Grounded Theory er det netop denne selektion der sættes i centrum og det er de udvalgte fund som senere skal testes, dette betyder dog ikke at jeg ikke har en bevidsthed omkring det subjektive ved netop dette fravalg.

Disse kritikpunkter af det etnografiske feltstudium, er dog samtidigt et vilkår for undersøgelsen. Ligesom der ved Grounded Theory er en tydelig bevidsthed omkring selektionen, der gør fravalget i databearbejdningen til en proces der er både transparent, men også intentionel. Det er måske ligefrem undersøgerens bevidsthed om egen påvirkning, der kan sikre en valid undersøgelse af et socialt fænomen (Kristensen & Kroghstrup 1999: 203). Subjektiviteten ved netop etnografien, er som sagt ifølge Kirsten Hastrup, dog ikke en hindring, men ”*vores eneste ståsted*” (Hastrup 1992: 29). På denne måde, er min egen anerkendelse af subjektiviteten en naturlig ramme for den etnografiske metode og en sikring af validiteten, omend den kan diskuteres. På samme måde kunne man stille spørgsmålstegn ved om man, trods erkendelse af egen subjektivitet, altid er i stand til at se hvornår disse subjektive til- og fravalg sker og dermed også, om man kan stille en egentlig garanti for validitet til alle tider.

Med dette afsæt vil jeg nu præsentere de data der ligger til grund for undersøgelsen, ligesom næste jeg i næste afsnit også vil forholde mig reflekterende til empirien.

ANALYSE AF DET INDSAMLEDE DATAMATERIALE.

Jeg har i foregående afsnit redegjort for nærværende speciales ramme for dataindsamlings- og undersøgelsesmetode. Følgende afsnit vil nu afdække resultaterne af metodetrianguleringen, det vil sige sammenkoblingen og de

samlede resultater af de semistrukturerede interviews, fokusgruppeinterviewet og mine observationsstudier. Herunder vil jeg inddrage refleksioner og overvejelser og analysere på de fund som undersøgelsen afdækker. Disse fund vil danne grundlag for den efterfølgende teoretiske analyse og diskussion.

Først vil jeg præsentere de informanter der har tilvejebragt den data der er grundlaget for min undersøgelse af Københavns Kommunes undersøgelsesgrupper og deres arbejde med Signs of Safety og Den Børnefaglige Undersøgelse. Jeg har valgt at inddele min præsentation af informanterne i fire grupper, inddelingen er kronologisk i forhold til hvordan jeg har foretaget mine interviews og skal derfor også illustrere hvordan empiriindsamlingen er løst. Først vil jeg introducere hver informantgruppe, ligesom der til hver gruppe vil være en temaoverskrift som skal fortælle lidt om den processuelle del af indsamling af empirien. Herudover vil denne gennemgang af informanter også afdække indholdet fra hvert interview, ligesom jeg som nævnt, vil forholde mig reflekterende til indsamlingen af data og til selve indholdet.

INFORMANTGRUPPE 1, EKSPLOATION OG NYSGERRIGHED

Denne informantgruppe, var de første informanter jeg havde kontakt til og jeg har i denne del af processen bevidst, som overskriften hentyder, forholdt mig meget eksplorativt. På samme måde har jeg, i tråd med min analysestrategi og med afsæt i funderet teori, ikke haft en problemformulering på dette tidspunkt i processen; i stedet er informanterne blevet præsenteret for tre temaer. Dette meget induktive udgangspunkt begrundes altså med Grounded Theorys åbne tilgang til information som man ser i især den første fase. Meningen var, at det var informanterne der skulle introducere specialets fokus og problemfelt, dog samtidigt med det udgangspunkt, at de alle arbejdede i Københavns Kommune, under Borgercenter Børn og Unge og med den socialfaglige metode der i kommunen anvendes.

Informantgruppen består af tre socialrådgivere, alle ansat i en af Københavns Kommunes undersøgelsesgrupper. Informanterne er fra tre forskellige undersøgelsesgrupper, fra tre forskellige enheder. Trods min meget åbne tilgang til denne gruppe, så var denne spredning af informanter et bevidst valg. Rådgivere fra forskellige enheder, kunne give muligvis sikre, at jeg kunne få adgang til nogle mere generelle informationer, som antageligt kunne give et bredere billede af anvendelsen af metoden i praksis eller omvendt måske vise hvor der kunne være forskelle i praksis i den samme kommune. Informanterne er anonymiserede og fremstår herefter ved anvendelse som henholdsvis TM, MK, MM.

Følgende vil kort skitsere informantens baggrund, ligesom det vil være tydeliggjort i hvilken rækkefølge jeg har interviewet mine informanter. Informanterne var som følgende:

- Første informant, TM, er socialrådgiver i en undersøgelsesgruppe og er desuden superbruger i det it-system, CSC, der er knyttet til Signs of Safety i Københavns Kommune. TM er kvinde og er uddannet i 2012. TM har arbejdet i Københavns Kommunes undersøgelsesgruppe siden hun blev uddannet. Det var TMs gruppe jeg senere lavede fokusgruppeinterview med.
- Anden informant, MK, er socialrådgiver i en undersøgelsesgruppe og skolesocialrådgiver deltid på en af folkeskolerne der er tilknyttet enheden. MK opstarter i nogle tilfælde Den Børnefaglige Undersøgelse med udgangspunkt i de børn hun møder i forbindelse med samarbejdet på skolen, på denne måde er MKs børnefaglige undersøgelser i nogle tilfælde opstartet med et kendskab til barnet. MK er kvinde og har været uddannet i tre år.
- Tredje informant, MM, er også socialrådgiver i en undersøgelsesgruppe. MM har været ansat i en af handleplansgrupperne inden da og i et akutteam under samme enhed. MM har været uddannet i syv år, har erfaring fra en anden kommune inden ansættelsen i

Københavns Kommune og har derfor også erfaring med andre socialfaglige metoder. MM er ligeledes kvinde.

Når jeg her pointerer i hvilken rækkefølge jeg har mødt informanterne, er det i erkendelse af, at selvom jeg som udgangspunkt har givet disse tre informanter de tre samme temaer, så har jeg i mine uddybende spørgsmål, i noget omfang, bygget videre på de informationer som foregående informant har givet mig. Anvendelsen af funderet teori, gav mig i dette tilfælde et ideal om objektivitet og åbenhed, som jeg brugte som rettesnor, men som jeg samtidigt også må erkende, er en noget større udfordring, end først antaget. Jeg kan f.eks. se, at jeg i nogle tilfælde spørger mere uddybende, hvis et tema hos én informant, går igen hos en anden. Dette kunne på den ene side sikre, at disse interviews fik en dybde, men på den anden side vil et sådan fokus afvige fra idealet om åbenhed og måske endda overse en retning som en informant selv ønskede at give interviewet.

De tre undersøgelsessocialrådgivere er som sagt blevet præsenteret for tre temaer i forbindelse med interviewet. Først vil jeg dog begrunde temaerne, samt give en kort procesbeskrivelse der vil fremgå i følgende. Temaerne var:

- Signs of Safety.
- Skalering.
- Sikkerhedsplaner.

SIGNS OF SAFETY

I Dette tilfælde ønskede jeg mig, at få beskrevet hvordan socialrådgiverne i undersøgelsesgrupperne brugte Signs of Safety i deres arbejde med den børnefaglige undersøgelse. Således havde jeg også indstillet mig på, at det var informanten der selv skulle belyse hvilke udfordringer og hvilke fordele de så, når de anvendte denne australske metode i praksis. På denne måde var mit første

tema, Signs of Safety, enormt brugbart, for det rammesatte de to efterfølgende temaer og gav mig et bud på hvilket forhold og kendskab socialrådgiveren havde til metoden. De to efterfølgende temaer, ”skalering” og ”sikkerhedsplaner”, er eksempler på to metodiske værktøjer eller redskaber der findes under metoden.

SKALERING

”Skalaen” har forskellige anvendelsesmuligheder, men oprindeligt er den central i metodens undersøgelsesskema som jeg berørte i afsnittet om metoden, Signs of Safety. Skalaen anvendes som nævnt til at sammenfatte hvor bekymret man er for barnets sikkerhed; barnet skaleres fra 0-10, 0 er anbringelsesgrundlag, 10 er et barn i trivsel og en afslutning af sagen i socialforvaltningen. Herudover anvender man skalaen som et kommunikationsredskab, f.eks. *”på en skala fra 0-10, hvor 0 er at du er bange for at sove uden mor og 10 er at det kan du godt, hvor er du så?”*.

Jeg havde i forhold til dette tema hverken store forventninger eller overvejelser omkring hvad mine informanter kunne fortælle mig. Jeg var dog bevidst omkring skalaens betydning i forhold til Den Børnefaglige Undersøgelse, som i denne kontekst bliver en del af konklusionen på den faglige undersøgelse som socialrådgiverne laver af barnets forhold. Herudover er skalaen også væsentlig senere hen, idet den er med til at fastsætte mål for barnet og fungere som en slags parameter for barnets trivsel når der iværksættes foranstaltninger.

SIKKERHEDSPLANER

Mit sidste tema var sikkerhedsplaner, ”sikkerhedsplaner” er kort fortalt en plan for barnets sikkerhed. I sikkerhedsplanen inddrages familiens private netværk, disse skal fungere som beskyttende og forebyggende element for at sikre barnets sikkerhed og trivsel. En sikkerhedsplan anvendes når der er tvangsgrundlag og barnet er anbringelsestruet; barnet ville således formegentlig være at placere på skalaen omkring 0 eller 1. Sikkerhedsplaner kan også bruges til hjemgivelse af

anbragte børn, men anvendes også efter Servicelovens §52, som en forebyggende foranstaltning (Petersen & Johansen 2015:69). En sikkerhedsplan kunne f.eks. anvendes når der er mistanke om seksuelle overgreb i hjemmet eller ved vold, i sådanne tilfælde ville barnets private netværk f.eks. være til stede i hjemmet for, at forhindre overgreb eller andre situationer der potentielt også kunne være belastende for barnet. På samme måde er denne metode også kontroversiel, fordi man undlader at fjerne barnet fra hjemmet. Jeg havde nok derfor en forventning om, at der ville være en del socialfaglige refleksioner og overvejelser omkring netop dette emne.

Efter transskriberingen af disse tre interviews, sammenfattede jeg indholdet fra hvert interview. Jeg fortsatte med at opskrive ”indholdet” til jeg ikke kunne trække mere information ud af interviewet. I funderet teori beskrives dette punkt som et mæthedspunkt, der skal illustrere at forskeren, eller undersøgeren om man vil, ikke kan opnå mere information. Oplysningerne blev opsat i et skema, der gav mig et overblik. Oplysningerne skitseres inde for rammen af hvert interviewtema, disse er som følgende:

SIGNS OF SAFETY

- Informanterne oplevede alle tre, at anvendelsen af den løsningsfokuserede tilgang, gav dem en bedre og mere positiv kontakt til familien.
- Alle informanter var bevidste omkring metoden i en dansk kontekst og berørte også Københavns Kommunes mere tilpassede processkema ift. det oprindelige skema.
- Alle informanter var overordnede positive overfor anvendelsen af Signs of Safety generelt, men kunne i meget lille grad beskrive deres anvendelse af metoden.

SKALAEN

- Alle tre informanter oplyser, at de oplever, at de som undersøgelsesgruppe er mere bekymrede for barnet end de er i handleplansgrupperne.

- Alle tre informanter nævnte, at de oplevede at en sags kompleksitet ikke udelukkende kun kunne formidles via skalaen.
- Alle tre informanter beskriver forskellige strategier for hvordan de kommunikerer deres vurdering eller bekymring for barnet bedst muligt via skalaen.
- Alle informanter berørte at det var en udfordring kun at udarbejde undersøgelsen og fandt det ligeledes vanskeligt ikke at tænke i en helhed og på hvad man kunne gøre for barnet. Herunder nævnes bl.a. at de i nogle tilfælde vælger at skalere barnet lavere, for at sikre, at der foranstaltes når sagen gives videre til handleplansgrupperne. Der var to informanter (MK/TM) der berørte at de foranstaltede indsatser i undersøgelsesperioden, for at sikre at barnet fik den støtte det havde brug for.
- Alle tre oplever at skalaen er et forsøg på at ensrette den faglige vurdering.
- Alle informanterne ser skalaen som et godt udgangspunkt for kommunikation med deres gruppe når bekymringen af barnet diskuteres under gruppemøderne.
- Der er forskellig anvendelse af skalaen i grupperne, nogle grupper skalerer hemmeligt til en start, for at undgå at gruppen blot ensretter deres vurdering, mens andre beskriver at skalaen bruges mindre formelt og med fokus på skalering som en konklusion til familien.
- Skala/skalering blev ikke i væsentlig grad berørt som et kommunikationsredskab mellem rådgiver og familien/barnet.

SIKKERHEDSPLANER

- Informanterne havde meget lidt eller ingen erfaring med sikkerhedsplanerne.
- En informant (MK) havde betænkeligheder omkring anvendelsen af familiens private netværk og betragtede det som paradoksalt, at man ikke anvendte det professionelle netværk til børn der netop er så truet på deres udvikling og trivsel.

Som det fremgår her af denne oversigt, er det tydeligt, at det tema der fyldte mest hos mine informanter var brugen af skalaen. Dette kan skyldes mange ting, for det første var temaet ”skalering” mit andet tema, på denne måde kan der måske være et element af, at informanterne på dette tidspunkt har talt sig varme,

men også fortsat kan have noget på hjertet. Omvendt vil jeg sige, at jeg både under selve interviewet og efterfølgende, da jeg udtrak oplysningerne fra selve datamaterialet, var noget forbløffet over hvor omfattende dette tema blev, i forhold til de to andre. Min klare forventning (sat i parentes- naturligvis) inden interviewet var jo, at temaet ”Sikkerhedsplaner”, ville have været det der fyldte meget. Metoden er så kontroversiel, at jeg af netop denne grund havde valgt, at det ene tema skulle være sikkerhedsplaner. Denne forventning blev i den grad ikke indfriet og det kan måske alligevel betyde, at jeg trods mine forventninger til hvad hvert enkelt tema måtte give af afkast, at jeg måske alligevel er lykkedes med at få informanterne til at fortælle frit og om hvad de selv syntes gav mening i deres arbejde.

Det naturlige næste skridt var derfor, at det var dette tema, skalering, som skulle undersøges yderligere. Dette betyder også, at jeg i undersøgelsen nu vil have fokus på Undersøgelsesgruppens anvendelse af skalaen. Dette betyder ikke at jeg ikke er bevidst omkring hvor komplekse og forskelligartede de mange redskaber i Signs of Safetys værktøjskasse er, men at jeg her vælger bevidst at afgrænse undersøgelsesfeltet til at fokusere på skaleringen. Jeg vil desuden læne mig op ad ovenstående definition af en socialfaglig metode, der jo netop var baseret på at tilgangen og de tilhørende arbejdsredskaber, er det der definerer en socialfaglig metode (Henriksen 2015: 38). Først vil jeg dog uddybe og præcisere hvad jeg så fik af viden omkring ”skalering”.

Undersøgelsesgruppernes forskellige brug af skaleringen og gruppen dynamik. Som udgangspunkt viste disse første interviews, at der var forskellig brug af skalaen i forskellige enheder. Nogle enheder anvendte skalaen på én måde, mens andre enheder gjorde brug af den på anden vis. Centralt er dog den proces der, fælles for alle informanterne, foregår på gruppemødet; her vurderer undersøgelsesgruppen barnet ud fra undersøgelsens oplysninger og med udgangspunkt i skalaen. Skaleringen af barnet er derfor noget af det sidste der

tilføjes undersøgelsen og det er ofte noget som undersøgelsesgruppen er fælles om, når sagen videregives til foranstaltningsgrupperne. Da jeg spurgte ind til hvordan dette praktisk foregik, fik jeg som sagt nogle utrolige forskellige svar. En gruppe skalerede til en start hemmeligt, for så i fællesskab at lande på en vurdering af barnets trivsel. Andre tog en åben runde hvor rådgiverne skalerede barnet. Nedenstående citat er et eksempel på hvordan skaleringen foregår hemmeligt:

”Så er det jo også sådan at vi gennemgår alle undersøgelserne i plenum og skalerer hemmeligt, så det er sådan at alle sagsbehandlerne skalerer hemmeligt.

I. Okay, så du fremlægger simpelthen din undersøgelse?

M. Den har folk læst når de møder op og så har man taget noter og foretaget en skalering på en lille lap og så er der så en der læser alle skaleringerne op og så skriver vi dem op. Og så er der måske nogle der er på en fire og nogle der er på en otte og er der måske nogle midt i mellem. Så dem der har den laveste og den der har den højeste starter simpelthen med at fremlægge og siger så ”hvorfors er du helt nede på en fire” f.eks.

Men vi har fundet ud af når vi gennemgår sagerne i teamet at skalere hemmeligt, for ellers har man en tendens til at lægge sig op ad de andres skaleringer.” (MK: 94-104)

Der er altså forskellige overvejelser omkring hvordan undersøgelsen sendes videre, men fælles for mine informanter var her, hvor stor betydning gruppen havde og det er mit indtryk, at det er en samlet og slutteligt også en enig undersøgelsesgruppe, der giver sagen videre. Det var altså gruppen der bestemte det endelige tal på skalaen når det færdige undersøgelse blev givet videre, denne viden havde stor betydning for hvilken retning jeg skulle efterfølgende. Det blev klart for mig, at jeg muligvis kunne få brugbar information hvis jeg kunne

observere og måske også interview en samlet undersøgelsesgruppe, jeg vil komme tilbage til dette i et af de følgende afsnit. Det var også tydeligt at denne overgang fra undersøgelsesgruppe til handleplansgruppe, var noget der var udfordrende og til tider også kunne være en bekymring. Rådgiverne beskrev, at det var vanskeligt, at de ikke nødvendigvis havde kompetence til f.eks. at iværksætte de foranstaltninger de fagligt vurderede var af stor betydning for barnet. Det blev derfor også tydeligt, at det i høj grad var organisationen og den ramme som organisationen satte, der havde betydning for, hvordan det metodiske redskab blev anvendt og hvorfor det blev brugt som det gjorde.

”TM. der er altid en bekymring for, at det bliver mistolket eller undermineret eller at man ligesom har glemt noget. Der er også en følelse i at overgive noget, en familie som man ligesom har svært ved at give videre, ikke?

I. Jo.

TM. Ja, det synes jeg kan være svært. Der er det mere rart at man har nogle kollegaer, man kan snakke det igennem med, så det ikke bare er et papir man giver videre.” (TM:118-123)

Disse refleksioner leder mig frem til et andet væsentligt punkt i disse interviews, som blev centralt for hvad jeg herefter undersøgte. For når ovenstående citat beskriver, at videregivelse af Den Børnefaglige Undersøgelse er en udfordring, så kan det muligvis hænge sammen med, at man oplevede, at handleplansgrupperne var mindre bekymrede for barnet. En antagelse kunne være, at det bliver en udfordring at give barnets sag videre til en foranstaltningsgruppe, fordi denne gruppe ikke nødvendigvis vil tage bekymringen alvorligt eller fordi handleplansgruppen vil ”mistolke eller underminere”. Alle informanter oplyste jo som beskrevet, at de oplevede en større bekymring i undersøgelsesgruppen, dette leder mig videre til nogle af de

mestringsstrategier som gruppen beskrev at de anvendte for at ”være” i denne større bekymring.

Strategisk Skalering

Informanterne oplyste som beskrevet i oversigten, at de oplevede at være væsentligt mere bekymrede for barnet end de oplevede at man var i handleplansgruppen. De fortalte endvidere, at de derfor i nogle tilfælde skalerede barnet lavere på skalaen og at skaleringen af barnet ikke nødvendigvis var funderet i den eksakte faglige vurdering, men fokuserede på hvilken foranstaltning man ønskede at indsatsgrupperne skulle iværksætte. Denne strategi blev også anvendt hvis der var tvivl om barnet rent faktisk ville modtage støtte eller hvis der var risiko for, at sagen blev lukket. Følgende citat opsummerer det jeg herefter vil betegne som **Strategisk skalering** i undersøgelsesgrupperne meget præcist:

”Vi har talt lidt om at vi jo også er afsender af et produkt, hvor der er en mulighed for, at det afsendes til en modtager, altså handleplansgrupperne. Så hvis vi har en intention om at der skal gøres noget og at vi virkelig skal arbejde med denne her familie, her og nu, så kan vi måske godt skalere... Hmm.(red. Informant stopper op og overvejer sine ord) Altså barnet har det måske godt, men man ville måske skalere det til en 6'er, men skal vi være sikre på at handleplansgruppen forstår alvoren i det vi vil have frem til, at det ikke er sådan en så-kan-du-tage-på-hjemmebesøg-om-4-måneder-ting, det går kun godt nu fordi der er familiebehandling, jamen så kan vi måske skalere den lavere. For at sende et budskab.” (MK: 131-139)

Jeg vælger herefter med afsæt i funderet teori, at anvende **Strategisk skalering** som et egentligt begreb. Begrebet **Strategisk skalering** vil i denne kontekst sige, at undersøgelsesgrupperne, for at sikre sig mod at den faglige vurdering bliver undermineret, misforstået eller overset, skalerer barnet lavere på skalaen, så

handleplansgruppen agerer efter hvad de fagligt måtte vurdere at barnet har behov for. En lavere skalering understreger, at gruppen er bekymrede for barnet og at gruppen, som citatet viser, tager højde for, at handleplansgrupperne generelt set ikke opleves at have samme bekymringsniveau. Ved at skalere lavere, kan man så opnå konsensus omkring f.eks. behov for støtte, indsatser og lignende tiltag.

Den **Strategiske skalering** er altså ikke kun en strategi der har fokus på videregivelse af barnets sag fra undersøgelsesgruppe til handleplansgruppen, det kan også være en sikring af en social indsats, når handleplansgruppen overtager arbejdet med barnet og familien. Det metodiske værktøj bliver altså ikke udelukkende anvendt som det oprindeligt var tiltænkt, et fagligt redskab der skal sikre kommunikation mellem rådgiver og forældre/barn, men bliver også brugt til, at sikre en tydeligere kommunikation mellem grupperne i organisationen. Det bemærkelsesværdige ved disse interviews var faktisk, at rådgiverne i meget lille grad kom med eksempler på hvordan de anvendte skalaen til at kommunikere med barnet og familien. Primært omhandlede brugen af skalaen som nævnt den kommunikation der fandt sted mellem grupperne og som i høj grad omhandlede om og hvilke foranstaltninger der skulle iværksættes.

At vi som undersøgelsesgruppe i hvert fald har været mere bekymrede når den så kommer over i en foranstaltningsgruppe og at de ligesom ville skalere den højere end vi gjorde. Og så har der ligesom også været en tanke omkring det her med, at hvis vi sætter den for højt, så ville de ville nok ikke lave de her foranstaltninger, med et barn hvor man er bekymret, skal man passe på med ikke at sætte den for højt, for der kan så blive sagt "Jamen der er ikke noget at gøre og.."
Hvilket er en udfordring, i hvert fald ift. kompleksitet i at der er, altså hvis vi f.eks. har en familie hvor der f.eks. er mange ressourcer,

men også en bekymring. Og man skal jo ligesom tage skaleringen, hvor man tager hensyn til og opvejer at der ligesom er begge ting. Hvor man kan sige at ift. at der er ressourcer, så ville jeg måske skalere den højere, men der er altså også man bekymringer, så man skal ikke skalere den for højt, så den ikke bliver lukket. (TM:80-93)

Det overraskende ved disse interviews var altså, at skalaen i meget i lille grad blev nævnt som et kommunikationsredskab der blev anvendt sammen med familien, i stedet var fokus mere på hvorledes man via skaleringen kunne sikre en klar og tydelig kommunikation internt i organisationen. Det er endvidere også interessant at det metodisk redskab der er tiltænkt som kommunikationsredskab til familien og barnet bliver formet efter den ramme og de krav der er i organisationen. Spørgsmålet er så om man kan betegne det som et metodisk redskab eller om der er tale om et organisationsredskab? Jeg vil i det efterfølgende teoriafsnit forsøge at belyse denne anvendelse ud fra forskellige teoretiske perspektiver. Først vil jeg dog berøre hvordan jeg er kommet frem til begrebet **Strategisk Skalering**, ordvalget til at betegne et begreb, er nemlig væsentligt at få beskrevet.

HVAD ER STRATEGI?

Jeg har gjort mig mange overvejelser omkring hvilket ord der bedst kunne beskrive det introducerede begreb **Strategisk Skalering**. For det første fandt jeg det naturligt, at tænke på det nye begreb som en strategi, dette er fagligt funderet idet jeg som socialrådgiver og fagperson, forholder mig til f.eks. *mestringsstrategier*. Med begrebet er det nemlig min hensigt, at det dækker over og belyser den måde socialrådgiverne *mestrer* deres arbejdsopgave. Jeg vil senere i min teoretiske analyse koble dette introducerede begreb til Lipskys teori om Frontlinjemedarbejderen. Heri anvendes netop ordet *mestring-* eller *copingstrategi* og det vil således være naturligt, at mit eget introducerede begreb

læner sig op ad Lipsskys teori. Thorsvik og Jacobsen definerer derimod, via organisationsteorien, en strategi som ”den handling der skal til for at opnå målet” (Thorsvik & Jacobsen 2011: 34). Dette er ligeledes i fin tråd med det helhedssyn som jeg tolker også ligger bag anvendelsen af den **Strategiske Skalering**. Således klogere bevæger jeg mig nu videre til at opsummere hvad denne informantgruppe kunne vise mig.

Der var altså en række forhold der gjorde sig gældende for undersøgelsesgrupperne når de anvendte skalaen som metodisk værktøj.

- Skalaen blev brugt på forskellige måder i forskellige enheder, men fælles for alle informanter syntes at være, at det var den fælles skalering i gruppen, der var konklusionen på barnets trivsel i Den Børnefaglige Undersøgelse. Således også som et led i at sende barnets sag videre til indsatsgrupperne.
- Undersøgelsessocialrådgiverne oplevede, at de som udgangspunkt var væsentlige mere bekymrede end indsatsgrupperne.
- Selvom arbejdet i undersøgelsesgruppen organisatorisk var afgrænset til at undersøge barnets forhold, tænkte undersøgelsessocialrådgiverne alligevel helhedsorienteret i indsatser og løsninger på længere sigt.
- → Et resultat af denne helhedsorientering og den højere bekymringsgrad var, at anvendelsen af skalaen blev brugt som et **strategisk** værktøj til en sikring af indsatser, og at skaleringen derfor i nogle tilfælde var baseret på strategien og ikke på den egentlige socialfaglige vurdering af barnets trivsel.
- **Strategisk skalering** blev i ovenstående introduceret som begreb, denne skalering er ikke kun funderet i den eksakte faglige vurdering af barnets trivsel, men er også en strategi der kan sikre at barnet får den støtte det har brug for.
- Skalaen blev som kommunikationsredskab mellem rådgiver og familier/børn ikke nævnt i nogen betydelig grad, der var i højere grad en vægtning af, hvilken betydning dette redskab havde i forhold til organisationen og grupperne imellem.

Med denne ramme af information kunne jeg nu afsøge felten for en nuancering og en uddybning. Jeg valgte derfor som næste skridt, at forholde mig til de metodiske og organisatoriske rammer for undersøgelsesgruppen. Følgende vil belyse de næste informantgrupper.

INFORMANTGRUPPE 2, ORGANISATION OG RAMME

Formålet med dette interview var som sagt, at blive klogere på de metodiske og de organisatoriske rammer for undersøgelsesgruppens arbejde med Den Børnefaglige Undersøgelse. Jeg satte mig derfor for, at jeg ville i kontakt med Københavns Kommunes metodeudviklingscenter, også kaldet ”staben”. Min informant, HG, er faglig konsulent i staben i Københavns Kommune og underviser og arbejder med implementeringen af Signs of Safety. HG er kvinde og har tidligere arbejdet som socialpædagog og familiebehandler.

Jeg har ved dette interview delt nogle af refleksioner som rådgiverne havde under de foregående interviews. Jeg har desuden holdt mig til en meget overordnet ramme inde for de samme tre temaer som rådgiverne var blevet spurgt ind til. Jeg havde på dette tidspunkt endnu ikke konkretiseret min analyse af socialrådgivernes brug af skaleringen og forholdt mig fortsat meget eksplorativt og bredt. Jeg har derfor ikke kunne hente ny viden omkring den **Strategiske skalering** i dette interview, alligevel var der på dette tidspunkt i Københavns Kommune, nogle overvejelser omkring brugen af skalaen som jeg nu vil belyse.

Ligesom rådgiverne var HG også optaget af skalaen, ikke mindst fordi man på dette tidspunkt i Københavns Kommune var ved at tilrette et nyt undersøgelsesskema, der betød, at man, for hvad der skulle vise sig at være en kort periode, fjernede skalaen helt fra undersøgelsesskemaet.

”Det er jo ikke, at vi ikke arbejder med skala og det er jo også en påmindelse om, at skala er et metodisk træk i metoden, så vi behøver jo ikke, vi behøver jo ikke at have det skema (red. Processkemaet).

I. Så nu tænker i det mere som et kommunikationsredskab?

***HG.** Ja, som det jo hele tiden er tænkt. Vi syntes jo bare ”ej, vi vil jo enormt gerne datere det ind til en socialfaglig vurdering” og det har også været godt, men de (red. socialrådgiverne i undersøgelsesgruppen) har bare oplevet at de har skulle analysere så mange steder, rundt omkring i det her skema og det er de blevet skide trætte af. ” (HG:128-135)*

Man ønskede altså på dette tidspunkt, at skalaen fortsat skulle bruges et kommunikationsredskab med f.eks. familien, men ikke som en del af selve undersøgelsesskemaet. Dette begrundede man med, at der i så fald ville være flere analyser af barnet i samme undersøgelse. Herudover oplevede man vanskeligheder med at få kommunikeret hvad skalaen og processkemaet betød, både overfor samarbejdskommuner, men også overfor børne-og ungeudvalget i Københavns Kommune (HG: 123). HG oplyste endvidere, at man fjernede skalaen fordi der var risiko for, at den udelukkende blev betragtet som en isoleret konklusion.

”Det her med skalaen, det er rigtigt spændende og rigtigt nyttigt, men det kræver jo, at man forstår skalaen og at man forstår, at den ikke kan stå alene” (HG:45-47)

Undervejs blev skalaen dog alligevel en del af undersøgelsesskemaet, rådgiverne i Københavns Kommune ønskede, at de fortsat kunne anvende skalaen i selve skemaet (fokusgruppe:42). Alligevel kan disse overvejelser omkring helt at fjerne skalaen fra undersøgelsesskemaet fortælle lidt om hvor komplekst et metodisk redskab som skalaen er. Dette bekræftede mit

senere fokusgruppeinterview der i senere afsnit måske kan belyse kompleksiteten mere uddybende. Mine første interviews viste, at redskabet blev betragtet som et effektivt redskab til at kommunikere mellem grupperne, men at det som kommunikationsredskab mellem barnet/familien og rådgiver, ikke nødvendigvis blev anvendt. Af samme grund stillede HG derfor spørgsmålstegn ved, om skalaen havde sin berettigelse i skemaet og om det kunne erstattes af de mere uddybende analyser og beskrivelser i skemaet.

Et andet aspekt som dette interview gav mig yderligere indsigt i, kunne også give mig svar på hvordan og om organisationens opbygning kunne have indflydelse på hvordan de forskellige gruppers samspil havde indflydelse på skaleringen af barnet. De første tre interviews med rådgiverne viste jo netop, at undersøgelsesgrupperne, trods deres afgrænsede arbejde med Den Børnefaglige Undersøgelse, også havde fokus på hvordan der på længere sigt ville blive arbejdet med barnet og familien i foranstaltningsgrupperne. Disse interviews viste endvidere, at denne organisationsopbygning og processen omkring videregivelse af sagen fra undersøgelsesgruppen kunne medføre det jeg i ovenstående kaldte *Strategiske skaleringer*. Strategien var som bekendt, at undersøgelsesgrupperne i nogle tilfælde valgte at skalere barnet lavere, for på denne måde f.eks. at sikre indsatser.

Dette berørte HG og jeg også i dette interview, dog i en mere generel ramme. Interviewet med HG viste nemlig, at der kan være en sammenhæng mellem hvilke metodiske værktøjer der bliver anvendt og den kerneopgave som den enkelte gruppe ønsker løst. HG eksemplificerede således at, de afgrænsede kerneopgaver i Københavns Kommune, kunne gøre, at metodiske værktøjer i nogle tilfælde slet ikke blev anvendt.

Og så har vi mulighed for at skrive mål og aftaler og løsninger ned og det er man jo ikke forpligtet til at arbejde med, men idet vi arbejder løsningsfokuseret, så må man rigtigt gerne skrive det (red. Skrive mål for familien ned i undersøgelsesfasen).... Men der har været nogle enheder der stort set aldrig har skrevet i mål og aftaler, fordi der har været meget tætte skodder mellem undersøgelsesgrupper og handleplansgrupper og ”det er ikke noget I rører ved” (HG:159-166)

Dette interview gav mig altså ikke direkte viden om strategien, men belyste hvordan de organisatoriske rammer omkring gruppen også influerer på valget af metodiske redskaber i praksis. I dette lys, kan man også vælge at se anvendelsen af skalaen og ikke mindst begrunde hvorfor rådgiverne senere hen ankede at den blev fjernet fra undersøgesskemaet. Anvendelsen af skalaen stemmer godt overens med den organisatoriske ramme som undersøgessocialrådgiverne arbejder i, de skal jo som bekendt vurdere barnets trivsel og vurdere om barnet har behov for støtte. En sådan vurdering er skalaen som kommunikationsredskab mellem grupperne velegnet til, redskabet gør nemlig kommunikationen kort og præcis. Det problematiske er så i denne henseende jo netop det HG i interviewet påpegede, at man ikke opnår en tilstrækkelig nuancering af den faglige vurdering, for skalaen kan ikke betragtes som et isoleret redskab. Ydermere kan det kortvarige fravalg af skalaen i skemaet også tolkes som et ønske fra Staben om, at det bliver anvendt som et kommunikationsredskab til familien og barnet og ikke som et isoleret kommunikationsredskab mellem grupperne. Jeg mener dog ikke at kunne udelukke at mine informanter rent faktisk ikke anvender skalaen i deres arbejde med familien og barnet, men det var ikke tydeligt i de første tre interviews, ligesom det heller ikke var kommunikationen med familien og barnet der faldt dem ind, da vi talte om dette redskab. I næste afsnit vil jeg forsøge at give et indblik i netop

kommunikationen mellem undersøgelsesgruppen og indsatsgrupperne, her vil jeg nemlig præsentere de faglige koordinatore som jeg i min undersøgelse interviewede om gruppernes arbejdsopgaver.

INFORMANTGRUPPE 3, AFGRÆNSEDE ARBEJDSOPGAVER

Denne gruppe består af to faglige koordinatore, de vil herefter fremstå som fagkoordinator 1 og fagkoordinator 2 (ved citat, henholdsvis FK1/FK2). Jeg mødte disse informanter umiddelbart efter mit interview med HG fra metodeudviklingscenteret, min kontakt til disse informanter var kortvarig, alligevel vil jeg i følgende forsøge at redegøre for de perspektiver de gav min undersøgelse fremadrettet.

Fagkoordinator 1 er faglig koordinator for en af handleplansgrupperne i en enhed i Københavns kommune. Præsenteret for min opgaves ramme, havde fagkoordinator 1 nogle refleksioner, der i kraft af hans stilling som koordinator for en af handleplansgrupperne var meget relevante for min videre undersøgelse af Undersøgelsesgruppens *Strategiske Skalering* ved overdragelse af barnets sag til handleplansgrupperne. Disse refleksioner er blevet til et kort og uformelt interview, som jeg i følgende vil forsøge at afdække indholdet af.

Ligesom ved interviewet med HG fra metodeudviklingscenteret, var fagkoordinator 1 også optaget af gruppernes kerneopgaver. Han pegede, ligesom HG, på, at undersøgelsesgruppens afgrænsede arbejdsopgave med Den Børnefaglige Undersøgelse, kunne være en væsentlig årsag til, at de som gruppe kunne opleve at de var mere bekymrede.

”Undersøgelsesgruppen skal være bekymrede. For uden bekymringen er der ikke en undersøgelse. Deres arbejde skal være bekymringerne. Vores arbejde det skal være løsningsorienteret, vi

skal ikke være bekymrede, vi skal kunne tåle bekymringer. Vi skulle kunne være i det, at barnet kan blive slået engang imellem, skal kunne være i det hvis nu f.eks. faren er pædofil. Vi skal være i det, selvom der er en psykisk sygdom der har stor indvirkning, men vi skal alligevel forsøge, at barnet bliver hjemme og så gøre noget andet. Så vores opgave er ikke at være bekymrede, vores opgaver er at skabe en hverdag for barnet.” (FK1: 33-41)

Det at undersøgelsesgrupperne oplevede at de var mere bekymrede, hang ifølge koordinatoren altså sammen med den arbejdsopgave som de i organisationen varetog. På samme måde var bekymringsgraden i handleplansgrupperne derfor også forenelig med den opgave som de varetog. Koordinator pegede endvidere på, at oplevelsen af mindre bekymring i handleplansgrupperne, også kunne stamme fra manglende kendskab til hvordan grupperne arbejdede hver især (FK1: 77-80).

Samtidigt bragte interviewet også en anden og ny vinkel, for interviewet viste også, at man i handleplansgruppen måske også var bevidste omkring den øgede bekymringsgrad i undersøgelsesgruppen, og af samme grund, tog forbehold for det, når man modtog barnets sag. I så fald kunne man altså ikke kun tale om **Strategisk skalering**, men også om et **Strategisk forbehold** for Den Børnefaglige Undersøgelse. Med **strategisk forbehold** mener jeg her det forbehold man som handleplansgruppe vil tage, når man modtager en sag fra undersøgelsesgruppen, der antages at være mere bekymrede. Dels, siger koordinator, at rollen som undersøgende rådgiver i forbindelse med Den Børnefaglige Undersøgelse, fordrer at rådgiveren er undersøgende på bekymrende forhold, at det er dette der er i fokus - det er selve grundlaget for undersøgelsen. Og dels, er man i handleplansgruppen bevidst om denne højere bekymringsgrad og har med en anden forudsætning for det videre arbejde, en forpligtelse til at vurdere hvilken støtte der kunne sænke bekymringsgraden.

”Det er undersøgelsesgruppen gør, det er ligesom en efterforskning, de skal finde nogle ting der ikke fungerer og på den måde, for ellers er der ikke en undersøgelse. Og så bliver man bekymret for alt. Så kigger man på antydninger og så kigger man på blikke og alt muligt andet.” (FK1: 64-67)

Dette leder mig frem til en anden faktor, som også kunne forklare et lavere bekymringsniveau i handleplansgrupperne. Der kunne nemlig også være en simple sammenhæng med foranstaltningsgruppernes bekymringsgrad og så deres mulighed for, at foranstalte og give barnet den støtte det havde brug for. Dette blev understøttet af de første tre interviews, der viste at en af de strategier som undersøgelsessocialrådgiverne brugte til at mestre undersøgelsesperioden var, at iværksætte foranstaltninger. Koordinatoren sagde herom at:

”MT. Så laver du en handleplan og efter to måneder har skaleringen flyttet sig fra 2 til 7.

i. Ja, fordi der bliver iværksat?

MT. Der bliver iværksat noget, så den bekymring som undersøgelsessagsbehandleren har haft, det har vi ikke.” (FK1:10-20)

Det lader altså til, at der er en sammenhæng mellem det at kunne iværksætte foranstaltninger og så det at have et lavere bekymringsniveau for barnet. Det kan desuden også forklare hvorfor undersøgelsesgruppen har en oplevelse af, at handleplansgrupperne virker mindre bekymrede for barnet. Handleplansgruppen kerneopgave er jo netop at sænke bekymringsgraden ved, at give barnet den rette støtte.

For at opsummere, så pegede denne informant altså på, at bekymringen for barnet afhang af hvilken kerneopgave man i organisationen varetog. Han nævnte i den forbindelse, at han oplevede at man, ligesom undersøgelsesocialrådgiverne beskrev, var mere bekymrede i undersøgelsesgruppen end i handleplansgruppen. Denne forskel i bekymringsgraden hang dels sammen med manglende kendskab til de andre gruppers arbejdsområde, men var også sammenhængende med, at man i en foranstaltningsgruppe kan arbejde aktivt med de bekymringer som Den Børnefaglige Undersøgelse belyste. Det vil sige, at kerneopgaven for handleplansgruppen er, at finde den rette støtte til barnet, så bekymringen for barnet kan reduceres. Mens kerneopgaven for undersøgelsesgruppen omvendt er, at belyse bekymringen, så handleplansgruppen har det rette grundlag til at vælge den relevante foranstaltning. Endvidere kunne det også tyde på, at der som HG i det foregående interview påpegede, er meget ”tætte skodder” mellem undersøgelsesgruppen og handleplansgrupperne.

Herudover blev jeg i dette interview introduceret for endnu en strategi, det jeg valgte at kalde det *strategisk forbehold* for Den børnefaglige Undersøgelse. Det *Strategiske forbehold* vil definere jeg som det forbehold som foranstaltningsgrupperne kan tage, når barnets sag modtages fra undersøgelsesgruppen. Det *Strategiske forbehold* bygger på gruppens mulighed for at foranstalte og dermed nedsætte bekymringsgraden, men også deres bevidsthed om undersøgelsesgruppens kerneopgave, nemlig at undersøgelsen bør afdække bekymringer for barnet og at disse bekymringer skal reduceres i det videre arbejde.

Jeg vil nu præsentere fagkoordinator 2 der kunne skabe klarhed over den ramme der var, for gruppemødet hvorpå vurderingen af barnet blev diskuteret og som var så central hos mine første informanter. Fagkoordinator 2 er koordinator for den undersøgelsesgruppe som jeg har observeret og som jeg senere har lavet fokusgruppeinterview med. Mødet med fagkoordinatoren består mest af uformelle samtaler, samt dennes deltagelse i undersøgelsesgruppens faggruppemøde, som jeg

har observeret. Herudover har jeg spurgt fagkoordinatoren hvad formålet var med gruppemøderne, ligesom jeg har talt med hende om de udfordringer som undersøgelsesgrupperne kan have. Denne samtale er skrevet ned som et meningskondenseret resumé, dog med afsæt i konkrete sætninger som jeg nedskrev under samtalen. Koordinatoren fungerede desuden som en slags gatekeeper til undersøgelsesgruppen, idet hun præsenterede mig for gruppen og havde forberedt dem på min ankomst og på at jeg skulle observere. Fagkoordinator 2 vil derfor i dette afsnit kunne afdække rammen for de følgende observationer i undersøgelsesgruppen og vil kunne fortælle lidt om formålet med selve gruppemødet.

Faggruppemødet i undersøgelsesgruppen finder sted en gang om ugen fra kl.9 til kl.12.00. Det var som sagt vigtigt for mig i første omgang, at vide hvad formålet med gruppemødet var, således at jeg kunne vide hvad mødet blev formelt brugt til og hvorfor det havde så stor betydning for vurderingen af barnet i forbindelse med Den Børnefaglige Undersøgelse. Jeg har af samme grund talt med undersøgelsesgruppens fagkoordinator omkring hvad formålet med gruppemødet var og om hvilke faglige overvejelser der var omkring faggruppemøderne.

Fagkoordinator 2 skitserede her, at mødets formål var ”*at sikre at der er en ensretning i de sager der bliver sendt fra undersøgelsesgruppen til handleplansgrupperne*”. Det var vigtigt, at de sager der blev videregivet til foranstaltningsgrupperne, var baseret på gruppens beslutning i samarbejde med fagkoordinator og leder, og at det ikke var den individuelle rådgiver der sad med denne vurdering af barnet og familien (Feltnote 4). Herudover ønsker man, at mødet blev en faglig sparing i sager der kan udfordre rådgiverne individuelt, men også så den enkelte får en forståelse af juridiske, socialfaglige og organisatoriske rammer for arbejdet med undersøgelser.

”Det er jo ikke kun en sparing for den enkelte rådgiver når de tager en sag op, men det er også ment som en inspiration til de andre der sidder med lignende sager” (FK 2: Feltnote 4).

Således klædt på til undersøgelsesgruppens faggruppemøde, kunne jeg nu foretage mine observationer. Disse samt fokusgruppeinterview, vil blive afdækket i følgende afsnit.

INFORMANTGRUPPE 4, DISKUSSIONER OG FAGLIGE REFLEKSIONER

Den fjerde gruppe af informanter består af en samlet undersøgelsesgruppe fra én ud af i alt seks enheder i Københavns Kommune. Jeg har først observeret deres faggruppemøde og har senere foretaget et fokusgruppeinterview. Observationerne i undersøgelsesgruppen har fundet sted i slutningen af april under undersøgelsesgruppens faggruppemøde, men der er også foretaget observationer på afdelingen, inden gruppemødet. Med den førnævnte formålsramme for mødet på plads, kunne jeg påbegynde mine observationer i undersøgelsesgruppen. Følgende vil beskrive hvilken observationsstrategi jeg valgte og hvad mine observationer viste.

Udgangspunktet for fokusgruppeinterviewet samt observationerne var, i tråd med ovenstående, også at søge at be- eller afkræfte de første informanters perspektiver og udforske forskellige forklaringer. Ligesom at jeg via fokusgruppeinterviewet kunne skabe et mere formelt rum for refleksion som de individuelle interviews med det meget induktive afsæt, ikke kunne give mig indsigt i. Herunder var mit fokus derfor, om jeg kunne observere *om undersøgelsesgruppen var mere bekymrede* end handleplangruppen og om de af samme grund *Strategisk Skalerede* barnet lavere på skalaen. Ligeledes var det vigtigt, at afdække om de anvendte skalaen med udgangspunkt og begrundelse i Københavns Kommunes organisatoriske ramme eller om skaleringen blev beskrevet som et redskab til kommunikation mellem rådgiver og børn og familier.

Jeg vil i følgende præsentere den strategi og de opmærksomhedspunkter som mine observationer tog sit udgangspunkt i, dernæst vil jeg præsentere resultaterne fra observationerne, men også fra fokusgruppeinterviewet og sammenholde disse med de foregående resultater fra de semistrukturerede interviews. Jeg vil i dette afsnit anvende længere citater fra mine informanter, således at dialogen fra fokusgruppeinterviewet tydeliggjort.

Med udgangspunkt i denne indsnævring af mit undersøgelsesfelt, observerede jeg gruppemødet med afsæt i følgende tematikker.

Hvor bekymrede er gruppen for barnet?

- Gerne med udgangspunkt i og opmærksomhed på anvendelsen af skalaen.
- Er gruppen enige om bekymringen?
- Bliver handleplansgruppen nævnt når bekymringen diskuteres ?
- **Strategisk overvejelser når sagen videresendes til handleplansgruppen.**
 - Herunder italesættelse af indsatser.

SAGSDRØFTELSE

Centralt for gruppemødet var de sagsdrøftelser som den enkelte rådgiver kan tage med på mødet. Jeg observerede i alt fire såkaldte ”almindelige sagsdrøftelser”. En sådan sagsdrøftelse kan tage udgangspunkt i forskellige temaer, der kan f.eks. være et behov for faglig sparring under undersøgelsesforløbet eller rådgiver kan anvende mødet til en endelig drøftelse af Den Børnefaglige Undersøgelses resultater.

Udover de fire sagsdrøftelser, var der også en sag der blev drøftet længerevarende og med udgangspunkt i det gruppen kaldte ”en SOS”. En ”SOS” er forkortelsen for ”Signs of Safety” og gruppen reflekterer mere struktureret over barnets sag med afsæt i Signs of Safety skemaet; herunder hvad bekymrer, hvad fungerer, hvad skal ske og eventuelt også komplicerende faktorer. På denne måde kan gruppen blive specifikke i forhold til hvad bekymringerne for barnet måtte være, hvad gruppen synes der skal ske fremadrettet osv.

FOKUS PÅ FORANSTALTNINGER OG INDSATSER

I fire ud af de i alt fem sager som undersøgelsesgruppen drøftede, var der fokus på en helhedsorienteret indsats, også efter endt undersøgelse og særligt med

afsæt i overvejelser omkring mulige foranstaltninger (feltnote 5). Foranstaltningerne blev drøftet både som en konkret mulighed i undersøgelsesperioden, men også i forhold til de anbefalinger der skulle gives videre til foranstaltningsgrupperne. Det blev gentagne gange italesat, hvordan man skulle kommunikere bekymringen for barnet.

Anvendelse af skalaen og gruppens bekymring for barnet

Dog var der ikke på dette møde en anvendelse af selve skalaen, så mine observationer kunne ikke afdække brugen af skalaen som mine første tre informanter havde beskrevet det. Dette betyder ikke at skalaen ikke anvendes på møder, men blot at jeg i mine observationer ikke har kunne observere det.

Observationerne af undersøgelsesgruppernes dialog omkring barnet viste, at der var meget forskellige opfattelser af, hvor bekymret man var for det enkelte barn. Dette stemmer også godt overens med det mine første informanter oplyste. Samtidigt var det tydeligt at gruppen, trods forskellige perspektiver på bekymringen for barnet, slutteligt var enige om deres konklusion. Det var altså en enig undersøgelsesgruppe der konkluderende bekymringsniveauet for barnet.

Selvom mine observationer ikke gav yderligere indblik i gruppens anvendelse af skalaen, så stod det dog klart, at de kunne bekræfte mine første informanter i deres oplevelse af, at have et højere bekymringsniveau i undersøgelsesgrupperne end i handleplansgrupperne. Adspurgt under fokusgruppeinterviewet var det da også en enig gruppe der nikkede genkendende til billedet af en mere bekymret undersøgelsesgruppe.

”i. Noget af det, som de rådgivere som jeg talte med før jeg talte med jer, de sagde, det var det her med at de faktisk generelt havde en oplevelse af at de var mere bekymrede som

undersøgelsessocialrådgivere, end de var når man sad i handleplansgrupperne. Er det noget.. (red. Jeg afbrydes)

ST. Vi kan genkende?

Samlet gruppe: Jaaah.. Hahahha.

i. Hvad tænker I det handler om?

L. Det er jo fordi, at når man læser noget, så kan man jo heller ikke, der kan man ikke se, hvis du bare læser et møde, så var du jo ikke til det møde og nogle gange er det jo også bare det nonverbale kropssprog eller den formulering brugt til et spørgsmål og hvordan det så er blevet modtaget og blevet svaret på. Det kan nogle gange være lidt svært at skrive helt som man opfatter det. Det kan sammenlignes lidt med at når vi får en underretning og skolen er sindssygt bekymrede og så tænker "det kan godt lige vente to uger-agtigt", ikke? Og så er det først når man bliver inddraget i sagen at man kan se, okay, ikke at sige at man ikke er bekymret når skolen er det, men det er måske lidt den samme følelse, når du ikke kender sagen og kun får det på papir, så går der lige noget tid. De handlesagsbehandlere har 30+ andre sager, som de har sat sig ind i og er mega bekymrede for og der så kommer en ny en ind på bordet, så er det måske meget naturligt at den ryger sådan lidt.

i. Ja, fordi det bare er noget skrift, også?

L. Ja, jeg tænker at det er det det handler om, for det er jo ikke fordi de ikke kan se bekymringerne eller ikke er ligeså socialfaglige dygtige som os, men det handler bare om.. jah, tiden til at sætte sig ind i det.

M. Jeg synes også, at hvis jeg har en sag og jeg så skal skrive bekymringerne og jeg ikke kan få det til at virke ligeså bekymrende som det er for mig, der har mødt familien, ikke? Der har jeg også hevet handleplanssagsbehandleren til side og har sagt "du skal virkelig være skarp i denne her" eller et eller andet, for ellers som L. siger, hahahah, helt anonymiseret, man kan sagtens læse en undersøgelse og ikke se

hvad det er der er foregået til de møder der, så for mig er det også vigtigt at sige det til dem.” (Fokusgruppe:148-177)

Undersøgelingsgruppen kunne altså bekræfte, at de oplevede at være *mere bekymrede for barnet*, end de oplevede at man var i handleplansgrupperne. Dette hang sammen med, sagde de, at den skriftlige videreformidling af bekymringen aldrig kunne belyse det fulde billede af barnet og familien. Dette var ikke fagligt funderet, men hang sammen med hvilken relation og kontakt man havde til barnet og familien. Det var altså kendskab til familien, deltagelse i f.eks. møder og dialogen med familien omkring barnet, der kunne sikre et fuldstændigt billede og et indblik i bekymringen, ikke den skriftlige undersøgelse der blev videresendt til foranstaltningsgrupperne. Dette stemte godt overens med hvad mine første informanter havde beskrevet, noget af det der gjorde undersøgelingsgruppen mere bekymrede var altså også måske en bevidsthed omkring, at det ikke kun er den skriftlige undersøgelse der kan stå alene, den skal, som rådgiverne beskriver det, have et ord med på vejen. Dette er tankevækkende, for det er primært det skriftlige som undersøgelsessocialrådgiverne videreformidler i kontakten mellem de to grupper. Samtidigt bliver det også denne skriftlighed som skalaen skal konkludere på eller opsummere, det gør jo måske netop, at skalaen bliver et vigtigt kommunikationsredskab mellem grupperne.

KERNEOPGAVEN HAR BETYDNING

Et andet aspekt blev dog også inddraget, og dette var i fin tråd med de overvejelser som koordinator 1 pegede på, nemlig at kerneopgaven og bekymringsgraden hang sammen.

”S. Jeg tror også, jeg har en eller anden antagelse om, at det kan have noget at gøre med at vores bekymringer, nu må I stoppe mig hvis jeg er helt forkert på den, den er jo så høj, altså vi har fået nogle

*retningslinjer der hedder vi skal være bekymrede på nogle lidt mildere.. eller hvad de måske ville tænke var et mindre bekymrende område. Vi har så en dagsorden her i undersøgelsesgruppen om at det og det og det, det skal vi reagere på og der, der har vi måske en anden skalering.
”Fokusgruppe: 178-184)*

Det var altså kerneopgaven og de formelle organisatoriske krav, der spillede ind i forhold til vurderingen af barnet. Disse, sagde rådgiverne, hang ikke nødvendigvis sammen med om de var bekymrede for barnet, men var en opgave som organisationen gav dem. Rådgiverne oplevede altså at der var en forventning om, at man reagerede efter specifikke retningslinjer.

Forældrenes rolle

Observationerne og fokusgruppeinterview viste også, at undersøgelsesgruppen oplevede et forventningspres fra børnenes familierne om, at foranstalte i undersøgelsesfasen og om at gøre noget for barnet inden afslutningen på undersøgelsen. Jeg noterede f.eks. denne sætning fra en af rådgiverne, da det blev besluttet, at der ikke skulle iværksættes aflastning til en familie i undersøgelsesperioden:

”Hvis ikke jeg kan bevilge aflastningen til dem, så bliver jeg nødt til at vide hvilken begrundelse jeg skal give mor for at vi ikke bevilger, hun er simpelthen så presset” (feltnote 5).

Kontakten og relationen til familien i undersøgelsesperioden, kan altså være med til, at undersøgelsessocialrådgiverne havde fokus på indsatser og at de grundet et dybere kendskab, er væsentlig mere bekymrede end handleplansgruppen er. Dette satte også fokus på, hvordan man i undersøgelsesgruppen så netop indsatserne som en mulighed for, at få indflydelse på det næste sagstrin. Det at iværksætte foranstaltninger i undersøgelsesperioden, kunne være med til, at

bekymringsgraden faldt og at det var nemmere at ”være” i undersøgelsesperioden. Dette pres kunne således også være et incitament til at sænke tallet på skalaen, når barnets sag gives videre:

L. Jeg har stadig stor tiltro til at handlesagsbehandlerne lukker sagerne når der ikke er noget bekymringer, men og det er egentligt ikke så meget det, men når man har igangsat foranstaltning, så oplever jeg tit at den ”fortsætter” så at sige. Det er mere den der med at der er nogle få situationer, hvor man sender en sag videre og så når du sådan af ren interesse, lige spørger ind til den, så er der faktisk ikke rigtigt sket noget. Det er jo ikke handlesagsbehandlerens skyld, det er jo bare arbejdspressets skyld. Og fordi det måske det ikke bliver vurderet i hendes eller hans øjne som værende mere akut end alle de andre sager, så det er mere der som jeg synes, at ..

i. Fordi der faktisk er noget der kører og det kan give en tryghed.

L. Ja, foranstaltningen? Ja! Og det er også derfor at jeg kan godt lide at jeg kan lide at sætte foranstaltninger i gang i undersøgelsesfasen, for så føler jeg at der sker noget. Så kommer der også et naturligt flow, for det er et meget kunstigt knæk, det der fra undersøgelse til handle og de fleste familier, kan jo heller ikke forstå det. De er jo bare sådan ”hvorforskal vi det? Nu har vi lige lært dig at kende og” og det er også lidt en hurdle for dem tænker jeg. (Fokusgruppe: 252-266)

Dette var ligeledes i fin tråd med de Strategier som de første undersøgelsessocialrådgivere havde fortalt om. I det at iværksætte foranstaltninger i undersøgelsesperioden ligger altså både, at undersøgelsessocialrådgiveren har en oplevelse af at kunne ”gøre noget”, men det bliver også en forsikring om, at barnets ikke går i glemmebogen, ved det ”knæk” der er i overgangen fra undersøgelsesgruppe til handleplansgruppe. Igen

var det de organisatoriske rammer der influerede på beslutningen om f.eks. at iværksætte foranstaltninger inden endt undersøgelse.

Fokusgruppeinterviewet viste desuden, at familier der pressede på med krav om indsatser, også anvendte skalaen for at øge netop dette pres på undersøgelsessocialrådgiveren. Dette var et centralt tema, da jeg i fokusgruppeinterviewet talte med rådgiverne om skalaen.

”S. Jeg har altså lige en tilføjelse til den der skalering, det kan også godt, alt efter hvor familien placerer sig (red. på skalaen), om de synes at det går godt eller skidt, det kan også være sådan, altså ift. hvor meget ønsketænkning eller taktisk det er for dem, ikke? ”hvis vi siger at vi synes at det går godt, holder de sig så væk? Altså på den måde, ikke?”.

i. Så det giver ikke et reelt billede af..

S. nej, hvor bekymrede de er, for de kan jo have en eller anden intention om hvor de sætter det (red. tallet på skalaen), for at vise at det går godt. De vil nogle gange bare have os ud af deres liv. (S. Fokusgruppe: 129-135)

Strategiske overvejelser er altså også en faktor, når familien selv skalerer deres bekymringsniveau for barnet. Rådgiverne beskriver, at denne **Strategiske skalering** kan ske både så barnet skales lavere, men også højere på skalaen, alt efter hvilken retning familien ønsker at undersøgelsen skal drejes.

”S. Også det her med, at det var meget sjovt, nogle gange med de her teenagere, der kan vi godt opleve at der er nogle der gerne vil have deres teenagere akut anbragt. Og så ville de måske give dem deres største bekymring, ikke? Og det giver jo ikke os et reelt billede af virkeligheden, altså sådan som vi oplever det. Det kan jo godt være at

forældrene føler, at vi ikke tager dem alvorligt, når vi spørger hvor bekymrede de er.” (S. Fokusgruppe: 140-144)

Som ovenstående citat viser, var det da også tydeligt, at rådgiverne var så bevidste omkring familiens **Strategiske skalering**, at de, måske ligesom handleplansgrupperne, tager forbehold for det. Afsættet lod derfor heller ikke til at være familiens vurdering med afsæt i skalaen, men deres dialog med familien omkring deres bekymringer og i dialogen syntes skalaen er være mindre væsentlig.

”L. Hvis der er en mor der kommer og siger til mig, jeg er virkelig bekymret for min dreng, så har jeg ikke brug for at hun sætter et tal på det. Så er det nok for mig at vide at hun er bekymret og så har jeg ikke brug for at vide om hun er to eller om hun er fem.” (L. Fokusgruppe: 136-139)

Dette kunne også forklare hvorfor de første undersøgelsessocialrådgivere ikke rigtigt nævnte familien når de skulle fortælle om deres anvendelse af skalaen. Her, lader det til, at det er kommunikationen og nuancerne der er væsentlige og ikke det egentlige tal på skalaen. Det stemmer også godt overens med den beskrivelse som både HG og alle rådgiverne har af skalaen og af Den Børnefaglige Undersøgelse, det er en forudsætning for det skriftlige arbejde og for skalaen at det ikke står alene, men at der er en dialogi mellem grupperne og en dialog mellem familierne og rådgiverne.

Rådgiverne i undersøgelsesgruppen pegede endvidere på, at skalaen kunne være svær at formidle til familien og at anvendelsen af skalaen derfor nogle gange kunne blive en komplicerende faktor i denne dialog med familien.

”L. Jeg har jo f.eks. oplevet en mor der ringede til mig, efter jeg skalerede hendes barns sag til et 6’tal. Hun ringede så og sagde at hun kunne huske at dengang fra skolen, at 6 det ikke var et særligt godt tal og så var man jo næsten dumpet.

i. Åh okay, så hun havde nogle associationer der var negative?

L. Ja, nemlig og selvom jeg jo ligesom havde forklaret. Så det der skalering det er jo meget fagligt. Selvom, jeg ved HGs budskab var, at vi skulle spørge forældrene hvor de lå på en skala fra 1 til 10 og sådan noget, så er det virkelig en tankegang der tager lang tid at lære, så at vi lige pludselig skal kaste familierne ud i det, det virker også lidt kunstigt, synes jeg.

ST. Jeg synes også altid det er svært at give det ene tal, for så går det måske godt i skolen, men ikke så godt derhjemme.

M. Jeg synes også at det er svært. Jeg tror f.eks. aldrig nogensinde jeg har set et 1tal eller et 10tal. Altså 10, så tænker man, så er der bare ingen problemer overhovedet, 1 er jo næsten altså.”

Rådgiverne påpegede altså, at det kunne være vanskeligt at oversætte for familien hvad skalaen betød og at de kunne have negative associationer med tallene. Alligevel syntes de samtidigt at være glade for værktøjet, særligt som et fagligt redskab til kommunikation mellem grupperne. Dette bekræftede mine første fund og kunne forklare hvorfor skalaen ikke blev nævnt som kommunikationsredskab mellem rådgiver og familien/barnet. På denne måde kan man måske sige, at det er de organisatoriske rammer der har indflydelse på hvorledes de metodiske værktøjer bliver anvendt og at den socialfaglige metode er i samspil med den ramme som organisationen sætter for anvendelsen af metoden. Af samme grund var det et gennemgående tema både i de foregående interviews, men også i mine observationer af gruppemødet og ved fokusgruppeinterviewet, at anvendelsen af Signs of Safety ikke blev beskrevet som noget isoleret. Metoden blev f.eks. ikke

nævnt som et kommunikationsredskab mellem familien, barnet og rådgiveren, men blev italesat i konteksten af den organisation hvori den anvendes. Det bliver altså beskrevet som et værktøj til at mestre den arbejdsramme som man giver socialrådgiverne, ikke som et professionelt kommunikationsredskab.

Det kunne altså tyde på, at skalaen betragtes som et godt redskab der med fordel kan bruges som kommunikations- og meddelelsesmiddel grupperne imellem, men at det kan komplicere kommunikationen med familien i en grad så rådgiverne fravælger det som metodisk værktøj. Det interessante er så, at rådgiverne fastholder redskabet, men med et helt andet formål for øje end det er tiltænkt. Dette er også interessant fordi man i Københavns Kommune besluttede, at skalaen i processkemaet fremover skulle bruges som et redskab, der udelukkende skulle anvendes til at belyse undersøgelsessocialrådgiverens faglige vurdering af barnet. Dermed fjerner man i organisationen også det grundlag der i det forhenværende processkema gav familierne en mulighed for at skalere barnet og man undgår altså at anvende et redskab der ser ud til at forvirre og komplicere forholdet til familien. Alligevel er det bemærkelsesværdigt, at man også fjerner det redskab som familien har til at ytre deres egne bekymringer og holdninger til barnet. Der er i så fald et tydeligt magtperspektiv der viser sig, når det netop er dette aspekt af skalaen som kommunen fravælger.

FORMELLE KRAV I ORGANISATIONEN

Herudover beskrev undersøgelsesgruppen også, at der i organisationen kunne være nogle krav til deres kerneopgave. Der kunne f.eks. stilles krav til, at undersøgelsesgrupperne generelt udarbejdede flere børnefaglige undersøgelser eller at der var nogle bestemte opmærksomhedspunkter, der skulle igangsætte en børnefaglig undersøgelse. Det kunne f.eks. være et øget politisk fokus på radikaliseringsblanding, men også en generel opmærksomhed på f.eks. skolefraværssager. Disse opmærksomhedspunkter gjorde, ifølge

undersøgelsergruppen, at man i handleplansgrupperne oplevede pludselig at modtage sager uden den samme bekymringsgrad for barnet og at dette kunne øge opfattelsen af, at man i undersøgelsergruppen generelt måske var mere bekymrede og at denne bekymring skulle tage med visse forbehold (fokusgruppe:185-237).

”G. Dels er man også lidt temastyret (red. Her menes opmærksomhedspunkter), men så er man også nogle gange bare styret af at skulle, lige da jeg kom tilbage fra barsel f.eks., der fik vi en udmelding fra ledelsen om, at der ikke blevet lavet nok børnefaglige undersøgelser, så vi skulle bare i gang med at lave rigtig mange undersøgelser, på trods af f.eks. at der ikke var et tilstrækkeligt bekymringsgrundlag og igen, det er det..

St. Det er jo baren der bliver sat op og ned.

G. Ja det er lige det. Og det er også det der har rigtig stor betydning for vores gruppe, det er at, nu har jeg ikke hørt at de andre grupper har fået det at vide, men det med vore bekymring; vores bekymringsbare den er bare blevet sænket ift. til før, der skulle der meget til før man fik en social sag, det skal der ikke mere, for vi har nogle tal vi skal opnå, vi skal lave nogle undersøgelser.

G. Ja, det er svært, sådan har jeg også haft det.

L. Det har måske også meget at gøre med at handlesagsbehandlerne også sidder med nogle sager der har kørt i tusinde år og der er mange forskellige problematikker og hvor vi kommer med nogle, som måske er deres familier for ti år siden. Vi er jo også meget på sådan noget med det forebyggende og så tænker de ”men den er jo ikke så slem”, hvor vi tænker ”endnu”.

Det ikke for at sige, at handlesagsbehandlerne heller ikke tænker det, men vi har bare et andet fokus.”(fokusgruppe:202 -220)

Det at man i organisationen i perioder skærper kerneopgaven i undersøgelsesgruppen ved, at have særlige opmærksomhedspunkter eller ved f.eks. at stille krav om at øge antallet af børnefaglige undersøgelser, kunne altså være medvirkende til, at undersøgelsesgruppens bekymringer i handleplansgrupperne ikke blev taget ligeså alvorligt som tidligere. - Bekymringen var blot en ”bare” der kunne sættes op og ned. Der tegner sig derfor i dette interview, men også i de foregående, et billede af, at faktorer såsom metodiske værktøjer, gruppernes kerneopgaver og organisationens krav, alle sammen kunne være med til, at skabe et billede af Den Børnefaglige Undersøgelse, som en undersøgelse der i nogen grad bør tages forbehold for. På denne måde, kunne der både i forhold til anvendelsen af skalaen, men også i forhold til bekymringsgraden eller ”*bekymringsbaren*”, eksistere en grad af bevidsthed om konstruktionen der ligger bag disse og dermed også Den Børnefaglige Undersøgelses egentlige værdi.

Opsummerende kan man sige, at observationerne og fokusgruppeinterviewet i undersøgelsen pegede på en række forskellige ting. Jeg var i mine observationer ikke i stand til at afdække den ***Strategiske skalering*** og observerede heller ikke gruppen bruge skalaen under deres gruppemøde. Den blev heller ikke anvendt i forbindelse med udformningen af den mere dybdegående sagsgennemgang, det vil sige ved ”SOS’en”. Alligevel viste fokusgruppeinterviewet og de foregående interviews, at skalaen blev anvendt i gruppen. Således kan jeg konkludere at dette dog ikke var muligt at observere i forbindelse med denne undersøgelse, men at jeg kan antage at det finder sted og på mange forskellige måder.

Gruppen kunne derimod bekræfte, at de oplevede at være ***væsentligt mere bekymrede end handleplansgruppen*** og at dette hang sammen med, at det var vanskeligt at få formidlet bekymringen for barnet, udelukkende baseret på den skriftlige undersøgelse. Den større bekymringsgrad, fortalte gruppen, hang også sammen med den kerneopgave som de som undersøgere skulle løse, de skulle

være bekymrede for at undersøge. Dette var ligeledes i god overensstemmelse med det som fagkoordinator 1 havde fortalt. Gruppen havde så *forskellige Strategier* til at løse denne problematik, dels beskrev de, at de iværksatte foranstaltninger i undersøgelsesfasen for, at sikre at barnet fik den støtte det havde behov for på længere sigt. Dette observerede jeg både ved gruppemødet, men gruppen italesatte også dette som en strategi ved fokusgruppeinterviewet. Herudover var det for gruppen vigtig, at have en supplerende dialog med handleplansgruppen omkring deres undersøgelse og deres bekymring for barnet. Dette kunne sikre, at bekymringen blev taget alvorligt og at nuancerne fra f.eks. skalaen blev tydeliggjort.

Herudover viste fokusgruppeinterviewet og observationerne, at gruppen oplevede et pres fra familierne, der nogle gange ønskede, at man handlede her og nu, og at undersøgeren derfor iværksatte indsatser i undersøgelsesperioden. I dette tilfælde var det ikke blot undersøgelsesgruppen, men det var også *familierne der var strategiske* når de skalerede barnet. Familierne kunne, alt efter hvilken retning de ønskede at undersøgeren skulle gå, skalere barnet op, men også ned. I sådanne tilfælde, oplyste undersøgelsesgruppen at de tager et *Strategisk forbehold*, ligesom det i tidligere interviews blev beskrevet, at handleplansgrupperne også gjorde det. Herudover var det tydeligt at skalaen blev anvendt som et kommunikationsredskab mellem grupperne og at man både organisatorisk, men også socialfagligt fravalgte anvendelsen af skalaen i dialogen med familien, fordi dette ikke altid sikrede den bedste dialog. På denne måde blev familien udelukket fra at tage stilling til barnets trivsel ved at anvende skalaen, men de fik derimod adgang til en dybere kommunikation med rådgiverne omkring hvorfor og hvordan de var bekymrede for deres barn.

Observationerne og fokusgruppeinterviewet bekræftede mine første informanter i, at de oplevede at man var *mere bekymrede i undersøgelsesgruppen*. Jeg kunne altså ikke observere, at denne undersøgelsesgruppe skalerede barnet ud fra en

strategi, men jeg kan derimod konkludere, at de anvender andre former for strategier, for at mestre den højere bekymringsgrad og deres meget afgrænsede kerneopgave. Disse strategier blev anvendt for, at sende signaler til handleplansgrupperne om, at undersøgelsen skal tages alvorligt. Denne strategi baserer sig på den vidensdeling der er grupperne imellem og på iværksættelse af foranstaltninger under undersøgelsen, så undersøgeren sikrer barnet sociale indsatser. Det var også tydeligt at det metodiske redskab, skalering, udelukkende blev nævnt som en måde at mestre den organisatoriske ramme og at anvendelsen af skalaen ikke synes at være et kommunikationsredskab mellem børn, familier og rådgiver, men snarere et værktøj til at sikre at man i handleplansgrupperne forstod undersøgelsesgruppernes bekymring for barnet. På samme måde oplyste gruppen, at der var *krav i organisationen*, der gjorde, at deres kerneopgave med undersøgelserne i nogle tilfælde er blevet skærpet, de skal f.eks. udarbejde flere børnefaglige undersøgelser. Denne indskærpelse mente gruppen, kunne være med til at øge handleplansgruppernes opfattelse af Den Børnefaglige Undersøgelse, som en undersøgelse der skulle tages forbehold for. Dette, sammenholdt med *familiernes og undersøgelsesgruppernes Strategiske skaleringer* og de oplysninger som mine første interviews viste, kan være med til at understrege, at den Børnefaglige Undersøgelse og de metodiske værktøjer som burde sikre en objektiv bedømmelse af barnets trivsel, i nærværende undersøgelse, må siges at kunne betragtes delvist som en konstruktion. Jeg vil forsøge at uddybe denne pointe i det følgende. Jeg vil nu i rammen af Grounded Theory sætte det introducerede begreb ”*strategisk skalering*” i et teoretisk perspektiv, følgende afsnit til derfor tage afsæt i forskellige teoretiske perspektiver og analysere datamaterialet herved.

TEORETISK ANALYSE.

Med udgangspunkt i ovenstående datamateriale og med afsæt i min problemformulering, vil jeg nu belyse mine fund ud fra relevante teoretiske perspektiver. Jeg vil således forsøge at finde teoretiske perspektiver der kan

besvare hvorledes de organisatoriske og metodiske rammer influerer Københavns Kommunes Undersøgelsergruppe og hvilken betydning disse har for Den Børnefaglige Undersøgelse og for den faglige vurdering af barnets trivsel.

Disse teorier og dette afsnit skal også supplere og uddybe de introducerede begreber som jeg med afsæt i funderet teori, har fundet i mine interviews og i mine observationer. Herunder vil jeg altså inddrage begreberne *Strategisk Skalering* og *Strategisk Forbehold* og forsøge at finde teoretiske perspektiver der kan forklare anvendelsen af disse strategier. Jeg vil endvidere introducere Pär Nygrens teori om professionelles handlekompetence, der kan belyse hvorfor, den enkelte socialrådgiver gør brug af *Strategisk Skalering* og *Strategisk Forbehold*. På samme måde vil afsnittet også berøre forskellige organisationsteoretiske perspektiver, som skal supplere Nygrens interaktionistiske perspektiv. Slutteligt vil jeg afdække Michael Lipskys teori om frontlinjemedarbejderen. Denne teori har relevans for nærværende speciale, fordi teorien berører hvorledes bl.a. socialrådgivere som Frontlinjemedarbejdere håndterer og mestrer forvaltningsrammen og hvilken betydning arbejdet som myndighed har for borgeren.

ORGANISATIONEN SOM RAMME

Jeg vil starte dette afsnit med kort at skitsere den overordnede ramme, som man skal forstå Københavns Kommune som organisation i. Organisationsteoriens forskellige perspektiver kan belyse Københavns Kommunes valg af metoden, Signs of Safety, men også give et billede af de retningslinjer eller krav som socialrådgiverne oplevede der var til arbejdet med Den Børnefaglige Undersøgelse. Herudover kan man med organisationsteorien se nærmere på organisationens kerneopgaver og hvorledes fordelingen af arbejdsopgaver kan have betydning for det arbejde der udføres i organisationen.

Skal man belyse en organisation, skriver Nyhlen (1996), er det vigtigt at se organisationen i den kontekst den fungerer. Samspillet med omgivelserne

påvirker organisationens arbejde og også de enkelte medarbejdere i organisationen. Den socialpolitiske ramme for en organisation har f.eks. indflydelse på hvilke valg der træffes i organisationen eller hvordan en organisation skal "sælge sig selv". Således bliver organisationen betragtet som en aktør i samspil med sin omverden (Nylehn 1996:189). Implementeringen af den australske metode, Signs of Safety, kunne også betragtes i denne sammenhæng. I Københavns Kommune kunne valget af den australske metode f.eks. ses i lyset af det fokus som Socialministeriet havde på "*indsatser der fungerer*" og specifikke socialfaglige metoder.

Det er også dette fokus der har været centralt for denne undersøgelse, for var det selve den socialfaglige metode, som Socialministeriet jo som bekendt påpegede var afgørende, eller havde også den organisatoriske ramme der havde betydning for Den Børnefaglige Undersøgelse? Hvis vi tager udgangspunkt i Nyhlen, kan selve organisationen og de rammer der er for f.eks. socialrådgivernes arbejde, ikke adskilles fra f.eks. den valgte metode. Denne kontekst som organisationen befinder sig i, har betydning og organisationen er i et kontinuerligt samspil med omgivelserne. Der stilles f.eks. officielle krav til hvilke indsatser og socialfaglige metoder der bør vælges, dette kan så muligvis influere på kommunens valg af specifikke metoder og dermed måske også det sociale arbejde og den kontekst hvori det sociale arbejde skal forstås.

Henriksen (2015) beskriver i bogen "*metodiske tilgange i socialt arbejde*", at netop metoden ikke kan adskilles fra den kontekst hvori den udføres. Der vil altid være politiske og organisatoriske rammer der påvirker hvorledes en metode udføres og anvendes i praksis. Det vil endvidere også være forskelligt fra organisation til organisation hvorledes disse ydre krav har indflydelse på anvendelsen af den socialfaglige metode. Metoden kan, ifølge Henriksen, altså slet ikke adskilles fra den kontekst i hvilken den befinder sig. Den socialpolitiske ramme, den organisatoriske ramme og den individuelle

socialrådgiver vil alle være faktorer der har betydning for, hvordan metoden udmøntes (Henriksen 2015: 37ff).

Foregående afsnit viste eksempelvis også hvordan den enkelte socialrådgiver arbejde netop skal ses i lyset af den organisation der omgiver den professionelle. Der var f.eks. introduktion af nye retningslinjer for hvornår der skulle opstartes undersøgelse, hvor mange undersøgelser man ”burde” lave eller et øget fokus på den unge ved f.eks. mistanke om radikaliserings. Min undersøgelse af Københavns Kommune har altså på mange måder vist, at organisationen og dermed også socialrådgivernes arbejdsramme påvirkes af de krav der stilles til organisationen og at disse i samspil med f.eks. valgte metoder kan have indflydelse på socialrådgiverens udarbejdelse af Den Børnefaglige Undersøgelse og dermed muligvis også den faglige vurdering af barnet. Endda fandt jeg, at den professionelles anvendelse af det metodiske redskab, skalering, var påvirket af den organisationsramme hvori det sociale arbejde bliver udført.

Undersøgelsesgruppen anvendte skalaen på en væsentlig anden måde end foranstaltningsgrupperne gjorde og mine interviews med rådgiverne viste også at de medtænkte de organisatoriske rammer i deres anvendelse (MK: 131ff).

Det samme gjorde sig gældende, da jeg introducerede begrebet **Strategisk Forbehold** og **Strategisk Skalering**. Disse begreber skulle tydeliggøre hvorledes den organisatoriske ramme, havde indflydelse på hvordan det metodiske redskab blev anvendt. Socialrådgiverne tog jo som bekendt højde for den organisationsstruktur der var omkring overdragelsen af barnets sag grupperne imellem. Ved at skalere barnet lavere på skalaen var det måske også muligt for undersøgelsesgrupperne at påvirke de organisatorisk betingede rammer, der i handleplansgruppen bestemte hvor bekymrede man var for barnet. Det **Strategiske Forbehold** og den **Strategiske Skalering** var altså et udtryk for hvordan et metodisk redskab blev anvendt til at mestre den organisatoriske ramme, men det var samtidigt også et udtryk for, at de metodiske redskaber også

havde indflydelse på den organisatoriske ramme. Der var pludselig et tydeligt redskab der indikerede eller kommunikerede hvordan de forskellige grupper fagligt kunne udtrykke deres vurdering af barnets trivsel. Det var altså et samspil mellem de organisatoriske rammer, som netop Nyhlen beskriver det, og så de metodiske værktøjer.

UDSTILLINGSVINDUE

Skal vi supplere Nyhlens betragtning om en organisation i samspil med sin omverden, kunne man måske anfægte, at det samspil som han belyser, ikke nødvendigvis forholder sig til, om der kan være en diskrepans mellem det en organisation viser udadtil og så det der rent faktisk sker i organisationen. Tager vi f.eks. afsæt i brugen af skalaen i Københavns Kommunes Undersøgelsergrupper, så var det tydeligt at der udadtil var en officiel anvendelse af Signs of Safety, men at der i praksis blev gjort brug af de metodiske redskaber på en væsentlig anden måde end metoden tilsigter. Skalaen er oprindeligt et metodisk værktøj til kommunikation mellem barnet/familien og socialrådgiveren i undersøgelsesfasen og senere hen. Reelt blev værktøjet anvendt til at kommunikere bekymringsgrundlaget grupperne imellem. Det at en organisation som Københavns Kommune kommunikerer ét udadtil, mens at praksis i nogle tilfælde er en anden, er værd at bide mærke i. Christensen et al. 2004 betragter denne kommunikation med omgivelserne som et slags udstillingsvindue. I vinduet udstiller organisationen det de ønsker der skal kommunikeres til omverdenen. Hvad der udstilles i vinduet er dog ikke nødvendigvis det samme som foregår i selve organisationen i praksis, men blot en måde at kommunikere med omgivelserne. Der opbygges forskellige ”myter” om hvad der definerer organisationen udadtil og disse er altså ikke nødvendigvis forenelige med den reelle organisationen (Christensen et al 2004: 66). Det er vigtigt at pointere at billedet udadtil ikke partout er bedre, det er blot det billede der bedst kan ”sælge” organisationen til omverdenen og det er den udstilling hvori man i organisationen finder det nemmest at kommunikere og være i

samspil med omgivelserne. I dette tilfælde er anvendelsen af skalaen f.eks. fordelagtig i sin konkrete anvendelse, fordi det letter kommunikationen mellem undersøgelsesgruppe og handleplansgruppe. Diskrepansen mellem hvad der udstilles og hvad der reelt foretages i organisationen er altså ikke et udtryk for, at det udstillede billede er bedre, blot at det er nemmest at kommunikere. På denne måde er brugen af skalaen jo netop et udtryk for, at det for socialrådgiverne er den mest optimale anvendelse af redskabet. Dette er særligt tydeliggjort i den proces som Københavns Kommune var i, da det skulle besluttes i hvilken form skalaen skulle bruges i undersøgelseskemaet fremadrettet. Man tilrettede jo netop undersøgelseskemaet eller processkemaet, så det passede bedre til undersøgelsesforløbet og til hvordan skalaen rent faktisk blev anvendt. Man kan så stille spørgsmålstejn ved hvilken betydning dette så har for familien og barnets mulighed for at anvende skalaen, dette vil jeg belyse i det følgende, det er under alle omstændigheder et udtryk for den uoverensstemmelse der kan være mellem hvad der ”udstilles” og hvad der foretages.

HANDLEKOMPETENCER

Hvis vi bevæger os videre ned i lagene fra dette makroperspektiv, så kunne det være relevant at se på hvorledes socialrådgivernes mestringsstrategi, den *Strategiske Skalering*, skal forstås ud fra et individuelt perspektiv. Derfor vil jeg nu redegøre for og anvende Pär Nygrens teori om Handlekompetence hos professionelle. Teorien tager ligesom de foregående teorier, også højde for omgivelsernes betydning for individets udfoldelsesmuligheder og mestringsstrategier.

Pär Nygren anlægger i sin teori om professionelles handlekompetencer altså et interaktionistisk perspektiv. En handlekompetence, skriver Nygren, er den *ressource* som bl.a. gør den professionelle i stand til at løse bestemte opgaver i de sociokulturelle omgivelser som personen befinder sig i (Nygren 2004:28). Jeg

retter på denne måde nu fokus på den enkelte socialrådgiver i den ramme som jeg i ovenstående skitserede. Dette betyder også, at den politiske, organisatoriske ramme som nævnt i ovenstående, også her danner rammen når vi nu bevæger os videre ned.

Tilegnelsen af handlekompetencer er et nemlig resultat af et møde med forskellige læringsarenaer som den fagprofessionelle, i samspil med andre, bevæger sig i. I arenaen tilegner man sig viden eller ”læringsbaner” som Nygren skriver. Dette synes særligt relevant hvis vi skal se på netop den strategi som ovenstående dataindsamlingsafsnit beskrev, for når den faglige vurdering af barnet skulle skaleres, overvejede socialrådgiverne i Undersøgellesgruppen hvordan denne skalering af barnet ville blive tolket i handleplansgruppen. De anvendte det metodiske redskab som organisationen stillede til rådighed, via sit udstillingsvindue, til at forholde sig til og mestre den organisatoriske opdeling af undersøgellesgruppe og handleplansgruppe. Det var som bekendt ikke den eksakte faglige vurdering af barnets trivsel, men en vurdering af barnets trivsel i den organisatoriske rammes kontekst. Det var altså en anvendelse af skalaen, der var betinget af den organisatoriske ramme. På denne måde bringes skalaen i spil og er betinget af de konkrete omgivelser der omgiver socialrådgiveren; det er så disse rammer der har betydning for, hvordan socialrådgiveren vælger at anvende metoden. Det var dog, viste datagrundlaget, i ligeså høj grad omgivelserne der influerer den socialfaglige metode, som det var den socialfaglige metode der havde betydning for, hvordan samspillet i grupperne imellem var. Man kan altså sige, at det her er et slags økologisk perspektiv på den socialfaglige metode, hvori de enkelte dele skal ses ud fra den større helhed og hvori den socialfaglige metode ikke kan betragtes som en isoleret faktor, men i konteksten af den ramme den bliver anvendt.

Udviklingen af kompetencer, skriver Nygren, skal dog ikke kun ses i lyset af ydre sociale forhold, men er også et udtryk for samspillet mellem den professionelles egne psykiske processer og de sociokulturelle og materielle omgivelser. Nygrens perspektiv

er altså dobbeltsitueret, fordi den professionelles indre kompetencer og forudsætninger, er i samspil med den sociale kontekst han bevæger sig i (Nygren 2004: 149). På denne måde kan man sige, at den professionelles indre psykosociale kompetencers potentiale er på betingelse af den kontekst som den professionelle bevæger sig i, men også om organisationen f.eks. kan muliggøre dette potentiale.

Dette perspektiv bør suppleres yderligere af organisationsteorien, for Nygren understreger netop betydningen af den organisatoriske ramme. Det var især opdelingen inddelingen af arbejdsopgaverne, eller kerneopgaverne, som mine interviews og observationer pegede på havde betydning. Derfor vil jeg nu via organisationsteorien forholde mig til hvorledes en sådan opdeling af kerneopgaver, kan have betydning for det arbejde der udføres i organisationen.

I de fleste organisationer, skriver Jacobsen & Thorsvik, vil der være normer for hvordan ansvar, forskellige arbejdsopgaver og pligter tildeles (Jacobsen & Thorsvik 2008: 62). Dog kan man sige, at der i nogle organisationer er en mere rammesat inddeling af opgaverne og det synes derfor relevant i dette speciale at hæfte sig ved *den formelle organisationsstruktur*. Den formelle organisationsstruktur er ifølge Thorsvik & Jacobsen, defineret ved formelt vedtagne arbejdsdelinger, således at der er en gruppering og en specialisering af arbejdsopgaverne (Jacobsen & Thorsvik 2008: 61). I dette tilfælde kunne det være, at man som i Københavns Kommune har valgt, at inddele rådgiverne i Undersøgelingsgrupper og handleplansgrupper, med hver deres kerneopgave. Disse inddelinger kan skabe retningslinjer og give ro for individet og for de enkelte grupper; man ved f.eks. hvad arbejdsopgaven er og kan koncentrere sig om disse kerneopgaver som organisationen har defineret. Omvendt kan en sådan orden og afgrænsning også skabe begrænsninger for adfærden i organisationen, hermed kan der f.eks. være individuelle kompetencer der ikke bliver brugt eller udnyttet til sit fulde, fordi man er fast rammesat af hvad der er defineret som kerneopgaven i organisationen. Dette stemmer godt overens med Nygrens beskrivelse af

handlekompetencens mulighed for udfoldelse er betinget af både interpersonelle, men også de sociokulturelle omgivelser. I nærværende speciale viste det sig f.eks. at undersøgelsessocialrådgiverne havde et fagligt helhedssyn som de gjorde brug af, når de vurderede barnets trivsel. Her vurderede de hvad barnet havde behov for, og iværksatte f.eks. foranstaltninger under undersøgelsesforløbet, så barnets behov for støtte blev mødt. Herudover var de jo som bekendt strategiske i deres vurdering af barnet, når de anvendte skalering som et metodisk redskab til kommunikation mellem grupperne. En lavere skalering kunne sikre barnet den sociale støtte når barnets sag blev videregivet til handleplansgrupperne. Det vidnede også om, at socialrådgiverne i undersøgelsesgruppen, trods deres afgrænsede arbejdsområde, alligevel handlede helhedsorienteret og ud fra en faglighed der rakte ud over den strukturelle inddeling af specialiserede grupper.

På den ene side kan skarpt opdeltede arbejdsopgaver og ansvarsområder altså skabe ro og orden og på den anden side, kan det udfordre og endda begrænse individets udfoldelsesevne eller videre arbejde, fordi rammen for det næste skridt, tilhører en anden medarbejder (Jacobsen & Thorsvik 2008: 63). Dette stemte også godt overens med det som medarbejderen, HG, fra metodeudviklingscenteret beskrev, da hun nævnte de ”tætte skodder” mellem grupperne. Disse kunne i nogle tilfælde være en begrænsning, mens det i andre tilfælde kunne sikre en specialisering. Organisationen kan altså have betydning for om socialrådgivernes handlekompetence kan udfolde sig. Samme perspektiv gør sig altså også gældende for Nygrens teori, forudsætningen for at udfolde kompetencen var jo som bekendt, at de ydre rammer tillod det. Ifølge Nygren bliver denne pointe særligt vigtigt, fordi den professionelles handlekompetencer er betinget af de krav der stilles til ham eller hende og er afhængig af den kontekst hvori han befinder sig.

”Selv om et individ ut fra sine psykologiske forutsetninger skulle være i stand til at løse opgaven på en tilfredsstillende måde, er dette

uinteressant så længe vi ikke vet noe om under hvilke ytre forhold opgaveløsningen er mulig” (Nygren 2004: 152)

Det er altså ikke kun et spørgsmål om den enkelte socialrådgivers interpersonelle kompetence eller potentiale, det er også et spørgsmål om, hvorvidt det er muligt at gøre brug potentialet, skriver Nygren.

Dette perspektiv bliver interessant, i lyset af det netop redegjorte datamateriale pegede på, at organisationens opbygning og socialrådgivernes kerneopgave havde betydning for, hvordan de skalerede barnet. Man kunne derfor betragte den **Strategiske Skalering** som et udtryk for et uudnyttet potentiale som organisationen eller den enkelte rådgiver ikke gør brug af officielt, men som alligevel kommer til udtryk. I denne betragtning kunne **Strategisk Skalering** således være et udtryk for, at socialrådgiverne i undersøgelsesgruppen, trods deres afgrænsede arbejdsopgave med Den Børnefaglige Undersøgelse, jo netop handler ud fra det helhedssyn som er en del af deres profession og som er et udtryk for deres indre potentielle handlekompetence - deres indre faglighed om man vil. Noget kunne i så fald tyde på, at det i denne kontekst er professionen og ikke nødvendigvis metoden og i nogle tilfælde heller ikke organisationens rammer der er centrale når undersøgelsesgruppen skalerer barnet. Dette stemmer godt overens med den undersøgelse som jeg i indledningen berørte, ifølge Thorsager et al. (2007), var det jo netop socialrådgivernes faglige udgangspunkt og ikke en specifik metode der havde indflydelse på det sociale arbejde med børn og familier.

Alligevel tyder min undersøgelse af undersøgelsesgrupperne i Københavns Kommune på, at både den organisatoriske ramme og det metodiske redskab i samspil med hinanden er afgørende for, hvordan Den Børnefaglige Undersøgelse udarbejdes og for hvordan socialrådgiverne vurderer barnets trivsel. Spørgsmålet er måske snarere om metoden og den organisatoriske ramme i virkeligheden kan skilles ad eller om de skal

ses som et samlet hele, der som Nyhlen beskriver det, er i et samspil med den omverden der omgiver organisationen. Dette vil jeg uddybe senere i min konklusion.

Vender vi tilbage til organisationsteorien og kerneopgaverne, der lod til at have stor betydning for hvordan det socialfaglige, metodiske redskab blev anvendt, kan man måske forestille sig, at tabet ved så skarp en organisationsopdeling er, at man også risikerer at tabe f.eks. brugbar viden. Endda ville man, ifølge Nygren, kunne tale om, at individets udfoldelsesmuligheder, ikke er så rige som man måske kunne ønske sig det. Dette stemmer godt overens med den oplevelse undersøgelsessocialrådgiverne havde når det kun var den skriftlige undersøgelse der blev videregivet. Denne, fortalte rådgiverne, kunne ikke give et fuldstændigt billede af barnet. Den faglige vurdering var her bundet til den relation rådgiverne havde fået til barnet og familien under undersøgelsesforløbet. Det var altså det relationelle sociale arbejde, der kunne give et nuanceret billede af barnet, men som i nogle tilfælde, grundet kerneopgavens afgrænsning og specialisering, ikke kunne udfoldes.

På samme måde kunne man se det ***Strategiske Forbehold*** som jeg ligeledes introducerede i foregående afsnit. Når socialrådgiverne ikke selv er i stand til at anvende de kompetencer de potentielt har, ved f.eks. selv at undersøge barnets forhold, så udvikles deres handlekompetence så rådgiveren tager forbehold for organisationens strukturer. Således bliver det disse strukturer der bestemmer den faglige vurdering af barnet og ikke den relation der kunne give et nuanceret billede af barnet.

Nygren skriver endvidere, at *kontrol er* en afgørende faktor for, om handlekompetencen kan udvikles og udføres (Nygren 2004: 152). Nygren specificerer at han med kontrol, taler om det han kalder *kontrollen over fagrelevante, ydre betingelser*. I dette tilfælde, at socialrådgiveren har et fagligt potentiale til at vurdere hvilken støtte et barn har behov for; men at den professionelle på grund af den organisatoriske opbygning, ikke har netop denne beslutningskompetence. Den

professionelle mister altså kontrollen over de fagrelevante ydre betingelser, når han eller hende ikke selv kan vurdere hvad barnet har behov for, men kun skal forholde sig til kerneopgaven.

Dette bringer mig videre til Nygrens anden faktor der gør sig gældende når man skal tale om handlekompetence, her, skriver Nygren, er det nemlig afgørende at den professionelle oplever at han eller hun har *legitimitet* i udførelsen af professionen (Nygren 2004: 153).

Har rådgiveren ikke legitimitet til at udføre de potentielle kompetencer, vil disse ikke nødvendigvis udvikle sig. Dette er i nærværende undersøgelses tilfælde noget mere en gråzone, for lovgivningen muliggør rent faktisk, at der kan iværksættes foranstaltninger under undersøgelsesforløbet, men dette er ikke i alle tilfælde. I så fald kunne man så tale om en betinget legitimitet, idet det i nogle tilfælde kan lade sig gøre, at foranstalte, mens det i andre tilfælde ikke vil være relevant før Den Børnefaglige Undersøgelse er afsluttet.

Jeg vil nu forsøge at forholde mig yderligere til den arbejdsramme hvori det sociale arbejde med Den Børnefaglige Undersøgelse udføres. Dette afsnit vil derfor tage udgangspunkt i Lipskys teori om Frontlinjemedarbejderen, der synes relevant at afdække, hvis man skal forstå hvorfor socialrådgiverne anvender de Strategier som de gør. Lipskys teori forholder sig til den myndighedsrolle der også er en stor del af det sociale arbejde med Den Børnefaglige Undersøgelse.

LIPSKY OG FRONTLINJEMEDARBEJDEREN

Michael Lipsky introducerede og redefinerede i 1980 begrebet ”frontlinjemedarbejderen”. Lipsky ændrede med dette begreb det eksisterende syn på forvaltnings- og organisationsteori og ikke mindst, opfattelsen af de aktører som udførte arbejdet i forvaltningen. Fokus i organisationsteorien gik fra at afdække f.eks. ledelsesstilens betydning, til at Lipsky nu fokuserede på de medarbejdere der var sat

til at forvalte den lovgivning der var politisk besluttet. Denne medarbejder betegnede han som Frontlinjemedarbejderen (Brodkin 2011: 940).

Frontlinjemedarbejderen defineres som den aktør der møder borgeren i sin udførelse af offentlig forvaltning, Frontlinjemedarbejderen er altså det led der er mellem stat og borger. Der kan f.eks. være tale om folkeskolelærere, politiet eller socialrådgivere. Samtidigt gjorde Lipsky også op med billedet af offentligt ansatte der vanskeliggjorde implementeringen af politisk bestemte beslutninger. At frontlinjemedarbejderen var fuldstændigt upåvirket af politisk kontrol og ledelse, og at frontlinjemedarbejderen derfor komplicerede udførelsen af politiske mål (Brodkin 2011: 941). Dette billede var problematisk af to grunde, for det første, mente Lipsky, at man således fuldstændigt undervurderede frontlinjemedarbejderens engagement og dennes ønske om, at gøre noget godt for samfundet. For det andet, var billedet af en frontlinjemedarbejder der modarbejdede socialpolitiske mål, en fejltagtig slutning. Frontlinjemedarbejderen skulle derimod betragtes som en loyal medarbejder. Således ønskede Lipsky også et opgør med teorier der udelukkende beskæftigede sig med medarbejdernes lydighed. Det var ikke her udfordringen lå, mente Lipsky. (Brodkin 2011:941f).

Udfordringen eller dilemmaet for Frontlinjemedarbejderen er derimod, siger Lipsky, den diskrepans der eksisterer mellem frontlinjemedarbejderens teoretiske og faglige udgangspunkt, og de divagerende krav til det faktiske udførte arbejde i frontlinjen. Dette forhold skaber et pres for frontlinjemedarbejderen når denne skal møde borgeren. Netop dette pres var tydeligt i mine interviews med undersøgelsessocialrådgiverne i Københavns Kommune; de havde en bevidsthed omkring et fagligt helhedssyn, f.eks. at familier og børn kan have behov for hjælp og et længerevarende forløb med den samme rådgiver, men var samtidigt også klar over den ramme hvori familierne og børnene kunne modtage hjælpen. De var altså bevidste omkring den organisationsramme de udførte arbejdet i og dette i sig selv skabte et pres. Således blev det til en strategi, at skalere barnet lavere, for at sikre at barnet fik den hjælp/indsats det havde behov for. Her var det altså metoden der gav et redskab til

at mestre den organisatoriske ramme. Det var en mestringsstrategi til, at håndtere de krav eller rammer som organisationen sætter på den ene side og så på den anden side, at have en bevidsthed omkring hvad familierne/barnet har behov for. Man kan sige, at man kan ane det pres som Lipskys teori afdækker, netop i anvendelsen af skalaen som Undersøgelsesgruppen gjorde brug af. Her er altså, både ifølge Lipsky, men også i henhold til det mit empirigrundlag afdækkede, et samspil mellem organisationsrammen og måden hvordan Frontlinjemedarbejderen agerer eller anvender skalaen sammen med borgeren.

Frontlinjemedarbejderen, skriver Lipsky, forholder sig netop til presset ved, at udvikle forskellige copingstrategier for at bedst mestre kravene. Ifølge Lipsky kan en copingstrategi f.eks. være en *simplificering af borgerens sag* eller at frontlinjemedarbejderen i sit arbejde næsten kun læner sig op ad *rutiner*, uden at møde borgerens faktiske behov. Dette er alt sammen med til, at skabe en arbejdsramme som frontlinjemedarbejderen kan rumme at være i og som opfylder de krav som organisationen stiller, men det skaber samtidigt et demokratiske problem for borgeren. Man kan f.eks. se denne tendens, når man i undersøgelsesgrupperne skalerer barnet lavere, dette vil aldrig, som rådgiverne fortæller, ”*vise hele billedet af barnet*”, men vil være en effektiv måde at udføre det myndighedsarbejde som de som undersøgere er ansat til. På samme måde, er redskabet en forenkling af kommunikationen mellem grupperne, det gør overleveringen af barnets sag nemmere, men det bliver også en *simplificering* af de nuancer som hele Den Børnefaglige Undersøgelse af barnet indeholder. Lipskys forklaring på dette, som han også refererer til som ”*problematisk forvaltning*”, er altså ikke bureaukraten eller frontlinjemedarbejderen selv, men skal findes i de strukturelle rammer for arbejdet (Brodkin 2011:942). Det er ifølge Lipsky disse rammer der ville influere på Den Børnefaglige Undersøgelse og den faglige vurdering af barnet. Det er nemlig rammerne der skaber et pres og en mestringsstrategi. Mestringsstrategien ses i dette tilfælde tydeligst i Undersøgelsesgruppens anvendelse af skalaen.

På denne måde kan man også se det introducerede begreb *Strategisk Skalering*, for når undersøgelsessocialrådgiveren er bevidst omkring behovet for en social indsats til barnet, men samtidigt også er bevidst omkring det forbehold der bliver taget for deres vurdering af barnet, vil anvendelsen af skalaen som sagt blive brugt som et forsimplet kommunikationsredskab. Denne lavere skalering fortæller ikke noget om den faktiske vurdering af barnets trivsel og dette vil, ifølge Lipsky, skabe et *demokratisk problem* for borgeren. Denne forvaltning bliver især tydeliggjort når man i organisationen vælger at anvende skaleringen udelukkende som en socialfaglig vurdering og ikke som et kommunikationsredskab hvor forældre og børn også kan ytre sig om deres egen situation. Dette ville ikke nødvendigvis sikre familien/barnet den eksakte hjælp som de bad om, men ville sikre en nuancering af den faglige vurdering som det at skalere barnet også er.

Opsummerende kan man altså sige, at denne teoretiske analyse leder mig frem til at pege på, at organisationsstrukturen har stor betydning for, hvorledes den professionelle kan udfolde den faglige vurdering som rådgiveren måtte have. Først, skal selve organisationen, Københavns Kommune, ses i lyset af det samspil som organisationen befinder sig i med omverdenen. I dette lys skal også selve implementeringen af den australske metode, Signs of Safety ses, for dette mål, som indledningen viste, også være et udtryk for den socialpolitiske dagsorden som satte rammen for implementeringen af evidensbaserede metoder.

Herudover vil måden hvorpå organisationen vælger at inddele arbejdsopgaver også have betydning for, hvorledes den enkelte rådgiver er i stand til fuldt ud at gøre brug af sine faglige kompetencer. Disse handlekompetencer, skriver Nygreen, er udelukkende under forudsætning af den ramme hvori de skal udøves og om der er legitimitet og mulighed for det. De er ligeledes et udtryk for individuelle interpersonelle potentialer, der i samspil med den organisatoriske ramme, vil bestemme om de kan udfoldes. På denne måde kan de metodiske rammer og den organisatoriske ramme slet ikke skilles ad, de bliver en forudsætning ved det samlede

hele. Det er altså samspillet mellem den organisatoriske ramme og det metodiske værktøj der kan influere Den Børnefaglige Undersøgelse.

Ligeledes fandt jeg i min anvendelse af Michael Lipskys teori om frontlinjemedarbejderen, at socialrådgiverens rolle som myndighedsperson kan være præget af divagerende krav fra organisationen og så frontlinjemedarbejderens egne faglige vurderinger. Dette skaber, ifølge Lipsky, en fare for, at frontlinjemedarbejderen, for at mestre de modsatrettede krav, anlægger en række forskellige mestringsstrategier. Det er bl.a. disse mestringsstrategier der er med til, at frontlinjemedarbejderen kan simplificere borgeren udfordringer og kan i denne undersøgelse være en forklaring på den *strategiske skalering*, der anvender det metodiske redskab til effektivt at skabe en klar kommunikation mellem undersøgelsesgruppe og handleplansgruppe. Når frontlinjemedarbejderen vurderer, at barnet i dette tilfælde ikke nødvendigvis får den støtte det har behov for, skalerer denne barnet lavere, end hvad der fagligt ville blive vurderet. Dette skaber ifølge Lipsky et demokratisk problem for borgeren. Konkret kan man se dette ved, at man i Københavns Kommune, som undersøgelsen viste, udelukkende valgte at skala skulle anvendes som et redskab til den socialfaglige vurdering, men ikke som et kommunikationsredskab, der muliggjorde at barnet og familien blev hørt.

Dette leder mig frem følgende afsnit, hvor jeg vil redegøre for konklusionen på min undersøgelse, ligesom jeg efterfølgende vil udfolde en perspektivering og supplerung af de fund som undersøgelsen viste.

KONKLUSION

Jeg kan hermed konkludere, at min undersøgelse af Københavns Kommunes undersøgelsesgrupper pegede på, at det ikke entydigt kunne konkluderes om det var den socialfaglige metode der influerede Den Børnefaglige Undersøgelse eller om det var de organisatoriske rammer der havde betydning for undersøgelsen af barnet. Undersøgelsen viste nemlig, at organisationen influerer brugen af den socialfaglige

metode og at den organisatoriske ramme i nogen grad også kan påvirkes af den socialfaglige metodes redskaber.

Det viste sig i tydelig grad, at den organisatoriske ramme, herunder de kerneopgaver som socialrådgiverne var sat til at løse, også var væsentlig når det metodiske redskab, skalering, blev anvendt. Den socialfaglige metode og den organisatoriske ramme, kunne altså ikke adskilles som isolerede faktorer der hver især påvirkede Den Børnefaglige Undersøgelse. I stedet var den socialfaglige metode i et kontinuerligt samspil med de omgivelser og rammer som skalaen blev anvendt i.

De organisatoriske rammer havde betydning på en sådan måde, at jeg via min undersøgelse kunne vise, at undersøgelsesgruppen var udfordret af, at de ikke havde en længerevarende kontakt til familien og at de ikke nødvendigvis kunne iværksætte de sociale indsatser som de vurderede der kunne være behov for. Dette, fandt jeg, kunne skabe en mestringsstrategi som blev anvendt når socialrådgiverne i undersøgelsesgruppen oplevede, at der var en diskrepans mellem hvad de ønskede at gøre fagligt og hvad organisationen rammesatte som deres arbejdsopgave. Rådgivernes anvendelse af de metodiske redskaber var derfor, i nogen grad, baseret på denne strategi, hvori de kunne mestre den isolerede arbejdsopgave de i organisationen var stillet. Anvendelsen af det socialfaglige redskab, skalering, var på samme måde med til, at påvirke den organisatoriske ramme. Socialrådgiverne i undersøgelsesgruppen skalerede f.eks. barnet lavere på skalaen, end de fagligt vurderede, at barnet lå. Dette skulle så sikre, at der blev iværksat den rette foranstaltning, når sagen blev overgivet til handleplansgruppen. Denne lavere skalering valgte jeg senere at beskrive som en mestringsstrategi, og introducerede, funderet i Grounded Theory, begrebet ”**Strategisk Skalering**”. På samme måde præsenterede jeg det **Strategiske forbehold**, begrebet skulle dækkes over den samspilsmekanisme, som handleplansgrupperne syntes at have, når de modtog en børnesag fra en undersøgelsesgruppe som de oplevede var mere bekymrede end de selv var. På denne måde tog de forbehold for den faglige vurdering af undersøgelsesgruppens Børnefaglige Undersøgelse.

Denne *Strategiske Skalering* og det *Strategiske forbehold* for barnets trivsel var ikke funderet i den faglige vurdering af barnet, ligesom denne strategi og anvendelse af det metodiske redskab, ikke var en brug der var funderet i metodens retningslinjer. Den *Strategiske Skalering* syntes derfor relevant, at koble til Lipskys teori om Frontlinjemedarbejderen som, ifølge Lipsky, netop tilegner sig forskellige mestningsstrategier når de forvalter myndighedsrollen; i dette tilfælde overdragelsen/overtagelsen af Den Børnefaglige Undersøgelse.

Undersøgelsen viste også, at socialrådgiverne oplevede, at den simplificering af Den Børnefaglige Undersøgelse, som anvendelsen af skalaen kunne betyde, var problematisk i forhold til kommunikationen mellem dem og familierne/barnet. Dette stemmer ligeledes godt overens med det Lipskys teori om *problematiske forvaltning*.

Herudover viste undersøgelsen, at *forældrene også anvendte skalaen strategisk*, på denne måde kunne skalaen anvendes både som et værktøj til, at vise hvor bekymrede familien var for barnet, men blev også i andre tilfælde anvendt som en måde hvorpå familien kunne bruge skalaen til at forsikre undersøgelsesocialrådgiveren om, at barnet havde det godt og at de ikke burde være bekymrede. Imidlertid betød ændringer i Københavns Kommunes processkema, at forældrene nu ikke længere skulle skalere barnet og at skalaen udelukkende skulle anvendes til, at vise den socialfaglige vurdering af barnet. Disse ændringer i skemaet understøttede netop anvendelsen af det metodiske redskab, som undersøgelsen viste, at rådgiverne rent faktisk gjorde brug af. Skalaen bliver fremadrettet i Københavns Kommune udelukkende anvendt som en socialfaglig vurdering af barnets trivsel og altså ikke som et kommunikationsredskab mellem f.eks. rådgiveren og barnet.

Opsummerende kan man altså sige, at det ikke var den specifikke socialfaglige metode, der havde betydning for Den Børnefaglige Undersøgelse, men derimod et

samspil mellem den socialfaglige metode og de rammer hvori metoden anvendes, der influerede den faglige vurdering af barnets trivsel i Den Børnefaglige Undersøgelse.

På denne måde ændredes det socialfaglige, metodiske redskab sig, til at være et redskab der blev anvendt til, at mestre den meget opdeltede arbejdsfordeling og ikke som det oprindeligt var tiltænkt, som et kommunikationsredskab mellem rådgiver og familien/barnet. Det kan således konkluderes, at den socialfaglige metode ikke isoleret kan betragtes som influerende faktor i forhold til Den Børnefaglige Undersøgelse, men at metoden og det sociale arbejde altid skal betragtes i den kontekst som arbejdet udføres i. Herunder har de organisatoriske rammer, og særligt kerneopgaverne, stor betydning for hvorledes redskaberne i Signs of Safetys ”redskabskasse” bliver anvendt og om de har betydning for Den Børnefaglige Undersøgelse. På samme måde viser undersøgelsen, at skalaen også kan have betydning for, hvordan man i organisationen vurderer barnet og at denne brug af skalaen i så fald også må betyde en påvirkning af de organisatoriske rammer og dermed også en påvirkning af Den Børnefaglige Undersøgelse.

Således vil jeg i følgende afsnit, tage udgangspunkt i en perspektivering af min undersøgelses resultater.

PERSPEKTIVERING

I dette afsnit vil jeg forholde mig til hvorledes disse resultater jeg i undersøgelsen har fundet, kan bruges fremadrettet og til hvad. Herudover vil jeg udforske hvilke andre aspekter af dette undersøgelsesfelt, der kunne være interessant at dykke videre ned i.

Centralt i min etnografiske undersøgelse af Københavns Kommunes undersøgelsesgrupper og deres arbejde med Den Børnefaglige Undersøgelse, var den faglige vurdering. Min undersøgelse viste jo som bekendt, at det metodiske redskab til at fremme kommunikation mellem barnet/familien og rådgiveren, i stedet for blev

anvendt til at mestre de krav der blev stillet af organisationen. Det er bemærkelsesværdigt, at et sådan kommunikationsredskab ændrer sin funktion når det tages i brug.

Inddragelse af børn og forældres oplevelse

Af samme grund kunne det være interessant, at inddrage de forældre og børn der er i berøring med denne anvendelse af skalaen og afdække deres oplevelse af brugen af det metodiske redskab. Dette begrundes jeg særligt med, at min undersøgelse jo viste, at forældrene selv gjorde brug af skalaen som et aktivt middel til at sikre dem den støtte de havde behov, men som et signal om, at de ikke ønskede kommunens indblanding og hjælp. Det kunne derfor være væsentligt netop at inddrage denne gruppe der efter ændringer i processkemaet, nu ikke længere høres. Herunder vil kunne det være interessant at søge viden om, hvad det betyder for inddragelsen af forældrene og barnet og om de har andre muligheder for at blive inddraget i Den Børnefaglige Undersøgelse. Herved kunne man undersøge om den oplevelse rådgiverne havde af deres brug af skalaen sammen med familierne, stemte overens med familiernes og barnets oplevelse. Det kunne f.eks. være interessant at belyse om familierne, som rådgiverne beskrev det, rent faktisk også foretrak en længere dialog om deres bekymring eller om de var glade for skalaen som kommunikationsredskab. I så fald kunne man så afprøve om Lipskys teori om *problematisk forvaltning* i dette tilfælde rent faktisk gjorde sig gældende eller om der var tale om en klarere nuancering af barnets trivsel.

En sådan undersøgelse kunne f.eks. tage udgangspunkt i en komparativ evaluering af det gamle processkema og den nyere udgave af skemaet som anvendes i dag i Københavns Kommune. På denne måde ville en nyere undersøgelse, til forskel fra denne, være rettet mod et afgrænset undersøgelsesfelt fra undersøgelsens start. Endvidere kunne man betragte netop dette speciale som et slags forstudium af en mere specifik undersøgelse af brugerinddragelsen i det nye processkema.

Man kunne ligeledes afprøve om de fund jeg har gjort mig i denne undersøgelse, kunne verificeres ved hjælp af andre undersøgelsesmetoder. Jeg har f.eks. gjort mig tanker om , hvilke resultater man ville finde, hvis man f.eks. ud fra en case om et barn, bad samtlige undersøgelsesgrupper og de øvrige handleplansgrupper om, at skalere barnet. Ville man i så fald finde samme resultater som jeg her har afdækket, eller er der tale om et mere klassisk etnografisk studium af mere isolerede sociale fænomener i netop de grupper jeg her har undersøgt. Dette bringer mig nu videre til et afsluttende afsnit der berører denne undersøgelses validitet.

VALIDITET OG GENERALISERBARHED

Denne undersøgelse tager udgangspunkt i et etnografisk feltstudium af Københavns Kommunes Undersøgelsesgrupper og deres arbejde med Den Børnefaglige Undersøgelse. Jeg vil i dette afsnit om validitet og generaliserbarhed afdække, om jeg har foretaget min undersøgelse på en hensigtsmæssig måde, og ikke mindst, om jeg har fået eksploreret felten efter hensigten (Kvale & Brinkmann 2009: 271f).

Kvale definerer validitet via et simpelt spørgsmål ”*måler vi det, vi tror, vi måler?*” (Kvale 1997: 233). Kvalets spørgsmål er dog i første omgang noget begrænsende i denne kontekst, skal det knyttes til kvalitative studier generelt. Kravet om validitet er nemlig i høj grad knyttet til en positivistisk tradition og vil dermed udfordre de kvalitative metoder grundlæggende (Kristensen & Kroghstrup 1999: 203).

Her vil jeg imidlertid læne mig op ad Burgess (1984) der med henvisning til Schutz skriver, at socialvidenskabens afsæt og særligt etnografien, til forskel fra naturvidenskaben, ikke bør være dikteret af et suverænt krav om objektivitet og validitet. Socialvidenskab, skriver Burgess, vil aldrig være objektivt, men skal altid belyses ud fra subjektive standpunkter og fortolkninger (Burgess 1984: 78). Altså må man ikke blot være kritisk overfor dataudvælgelse- og bearbejdning, påvirkning af felten og egne konstruktioner, men også være kritisk overfor den ramme hvori man måler validiteten.

Alligevel har jeg med nærværende undersøgelse og med udgangspunkt i Grounded Theory, som nævnt tidligere, forsøgt at verificere mine fund (Hartman 2005: 32ff). Dette har jeg gjort, så det etnografiske feltstudium, kunne sikres systematisering i databearbejdningsprocessen. Således vil jeg derfor mene, at undersøgelsens resultater må betegnes som valide, dog med ovenstående forbehold for rammen hvori validiteten måles.

Samtidigt kan det ikke udelukkes, at havde jeg undersøgt og observeret flere undersøgelsesgruppers møder og deres arbejde, så havde dette givet en større indsigt og måske sikret mig et bedre grundlag. Dog er formålet med det etnografiske feltstudium ikke en afdækning af et generaliseret socialt fænomen, men at et sådan feltstudium kan belyse enkelte gruppers sociale strukturer og de fænomener der opstår herved. I dette lys, lever nærværende undersøgelse op, til etnografiens ramme for validitet. Derudover skal det understreges, at formålet med den valgte metodetriangulering, netop skulle sikre, at felten blev undersøgt ud fra forskellige perspektiver og at felten dermed blev afdækket så bredt som muligt.

ANVENDT LITTERATUR

Bilag: Se vedlagt USB-stik.

Hjemmeside 1. Socialministeriet. D.29/7 kl.19.19

<http://sm.dk/nyheder/2012/milliarder-at-spare-med-en-bedre-indsats-for-udsatte-born-og-unge>

Hjemmeside 2. Rambøll. D.12.3 2015 kl.10.56

<http://sm.dk/nyheder/2012/analyse-af-de-okonomiske-konsekvenser-pa-området-for-udsatte-born-og-unge-kortere-version.pdf>

Hjemmeside 3. SFI-rapport. Evaluering af Familiebehandling og Praktisk, pædagogisk støtte i hjemmet. (D.12/7 2015 23.30)

http://www.sfi.dk/søgeresultat_visning-7351.aspx?PID=18906&NewsID=3723

Hjemmeside 4. Københavns Kommune (d.5/5 2015 kl.14.41).

<http://www.kk.dk/bbu>

Hjemmeside 5. DUÅ, socialstyrelsen (d.12/7 2015 20.30)

<http://www.socialstyrelsen.dk/born-og-unge/programmer-med-evidens/de-utrolige-ar>

Hjemmeside 6. Københavns Kommune, implementering af SOS d.24.3 2015 kl.15.21

<https://www.kk.dk/artikel/signs-safety>

Hjemmeside 7. skemaet .(14.50 d.12/5)

<http://resolutionsconsultancy.com/licensing-faq/>

Berg-Sørensen, Anders (2010): Hermeneutik og fænomenologi. I *Videnskabsteori. I statskundskab, sociologi og forvaltning*. Red.: Michael Hviid Jacobsen, Kasper Lippert-Rasmussen & Peter Nedergaard. Hans Reitzels Forlag, København 1.udgave.

Bjerg, Ole & Valladsen, Kaspar. 2006: *Sociologiske metoder, fra teori til analyse i kvantitative og kvalitative studier*. Forlaget samfundslitteratur. Frederiksberg.

Brodkin, Evelyn (2012): *Reflections on Street-Level Bureaucrasy*. Public administration Review 940-949.

Burgess, R.B. (1984): *In the field: an introduction to field research*. London: Routledge. Kap. 4. "Methods of field research 1: participant observation.

Christensen, Tom, Per Lægreid, Paul G. Roness og Kjell Arne Røvik (2004): Myteperspektivet. I *Organisationsteori for offentlig sektor. Instrument, kultur, myte*. Red: Christensen et.al. Oslo, Universitetsforlaget

Danermark, Berth, Mats Ekstrøm, Liselotte Jakobsen & Jan Ch. Karlsson (2002): Generalisation, scientific inference and models for an explanatory science. I *Explaining Society. Critical Realism in the Social Sciences*. Routledge.

Ehn B, & Löfgreen O. (2010): *The Secret World of Doing Nothing*. Berkley: University of California Press. "Introduction".

Fuglsang, Lars og Poul Bitsch Olsen (2007) : *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*. Roskilde Universitetsforlag.

Gadamer, Hans-Georg (2004): *Sandhed og metode*, Systime.

Hartman, Jan. 2005: Funderet teori, udvikling af teori på empirisk grund. Narayana Pres. Lund, Sverige.

Hastrup K. (1992). *Det antropologiske projekt*. København: Gyldendals Boghandel. Kap.3. "Erfaring: det etnografiske omdrejningspunkt".

Henriksen, Kirsten. (2015). *Metodiske tilgange i socialt arbejde*. Hans Reitzels Forlag, Slovenien.

Højbjerg, Henriette (2003): Hermeneutik: Forståelse og fortolkning i samfundsvidenskaberne. i *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*. Red.: Fuglsang, Lars & Poul Bitsch Olsen. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag

Kildedal, Karin, Nordstoga, Sigrid, Sagatun, Solveig & Uggerhøj, Lars (2010). Den børnefaglige undersøgelse, uden for nummer, 11.årgang, nr.21 2010

Kitzinger, Jenny & Barbour, Rosaline S. (1999): *Introduction. The Challenge and promise of focus groups i Developing Focus Group Research*. Red: Barbour, Rosaline S. & Kitzinger, Jenny. Politics, Theory and Practice. London: Sage

Kristensen, S & Kroghstrup, H.K. (1999). *Deltagende observation*. København: Hans Reitzels forlag.

Kvale, Steinar & Svend Brinkmann (2009): *InterView. Introduktion til et håndværk*. Hans Reitzel, København 2. Udg., 2. opl.

Launsø, L. & Rieper, O. (1995): *Forskning om og med mennesker*. Nyt Nordisk Forlag, København.

Nielsen, Maria Appel (2012): Velfærdsviden- om globale og lokale konstruktioner af viden, risiko og moral. I *Metermålssamfundet*. Red.: Hans Wadskjær. Aalborg Universitetsforlag, 1. udg., 1. oplag

Nygren, Pär (2004): *Handlingskompetanse*. Gyldendal, Norsk Forlag AS, Oslo.

Nylehn, Børre (1996): Organisationsteori. Kritiske analyser og refleksjoner, Oslo, Kalle Forlag, kap. 13.

Petersen, Mimi & Johansen, Steen John. (2015): *Sikkerhed i Centrum, sikkerhedsplaner i socialt arbejde med børn & familier i udsatte positioner*. Institut for Socialt Arbejde, Frederiksberg.

Posborg, Rikke. Nørrelykke, Helle. Antczak, Helle, (2009): *Socialrådgivning og social arbejde, en grundbog*. København, Hans Reitzels Forlag.

Spradley, James (1979): *The ethnografic interview*. Belmont: Wadsworth.

Sunesson, Sune, (1981): *När man inte lyckas, om hinder, vanmakt och oförmåga i socialt arbete*. Almqvist & Wiksell Förlag, Stockholm.

Thorsager, Linda, Børjesson, Eva, Christensen, Ivan, Pihl, Vibeke (2007): *Metoder i socialt arbejde, begreber og problematikker*. Socialforskningsinstituttet, København.

Turnell, Andrew, Vesterhauge-Petersen, Mette, Vesterhauge-Petersen, Henrik (2013): *Signs of Safety, arbejdet med udsatte børn og deres familier*. København. Hans Reitzelz Forlag.

Wadskjær, Hans (2012): Metermålssamfundet – baggrund, konstruktion og kritik i *Metermålssamfundet*. Red.: Hans Wadskjær. Aalborg Universitetsforlag, 1. udg., 1. oplag.